

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Veronika Čopjanová

**Aktuální otázky právního postavení
advokátního koncipienta v ČR**

Rigorózní práce

Olomouc 2013

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem rigorózní práci na téma *Aktuální otázky právního postavení advokátního koncipienta v ČR* vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Jeseníku dne .....

Mgr. Veronika Čopjanová

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla srdečně poděkovat JUDr. Kateřině Frumarové, Ph.D. za její odbornou pomoc a poskytování cenných a podnětných rad při zpracování této práce.

Poděkování náleží také mé rodině za její celoživotní podporu a pomoc nejen v mém profesním, ale především v osobním životě.

Já, výše podepsaná Veronika Čopjanová, autorka rigorózní práce *Aktuální otázky právního postavení advokátního koncipienta v ČR*, která je literárním dílem ve smyslu zákona č.121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, dávám tímto jako subjekt údajů svůj souhlas ve smyslu § 4 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, správci:

Univerzita Palackého v Olomouci
Křížkovského 8,
Olomouc 771 47, Česká republika

ke zpracování osobních údajů v rozsahu: jméno a příjmení v informačním systému, a to včetně zařazení do katalogů, a dále ke zpřístupnění jména a příjmení v katalogích, v informačních systémech Univerzity Palackého, a to včetně neadresného zpřístupnění pomocí metod dálkového přístupu. Údaje mohou být takto zpřístupněny uživatelům služeb Univerzity Palackého. Realizace zpřístupnění zajišťuje ke dni tohoto prohlášení vnitřní složka Univerzity Palackého, kterou je Informační centrum Univerzity Palackého.

Souhlas se poskytuje na dobu ochrany autorského díla dle zákona č. 121/2000 Sb.

Prohlašuji, že moje osobní údaje výše uvedené jsou pravdivé.

Rigorózní práce je zpracována dle právního stavu účinného ke dni 31. ledna 2013.

OBSAH

1. ÚVOD	9
2. ZÁKLADNÍ POJMY	13
2.1. SPRÁVNÍ PRÁVO A SAMOSPRÁVA	13
2.1.1. <i>SPRÁVNÍ PRÁVO</i>	13
2.1.2. <i>SAMOSPRÁVA</i>	14
2.1.1. <i>ZÁJMOVÁ SAMOSPRÁVA</i>	17
2.2. VEŘEJNORPÁVNÍ KORPORACE.....	20
2.3. ADVOKACIE.....	21
2.3.1. <i>ZPŮSOB VÝKONU ADVOKACIE</i>	22
2.4. ADVOKÁT.....	24
2.4.1. <i>POSTAVENÍ ADVOKÁTA</i>	24
2.4.2. <i>NEZÁVISLOST ADVOKÁTA A JEJÍ OMEZENÍ</i>	26
2.4.3. <i>VZTAH MEZI ADVOKÁTEM A KLIENTEM</i>	27
2.4.4. <i>SPECIFICKÉ POVINNOSTI ADVOKÁTA</i>	28
2.5. ADVOKÁTNÍ KONCIPIENT.....	30
3. HISTORICKÝ EXKURZ.....	32
3.1. HISTORIE A VÝVOJ ADVOKACIE	32
3.2. HISTORIE ADVOKACIE V ČESKÝCH ZEMÍCH	34
3.3. HISTORIE POZICE ADVOKÁTNÍHO KONCIPIENTA	36
4. ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA.....	39
4.1. VZNIK, SÍDLO A POSTAVENÍ ČAK	41
4.2. ORGÁNY ČAK	43
5. ADVOKÁTNÍ KONCIPIENT	44
5.1. PRÁVNÍ ÚPRAVA	44
5.1.1. <i>ZÁKONY</i>	44
5.1.2. <i>STAVOVSKÉ PŘEDPISY</i>	47
5.1.3. <i>OSTATNÍ PŘEDPISY</i>	51
5.1.4. <i>EVROPSKÁ LEGISLATIVA</i>	51
5.2. PODMÍNKY VZNIKU POZICE ADVOKÁTNÍHO KONCIPIENTA.....	53

5.2.1. ZPŮSOBILOST K PRÁVNÍM ÚKONŮM	54
5.2.2. VZDĚLÁNÍ	54
5.2.3. BEZÚHONNOST	56
5.2.4. ABSENCE KÁRNÉHO OPATŘENÍ	56
5.2.5 PRACOVNÍ POMĚR	57
5.3. SEZNAM ADVOKÁTNÍCH KONCIPIENTŮ	57
5.4. IDENTIFIKAČNÍ PRŮKAZ	62
6. PRÁVA A POVINNOSTI ADVOKÁTNÍHO KONCIPIENTA	64
6.1. PRÁVA ADVOKÁTNÍHO KONCIPIENTA	64
6.2. POVINNOSTI ADVOKÁTNÍHO KONCIPIENTA	65
6.3. KÁRNÁ ODPOVĚDNOST	69
7. PRÁVNÍ PRAXE	73
7.1. PRÁVNÍ PRAXE U ADVOKÁTA	73
7.2. JINÁ PRÁVNÍ PRAXE	76
7.3. DOBA PRÁVNÍ PRAXE	77
7.4. OBSAH PRÁVNÍ PRAXE	79
7.4.1. VZDĚLÁVÁNÍ KONCIPIENTŮ – ADVOKÁT	79
7.4.2. VZDĚLÁVÁNÍ KONCIPIENTŮ – ČAK	80
8. ADVOKÁTNÍ ZKOUŠKA	83
8.1. ORGANIZAČNÍ ZAJIŠTĚNÍ ADVOKÁTNÍCH ZKOUŠEK	83
8.2. PODMÍNKY VYKONÁNÍ ADVOKÁTNÍ ZKOUŠKY	84
8.3. OBSAH ADVOKÁTNÍ ZKOUŠKY	85
9. SLOVENSKÁ REPUBLIKA – PRÁVNÍ ÚPRAVA	88
9.1. SLOVENSKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA	88
9.2. AKTUÁLNÍ SITUACE NA SLOVENSKU	89
9.3. POZICE ADVOKÁTNÍHO KONCIPIENTA	91
9.4. ADVOKÁTNÍ ZKOUŠKA	93
10. ZÁVĚR	96
11. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	100
11.1. OBDORNÁ LITERATURA	100

11.2. ODBORNÉ ČLÁNKY	102
11.3. SBORNÍKY	103
11.4. JUDIKATURA	103
11.5. PRÁVNÍ PŘEDPISY	105
11.6. INTERNETOVÉ ZDROJE	107
12. SHRNU TÍ/SUMMARY	109
12.1. SHRNU TÍ	109
12.2. SUMMARY	110
13. KLÍČOVÁ SLOVA/KEY WORDS	111
13.1. KLÍČOVÁ SLOVA	111
13.2. KEY WORDS	111
14. PŘÍLOHY	112
14.1. ŽÁDOST O ZÁPIS DO SEZNAMU ADVOKÁTNÍCH KONCIPIENTŮ	112
14.2. ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ O BEZÚHONNOSTI	113
14.3. ŽÁDOST O UMOŽNĚNÍ VYKONAT ADVOKÁTNÍ ZKOUŠKU.....	114
14.4. STATISTIKA ÚSPĚŠNOSTI ADVOKÁTNÍCH ZKOUŠEK.....	117
14.5. AKTUÁLNÍ STATISTICKÉ ÚDAJE	118

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČAK – Česká advokátní komora

ČR – Česká republika

etický kodex – usnesení předsednictva České advokátní komory č. 1/1997 Věst. ČAK ze dne 31. října 1996, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky

EU – Evropská unie

LZPS – usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů

např. – například

NOZ – zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Obchz – zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

OOP – opatření obecné povahy

OSŘ – zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

resp. – respektive

ř. z. – říšský zákoník

SAK – Slovenská advokátní komora

Sb. – Sběrka zákonů

tzn. – to znamená

tzv. – takzvaně

Ústava – ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Věst. ČAK – Věstník České advokátní komory

ZoA – zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

Z. z. – Zbierka zákonov

1. ÚVOD

Pro svou rigorózní práci jsem si po pečlivém zvážení zvolila téma, jež je mi svým obsahem vzhledem k mému současnému zaměstnání velmi blízké, tedy téma *Aktuální otázky právního postavení advokátního koncipienta v ČR*. Při volbě tématu mé rigorózní práce jsem si předsevzala požadavek, aby mi nebylo mnou zvolené téma známé pouze zprostředkovaně, tedy z nejrůznějších odborných monografií, časopisů či judikatury, ale aby se jednalo o téma, do kterého mohu promítnout také své praktické zkušenosti. Vzhledem ke skutečnosti, že v současné době pracuji jako advokátní koncipientka v advokátní kanceláři, naplňuje mnou zvolené téma tento záměr.

Cílem předkládané rigorózní práce zabývající se otázkou pozice advokátního koncipienta je především tvořivě a vzhledem k limitaci rozsahu rigorózní práce co možná nejkompaktněji zpracovat danou problematiku, která je stěžejní součástí správního práva, konkrétně zájmové (resp. profesní) samosprávy, definovat základní pojmy a přiblížit její jednotlivé atributy, zhodnotit současnou právní úpravu a následně také provést její komparaci se zahraniční právní úpravou, jakož i navrhnout případné pozitivní změny *de lege ferenda*. **Hlavním cílem** mé rigorózní práce je umožnit budoucím i současným advokátním koncipientům, jakož i širší právnické veřejnosti, blíže proniknout do této právní oblasti, poskytnout ucelený pohled na ni a zejména pak zpracovat tuto problematiku objektivním způsobem, avšak s co nejširším využitím mých postřehů z praxe. **Finální cíl** představuje zodpovězení zásadní otázky, tedy zda současná právní úprava představuje v moderní době dostatečný a ucelený právní rámec pro specifickou pozici advokátního koncipienta.

Rigorózní práce je předkládána jako výsledek systematického vědeckého zkoumání předmětného tématu, jakož i syntéza poznatků a zkušeností z mé dosavadní koncipientské praxe. **K otázkám zdrojů**, které jsem při vypracování této práce použila, je třeba uvést, že jsem prostudovala značné množství dostupných pramenů, mezi nimiž převládají zejména odborné publikace autorů zabývajících se správním právem, nejrůznější odborné časopisy, právní předpisy upravující tuto oblast, jakož i bohatá soudní judikatura. Vzhledem ke specifickému zaměření mé rigorózní práce je třeba z mého pohledu připustit částečnou absenci zahraničních pramenů, která je však v práci vyvážena poměrně rozsáhlou aplikací soudních rozhodnutí.

Pokud mám na tomto místě provést zhodnocení stávající úpravy předmětného tématu, musím s politováním konstatovat, že otázka pozice advokátního koncipienta představuje problematiku, která je ve shora uvedených pramenech zpracována jen velmi stroze a dle mého

pohledu nedostatečně. Fakt, že neexistuje jediná odborná monografie, která by se touto otázkou zabývala, sehrál při výběru tématu mé rigorózní práce rovněž podstatnou úlohu, neboť spousta otázek týkajících se tohoto tématu a jeho jednotlivých aspektů, je i přes svou zajímavost upravena pouze okrajově a přenechána k svému vyřešení až aplikační praxi, což v mnohých případech působí značné potíže. Dle mého názoru by s ohledem na aktuálnost a rozsah této problematiky bylo vhodnější vytvořit v budoucnu detailnější a komplexnější zpracování.

Při zkoumání zvoleného tématu a zpracování této rigorózní práce je použita zejména **analytická metoda**, která je nezbytná k podrobnému rozboru současné právní úpravy, jakož i jejích jednotlivých institutů. Dalšími metodami jsou pak **metoda syntetická**, jež umožňuje propojování jednotlivých poznatků získaných prostudováním nejrozličnějších pramenů, jakož i poznatků z právní praxe a dále **metoda systematická**, která je **v kombinaci s metodou logickou** nezbytná k vytvoření obsahu vlastní rigorózní práce a jejího vnitřního členění. Vzhledem k tomu, že jsem se do své práce rozhodla pro ucelenější přehled začlenit také exkurz do zahraniční právní úpravy, je v ní použita také **metoda komparativní**, která představuje nejvhodnější způsob jak vymezit odlišnosti a shodné rysy obou právních úprav, což považuji za klíčové.

Rigorózní práce je systematicky rozčleněna na úvod, který plní zejména metodologicko-koncepční funkci a jsou v něm vymezeny hlavní cíle práce, následuje **osm hlavních kapitol**, jež jsou logickým způsobem členěny do podkapitol, z mého pohledu představují hlavní pilíře problematiky právního postavení advokátního koncipienta a jsou zakončeny předestřením vlastních závěrů získaných v průběhu mé vědecké činnosti, a **závěr**, v němž se přehledným způsobem pokusím zhodnotit dosažení cílů vytyčených v úvodu práce, poznatky při zpracování této práce získané a změřím se také na návrhy *de lege ferenda*. Při tvorbě vlastní struktury této rigorózní práce jsem se snažila dosáhnout především toho, aby její koncepce byla přehlednou, aby na sebe jednotlivé kapitoly logicky navazovaly, a aby každá z nich zaujímala v systematické práci své osobité postavení, což se dle mého mínění zdařilo.

Při zpracovávání odborné práce je dle mého pohledu nejprve nutno vymezit základní právní pojmy, s nimiž se v souvislosti se zvoleným tématem setkáváme. V souladu s touto tezí je **první kapitola** mé rigorózní práce věnována definování a vymezení jejích základních pojmů, kterými jsou zejména pojem správního práva, samosprávy, zájmové samosprávy, veřejnoprávní korporace, jakož i pojem, advokáta, advokátního koncipienta či samotné advokacie. **Druhá kapitola** je následně věnována stručnému historickému exkurzu do oblasti

vývoje advokacie a vývoje pozice advokátního koncipienta. Tuto jsem do mé práce začlenila proto, že se domnívám, že každou právní problematiku, která v moderní době existuje, nelze chápat samostatně, tedy bez zvážení jejích historických kořenů, neboť právě tyto ji podstatným způsobem ovlivnily a její dnešní podoba je do jisté míry odrazem dob minulých. Absence znalosti historických souvislostí tak dle mého názoru představuje závažný nedostatek, jenž nemá v odborné práci, kterou rigorózní práce bezesporu je, své místo. **Třetí kapitola** obsahuje charakteristiku a podrobnější vymezení pojmu České advokátní komory, jež je stavovskou organizací, která chrání zájmy příslušníků advokátního stavu, jakož i advokátních koncipientů a současně také zabezpečuje odpovídající úroveň výkonu advokacie. Poté následuje **čtvrtá kapitola**, v níž jsem již přistoupila k jádru tématu a zabývám se v ní samotnou otázkou pojmu advokátního koncipienta, jeho bližším právním vymezením či vlastními podmínkami vzniku této pozice, jakož i otázkami souvisejícími. **Pátá kapitola** je věnována nejen v praxi poměrně často řešené problematice práv a povinností advokátního koncipienta, ale i jeho kárné odpovědnosti. Tyto otázky, zejména pak povinnost mlčenlivosti či zachování důstojnosti advokátního stavu, představují výšeč otázek, jež jsou v dosavadních pramenech zpracovány ze všech mnou zařazených aspektů vybraného tématu nejlépe. Zabývá se jimi poměrně podrobně nejen právní teorie, ale především je jimi protknuta aplikační praxe, a to zejména soudní judikatura. **V šesté kapitole** se zaměřuji na v současné době aktuální otázku právní praxe advokátního koncipienta, především pak na způsoby jejího výkonu, vlastní obsah a dobu jejího trvání. Posledně uvedený atribut právní praxe advokátního koncipienta je v dnešní době z mého pohledu nejkontroverznějším bodem této problematiky, který je opakovaně na poli České advokátní komory, jakož i mezi právníckou veřejností podrobován rozsáhlým debatám, které jsou doprovázeny hledáním opodstatněných argumentů, ať už pro její zachování či naopak pro její změnu. Zcela logicky navazuje **sedmá kapitola** zpracovávající advokátní zkoušku, konkrétně její organizační zajištění, způsob jejího vykonání i její obsah. **Poslední kapitolu** pak představuje komparace se zahraniční právní úpravou, konkrétně s právní úpravou Slovenska. Pro tuto zemi jsem se rozhodla zejména kvůli její geografické blízkosti a historické provázanosti obou zemí, jakož i proto, že i přes ni je v současné době její právní úprava pozice advokátního koncipienta po novelizaci z loňského roku od naší právní úpravy podstatným způsobem odlišná.

Vzhledem ke shora uvedenému závěrem doufám, že mnou předložená rigorózní práce poskytuje objektivně zpracovaný, vědecký a komplexní pohled na problematiku aktuálních otázek právního postavení advokátního koncipienta v České republice, že splňuje veškeré nejen formální, ale především materiální a obsahové požadavky, jež jsou na práce tohoto typu

kladeny a představuje ucelené a uspokojivé dosažení cílů, které jsem si na tomto místě vytyčila.

2. ZÁKLADNÍ POJMY

Při tvorbě každé odborné práce je dle mého názoru nejprve třeba charakterizovat základní pojmy, jež celou konkrétní problematiku provázejí. Téma týkající se právního postavení advokátních koncipientů, není v tomto ohledu rozhodně žádnou výjimkou. Právní pojmy, jež tuto právní oblast vymezují, jsou rozmanitého charakteru. Některé jsou z pohledu zákonodárce natolik důležitými, že jsou přímo zakotveny v zákonných definicích právních předpisů, jiné jsou ponechány k interpretaci právní teorii.

Na tomto místě se tedy systematicky **zaměřím na charakteristiku nejzákladnějších pojmů**, jež budu nadále ve své rigorózní práci používat, přičemž další pojmy menší obecnosti pak budou blíže specifikovány v jednotlivých kapitolách. Hned úvodem je však třeba podotknout, že zde se vzhledem k limitovanému rozsahu mé rigorózní práce pokusím pouze o vymezení základní, které je z mého pohledu pro účely této práce dostačující, neboť jejich detailnější vymezení, jež by si tyto pojmy jistě právem zasloužily, by vyžadovalo podstatně hlubší zpracování a větší prostor, kterého se na tomto místě bohužel nedostává.

2.1. SPRÁVNÍ PRÁVO A SAMOSPRÁVA

Ústředním a dle mého mínění zastřešujícím pojmem problematiky advokacie je pojem samosprávy, resp. zájmové samosprávy, které představují základní právní rámec jejího vymezení, stanovují její limity a určují vlastní oblast práva, do níž otázky týkající se tohoto tématu spadají.

Domnívám se, že tyto pojmy jsou pro charakteristiku právní oblasti, v níž se budu během zpracovávání mé rigorózní práce pohybovat, natolik zásadní, že jsem se rozhodla zařadit je do textu předkládané rigorózní práce hned v této první, převážně analytické kapitole.

2.1.1. SPRÁVNÍ PRÁVO

Pojem správního práva můžeme nalézt v mnoha různých definicích. Nejstručněji řečeno, **moderní české správní právo**, jakožto poměrně mladé právní odvětví, jež vznikalo

od poloviny 19. století na základě německo-rakouské koncepce a je neodmyslitelně spojováno s obdobím, kdy byl policejní stát nahrazován státem liberálním a docházelo k postupné vázanosti veřejné správy zákonem,¹ je tou částí právního řádu, jež upravuje veřejnou správu a představuje tedy soubor právních norem vztahujících se k veřejné správě, a to pokud jde o její organizaci a činnost, jakož i o vztahy vznikající při výkonu veřejné správy mezi jejími nositeli na straně jedné a mezi fyzickými a právníckými osobami na straně druhé.²

Správní právo lze tedy jinými slovy definovat jako **soubor veřejnoprávních norem (hmotněprávních, procesních a organizačních povah), jež upravují organizaci, činnost a procesní postupy veřejné správy**, přičemž v obsahu této definice správního práva je zahrnut i jeho předmět.³ V podstatě představuje relativně samostatnou součást právního řádu, která na základě svého zaměření slouží k usměrňování vztahů vznikajících při realizaci moci ve sféře veřejné správy. Na základě jeho typických rysů jej lze vnímat jako svébytný subsystém práva, který je odlišitelný od jiných právních subsystémů.⁴

Pokud se jedná o vymezení tohoto pojmu ve vztahu k tématu překládané rigorózní práce je z mého pohledu vhodné doplnit, že problematika advokacie a otázek s ní souvisejících nespadá toliko do oblasti správního práva, ale že tato zasahuje i do jiných právních odvětví, zejména pak do práva ústavního, trestního či občanského.

2.1.2. SAMOSPRÁVA

Termín samospráva představuje ústřední stavební jednotku celé veřejné správy a má nezastupitelný význam v jejím vnitřním členění. Vymezit přesně tento pojem se jeví poměrně obtížným, neboť od počátku její moderní existence bylo vytvořeno mnoho definic, jež jsou obsaženy v bohaté literatuře zabývající se tímto tématem. Já osobně se na tomto místě pokusím ji charakterizovat vlastním pohledem, jenž je utvořen syntézou poznání vyplývající z nejrůznějších pramenů.

Dle mého názoru je před vyslovením samotné definice samosprávy nejprve vhodné ji začlenit do systému veřejné správy. Teoreticky řečeno se *správa*, tedy činnost sledující záměrně určitý cíl, *rozděluje na veřejnou správu a soukromou správu*. Pro vymezení pojmu

---

¹ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vydání. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2009, s. 36 – 37.

² HENDRYCH, Dušan. In HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo*. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 15.

³ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vydání. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2009, s. 38.

⁴ PRŮCHA, Petr. *Správní právo: Obecná část*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita Doplněk, 2007, s. 14.

samospráva je podstatná právě správa veřejná, tedy ta, pro kterou je rozhodující zájem veřejný, přičemž je pro ni typická jistá větší míra omezenosti a širší vázanosti právem, a jež vychází z toho, že veřejný zájem je nadřazen zájmu soukromému, neboť jeho hodnota je z pohledu veřejné správy vyšší. Tato se pak *dle povahy nositele veřejné moci člení na státní správu, samosprávu a ostatní veřejnou správu*, které tvoří tři základní pilíře veřejné správy.⁵

- **SPRÁVA** – členění podle povahy nositele veřejné moci

- **SOUKROMÁ SPRÁVA**

- **VEŘEJNÁ SPRÁVA**

- 1. STÁTNÍ SPRÁVA**

- Přímá státní správa
- Nepřímá státní správa

- 2. SAMOSPRÁVA**

- Územní samospráva
- Zájmová samospráva
- Ostatní samospráva

- 3. OSTATNÍ VEŘEJNÁ SPRÁVA**

Samospráva tvoří vedle státní správy druhou nejpodstatnější větev správy veřejné. Ztělesňuje výraz podpory dělby moci ve státě, a to především proto, že představuje konkurenční subjekt vůči jiným nositelům veřejné moci a zabraňuje tak soustředění moci v rukou jediného mocenského centra a jejího potenciálního zneužití.⁶ Tato její úloha je z mého pohledu velmi významnou, neboť se v ní odráží základní definiční znaky pojmu samospráva.

V nejzákladnějším pohledu se samosprávou rozumí jednak činnost územní samosprávy, jednak činnost tzv. zájmové samosprávy. V tomto rozdělení můžeme spatřovat skutečnost, že správu některých veřejných záležitostí vykonávají orgány specifických veřejnoprávních korporací. Taková samospráva je v teoretické rovině zcela správně chápána

---

⁵ PRŮCHA, Petr. *Správní právo: Obecná část*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita Doplněk, 2007, s. 17 – 18.

⁶ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. 1. vydání. Praha: Linde Praha, 2007, s. 19.

jako protiklad k státní správě, kdy je nutno zdůraznit, že stát v tomto ohledu přenechává určité záležitosti jiným subjektům, aby je spravovaly samy. Toto je projevem samosprávy, která je organizována na základě zásady decentralismu a demokracie.⁷

Samospráva je v podstatě ta část veřejné správy, která je uskutečňována jinými veřejnoprávními subjekty, nežli státem, kdy se jedná o subjekty korporátního charakteru nazývané veřejnoprávní korporace a je odvozována od jejich autonomního postavení. Samospráva tedy z tohoto úhlu pohledu ovlivňuje linie společenského života prostředky nestátního charakteru.⁸

Pojetí samosprávy se v právní teorii rozlišuje dvojí. **Politické pojetí samosprávy** vyjadřuje organizační princip veřejné správy, tedy určitou spoluúcast občanů na jejím výkonu, kdy konečná rozhodnutí vydávají státní orgány a občané mají toliko iniciační a v jisté míře také kontrolní oprávnění. **Právní pojetí samosprávy**, které je nám z našeho pohledu bližší, znamená, že výkon veřejné správy patří v oblasti samosprávy subjektu, jenž je od státu odlišný, a tudíž je samospráva vykonávána nezávisle na správě státní.⁹

Obecně lze říci, že samosprávné společenství má mít vůči svým členům pouze takové pravomoci, jejichž výkon by podstatným způsobem neomezoval základní ústavně zaručená práva a svobody, neboť jejich omezení by bylo nežádoucím. Můžeme jej pojmově vymezit pomocí jeho neodmyslitelných aspektů, kterými jsou aspekt politický, právní, ekonomický, sociologický, sociálně-psychologický a organizačně-institucionální.¹⁰

Z hlediska správního práva je dle mého mínění asi nejpřesnějším současným názorem na pojem samosprávy **definice M. Kopecského**, která uvádí, že se jedná o **Ústavou¹¹ a zákony vymezený okruh úkolů veřejné správy, jejichž vykonávání vlastním jménem je svěřeno samosprávné korporaci odlišné od státu**, nositel samosprávy není při jejím výkonu podřízen orgánům státní správy a státu přísluší toliko dozor nad jednáním samosprávných korporací. Zjednodušením této definice pak lze dospět k závěru, že **samospráva je relativně nezávislá správa vlastních záležitostí veřejného významu.**¹²

Jak vyplývá se shora uvedeného, vytvoření přesné definice pojmu samospráva, jež by vyčerpávajícím způsobem vystihovala všechny jeho aspekty, je velmi obtížným úkolem.

⁷ FILIP, Jan, SVATOŇ, Jan, ZIMEK, Josef. *Základy státovědy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1994, s. 231.

⁸ PRŮCHA, Petr. *Správní právo: Obecná část*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita Doplněk, 2007, s. 64 – 65.

⁹ FILIP, Jan, SVATOŇ, Jan, ZIMEK, Josef. *Základy státovědy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1994, s. 232.

¹⁰ ZÁŘECKÝ, P. O samosprávě. *Správní právo*, 1997, roč. XXX., č. 6, s. 321 – 322.

¹¹ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

¹² SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vydání. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2009, s. 23 – 24.

Podle mého názoru to není dáno jen obsáhlostí tohoto pojmu, ale především rozmanitostí pohledů na něj ze stran autorů odborných publikací a právních teoretiků. Nezbyvá nám tedy, než při studiu a snaze o jeho porozumění čerpat z většího množství odborných textů a vytvořit si z nich osobitý pohled na tuto problematiku.

2.1.1. ZÁJMOVÁ SAMOSPRÁVA

Úvodem **charakteristiky pojmu zájmová samospráva** je dle mého názoru namíste uvést, že tato je reprezentována jak komorami s povinným členstvím, tak komorami s členstvím nepovinným. Pokud se nyní zaměříme na její **zakotvení v právních předpisech**, dospějeme k závěru, že zájmová samospráva je v předpisech nejvyšší právní síly zakotvena velmi sporadicky, a to na rozdíl od samosprávy územní, které je věnován podstatně větší prostor. Pokud nahlédneme do Ústavy, zjistíme, že v ní dokonce není výslovně zájmová samospráva zakotvena vůbec.¹³ Tuto absenci lze zcela jistě považovat za nedostatek právních předpisů nejvyšší právní síly, jenž by mohl být v budoucnu odstraněn případnou korekcí současné právní úpravy.

Co se týče Listiny základních práv a svobod (dále jen „LZPS“)¹⁴ pak tato rovněž problematiku zájmové samosprávy výslovně neupravuje, logickým výkladem bychom ji však mohli spatřovat v její preambuli, kdy tato *hovoří o demokratických a samosprávných tradicích národů*. Preambule totiž promlouvá nejen o obecných hodnotách lidství, ale také o samosprávných tradicích, kdy důraz na tyto tradice je dán z mého pohledu zejména historickými událostmi a způsobem, kterým byla LZPS přijímána. Právě v tomto historickém momentu stála v popředí zájmu otázka státoprávní, tedy i problematika tradic samosprávných. Je však třeba podotknout, že LZPS problematiku samosprávy dále žádným způsobem neupravuje.¹⁵

K pojmu zájmové samosprávy je nutno zmínit, že v jejím označení lze dle některých názorů spatřovat jistou nejednotnost, když **Z. Koudelka** uvádí, že *promiskuitní užívání pojmů zájmová a profesní samospráva je nepřesné*, neboť samospráva profesní je toliko výsečí

---

¹³ LIPERTO VÁ, Šárka. Některé otázky zájmové samosprávy a její činnosti. *Správní právo*, 2010, roč. XLIII., č. 3, s. 157.

¹⁴ Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵ WAGNEROVÁ, Eliška. In WAGNEROVÁ, Eliška (ed). *Listina základních práv a svobod: komentář*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012, s. 50 – 51 (Preambule).

zájmové samosprávy.¹⁶ Naopak **V. Sládeček** užívá těchto pojmů jako synonym. Já osobě se přikláním k názoru druhému a v textu práce budu obou termínů používat jako slov totožného významu.

Mezi **atributy moderního liberálně demokratického státu** jednoznačně náleží samospráva a v jejím rámci i profesní samospráva, jež se stala nástrojem sloužícím k omezení absolutní moci státu. Lze ji tedy považovat za jeden ze základních stavebních kamenů dnešního právního státu, jejímž prostřednictvím je umožněno uskutečňování idejí současné demokratické společnosti, a která současně nezatěžuje stát, neboť výkon této samosprávy je hrazen převážně z jejích vlastních prostředků a není tedy, odlišně od státní správy vykonávané orgány státu, závislá na finančních prostředcích ze státního rozpočtu.¹⁷

Během historického vývoje samosprávy stála zájmová samospráva ve stínu samosprávy územní, neboť územní samospráva byla odpradáвна považována za základ organizačního uspořádání státu, kdežto vývoj zájmové samosprávy nebyl považován za prioritní. Vzhledem k liberalistickým tendencím a vzniku útvarů, které se označovaly jako hospodářské či stavovské, se však určité skupiny osob postupně započaly sdružovat především k ochraně svých vlastních zájmů, což znamenalo pozvolný rozvoj zájmové samosprávy.¹⁸

V souvislosti s historickými prameny je podle mého názoru třeba uvést, že výkon samosprávy je v České republice (dále jen „ČR“) již tradičně systematicky rozdělen na samosprávu územní, jež nachází své zakotvení v Ústavě a samosprávu, která je založena na jiném principu, kdy tato bývá pojímána jako samospráva personálně založená na určitých osobách, které spojuje jistý společný zájem. Jejím znakem je výkon veřejné moci, jenž může být realizován celou řadou formálních podob, kdy pro normotvorbu orgánů zájmové samosprávy v podstatě neexistuje pevně stanovený ústavní ani zákonný rámec a zmocnění k vydávání stavovských předpisů je rozptýleno v nejrůznějších zákonech.¹⁹

Vztah státu a zájmové samosprávy je typický sebeomezením státu, a to ve prospěch samosprávy. Toto sebeomezení vyžaduje ze strany státu velkou důvěru politické reprezentace vůči správnosti teorie dělby moci a speciální akceptaci omezení státní moci vůči profesní samosprávě.²⁰ Bez existence tohoto omezení by dle mého mínění nebyla možná ani existence

---

¹⁶ KOUDELKA, Zdeněk. Zájmová samospráva a její předpisy. *Bulletin advokacie*, 2001, č. 5, s. 8.

¹⁷ KOUDELKA, Zdeněk. Budoucnost profesní samosprávy. *Právní rádce*, 1997, roč. XVI, č. 7, s. 29 – 31.

¹⁸ FILIP, Jan, SVATOŇ, Jan, ZIMEK, Josef. *Základy státovědy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1994, s. 247.

¹⁹ DVORÁČEK, Dan. Právní povaha předpisů zájmové samosprávy. *Právní rozhledy*, 2006, roč. 14, č. 24, s. 802.

²⁰ KOUDELKA, Zdeněk. Budoucnost profesní samosprávy. *Právní rádce*, 1997, roč. XVI, č. 7, s. 29.

samosprávy. Pokud by se totiž stát nebyl ochoten vzdát části své moci, znemožnil by tak reálné fungování samosprávy a tato, dnes již nepostradatelná složka veřejné správy, by se stala fakticky nicotnou.

Pokud jde o vlastní **výkon veřejné správy**, tedy o samostatnou rozhodovací pravomoc, jež se týká veřejných záležitostí, pak je dle mého názoru třeba připomenout, že orgány zájmové samosprávy rozhodují zejména o zkouškách uchazečů o členství, o vzniku či ukončení členství, o ukládání sankcí, o odborné způsobilosti či o dohledu nad odpovídající úrovni výkonu povolání. Je pro ně také typické, že vydávají vlastní předpisy, tedy předpisy stavovské a představují významný prvek decentralizace moci, kdy dochází k přenesení výkonu určitých veřejných záležitostí na subjekty od státu odlišné.²¹

Profesní komory, jimiž je představována zájmová samospráva, jsou definovatelné jako *veřejnoprávní korporace, které nejsou orgány státu, jsou právníckými osobami veřejného práva, jež jsou zřizovány zákonem, nezapisují se do obchodního rejstříku a je jim přiřazeno identifikační číslo*. Nejsou podřízeny státním orgánům, kdy těmto náleží toliko omezené dozorové oprávnění nad nimi.²² Vykonávají-li tedy profesní komory veřejnou správu, pak tuto mohou vykonávat toliko v případech a v mezích stanovených zákonem a způsobem, jenž zákon stanoví (čl. 2 odst. 3 Ústavy).²³

Z výše uvedeného lze vyvodit, že *za právnícké osoby veřejného práva se považují korporace, jež zpravidla mají veřejnoprávní způsob zřízení, kterým je svěřeno plnění úkolů veřejné správy či úkolů veřejného zájmu, a jimž náleží veřejnoprávní pravomoc*.²⁴ Na tomto místě bych ráda uvedla, že zde definiční vymezení pojmu veřejnoprávní korporace zařazují pouze okrajově, neboť vzhledem k jeho významu se tomuto pojmu budu blíže věnovat v samostatné podkapitole předkládané rigorózní práce.

V dnešní době je zájmová samospráva reprezentována stavovskými organizacemi, jež nesou označení komory. Tyto **komory** jsou definovány jako **samosprávné nepolitické stavovské organizace**. Lze je vymezit pomocí rozličných cílů jejich činnosti, *obecný cíl* však dle mého mínění představuje *uskutečňování dohledu nad právně, profesně a především eticky nezávadným a kvalitním výkonem povolání a v neposlední řadě také obhajoba a ochrana jednotlivých profesních zájmů*.²⁵

---

²¹ SLÁDEČEK, Vladimír. O (ne)územní samosprávě. In JIRÁSKOVÁ Věra, SUCHÁNEK, Radoslav (ed). *Pocta Prof. JUDr. Václavu Pavlíčkovi k 70. narozeninám*. Praha: Linde, 2004, s. 527 – 538.

²² KOUDELKA, Zdeněk. Profesní samospráva. *Právní rádce*, 2003, roč. XI, č. 11, s. 45.

²³ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 2 dubna 2003, sp. zn. 28 Ca 152/2001

²⁴ BERAN, Karel. *Právnícké osoby veřejného práva*. 1. vydání. Praha: Linde, 2006, s. 35.

²⁵ SLÁDEČEK, Vladimír. O (ne)územní samosprávě. In JIRÁSKOVÁ Věra, SUCHÁNEK, Radoslav (ed). *Pocta Prof. JUDr. Václavu Pavlíčkovi k 70. narozeninám*. Praha: Linde, 2004, s. 536.

Co se týče **příslušnosti k určité komoře**, pak dle mého názoru platí, že dle současné právní úpravy je legální výkon určité profese neodmyslitelně spojován s členstvím v dané komoře. O jejích příslušnících se někdy hovoří jako o *stavu* a sama profesní komora pak bývá velmi často označována jako *stavovská organizace*, což považuji za označení výstižné. **Základní princip členství** spočívá v tom, že jeho zánik způsobuje nemožnost legálního výkonu určité profese, a že komora vykonává v zákonných mezích mocenská práva, jimiž jsou např. vybírání poplatků či realizace kárné odpovědnosti.²⁶

2.2. VEŘEJNOPRÁVNÍ KORPORACE

Pojem veřejnoprávní korporace je v oblasti zájmové samosprávy velmi významným, neboť tuto lze chápat jako *organizovaný subjekt veřejné správy s úkolem prosazovat konkrétní zájmy a požadavky svých členů, řešit některé tzv. stavovské záležitosti, zejména pak dohlížet na dodržování pravidel profesionální etiky výkonu povolání*.²⁷

Právnícká terminologie rozeznává právnícké osoby práva soukromého a veřejného. **V. Knapp** shledává pojem právníckých osob veřejného práva nejasným a přiklání se k tezi, že *veřejnoprávní korporaci lze charakterizovat jako korporaci, které je přiznána právní subjektivita i na poli veřejného práva*, kdy tento pojem považuje *per definitionem* za majetkoprávní.²⁸

Veřejnoprávní korporace vystupují jako subjekty správního práva a lze je vymezit jako organizované celky skládající se z osob, jež sledují určitý společný cíl. Rozdíl mezi soukromoprávní a veřejnoprávní korporací je dán rozdílem mezi právem veřejným a právem soukromým, kdy orgán veřejnoprávní korporace jako subjektu správního práva je orgánem samosprávným, jenž se podílí na realizaci výkonu veřejné správy, který uskutečňuje toliko v rámci své působnosti a pravomoci, která v širším kontextu logicky souvisí s působností a pravomocí veřejnoprávní korporace.²⁹

Pojem veřejnoprávní korporace, jakožto nejdůležitější formy právnícké osoby práva veřejného, lze v souladu s jeho současným teoretickým vymezením *definovat pomocí jeho*

---

²⁶ KOUDELKA, Zdeněk. Profesní samospráva. *Právní rádce*, 2003, roč. 11, č. 11, s. 45 – 46.

²⁷ FIALA, Josef, MATES, Pavel. *Komory podnikatelů a Komory svobodných povolání*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1994, s. 4.

²⁸ KNAPP, V. O právníckých osobách. *Právník*, 1995, roč. CXXXIV., č. 10 – 11, s. 997 – 1001.

²⁹ GADASOVÁ, Dalimila, POLIÁN, Milan. *Správní právo: obecná část – právní základ veřejné správy 1 díl*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého, 2000, s. 35.

*specifických znaků, k nimž kromě právní subjektivity patří veřejnoprávní forma zřízení, majetkoprávní samostatnost (finanční nezávislost), členský princip (osobní, personální substrát) a sféra působnosti, v níž veřejnoprávní korporace realizuje veřejnou moc. Tyto znaky však nejsou absolutní, neboť i když se setkáme s právnickou osobou, jež splňuje shora uvedené identifikační znaky veřejnoprávní korporace, neznamená to bez dalšího, že se o veřejnoprávní korporaci skutečně jedná.*³⁰

Vztah mezi státem a veřejnoprávní korporací lze charakterizovat jako **partnerský**. Samospráva vlastních záležitostí veřejnoprávního charakteru je totiž svěřena subjektům, jichž se bezprostředně dotýká, a tyto subjekty pak vykonávají vymezené úkoly veřejné správy při správě vlastních záležitostí, kdy prostředky využívané při této činnosti veřejnoprávních korporací nemají státně mocenskou povahu. Dochází zde tedy k decentralizaci státní moci na subjekty nestátního charakteru.³¹

Pro veřejnoprávní korporaci je typické, že je právním subjektem, který disponuje určitým majetkem a má **vlastní příjmy a výdaje**, s nimiž může samostatně hospodařit. Její příjmy pocházejí jak z vlastních zdrojů, tak ze zdrojů charakteru veřejnoprávního. K tomuto je vzhledem k obsahovému zaměření mnou předkládané rigorózní práce třeba doplnit, že častým příjmem některých veřejnoprávních korporací jsou především *členské příspěvky*, jež jsou typické právě v oblasti zájmové samosprávy.³²

2.3. ADVOKACIE

V této podkapitole mé rigorózní práce zabývající se základními pojmy zvoleného tématu, bych se ráda ve stručnosti zaměřila na **pojem advokacie**, neboť jej rovněž považuji za jeden z hlavních pilířů problematiky právního postavení advokátních koncipientů, když tento celou právní oblast zastřešuje.

Advokacie je v širším slova smyslu chápána jako *výkon povolání, jehož obsahem je poskytování právní pomoci jiným osobám*, přičemž toto vyžaduje zvláštní kvalifikaci. V užším slova smyslu je pak vnímána jako *samotná právní rada a právní obhajoba*.³³ Advokacie zahrnuje profesionální prezentaci potřebného úhlu pohledu, který se může, ale i

---

³⁰ BERAN, Karel. *Právnícké osoby veřejného práva*. 1. vydání. Praha: Linde, 2006, s. 173 – 174.

³¹ GADASOVÁ, Dalimila, POLIÁN, Milan. *Správní právo: část obecná, část procesní*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého, 1997, s. 12.

³² SLÁDEČEK, Vladimír. O (ne)územní samosprávě. In JIRÁSKOVÁ Věra, SUCHÁNEK, Radoslav (ed). *Pocta Prof. JUDr. Václavu Pavlíčkovi k 70. narozeninám*. Praha: Linde, 2004, s. 528.

³³ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Advokacie*. 1. vydání. Zlín: Živa, 1994, s. 4 – 5.

nemusí ztotožňovat s osobním přesvědčením advokáta. V tomto smyslu jsou v podstatě všichni právníci tak trochu advokáty.³⁴

Výkon advokacie je v dnešní době podle zažitého společenského vzorce chápán jako *poskytování právní pomoci, které je prováděno jako nezávislé povolání, a to za úplatu*. **Právní pomoc** je realizována zejména zastupováním před soudy a jinými orgány, obhajobou v trestních věcech, sepisováním listin či udělováním právních rad.³⁵

V rámci profesní samosprávy byl pojem výkonu advokacie řešen v mnohých soudních kauzách, kdy asi nejvýznamnějším zlomovým mezníkem byla situace, kdy došlo k judikatornímu **vymezení rozsahu výkonu advokacie**, a to tak, že *výkon advokacie není jen samotné poskytování právní služeb, ale náleží sem také veškeré úkony, které je advokát povinen v souvislosti s poskytováním právních služeb vykonávat i poté, kdy je zastupování klienta již dokončeno*. Takové úkony totiž advokát činí nikoli jako občan, ale stále jako advokát při výkonu advokacie.³⁶

Ze shora uvedeného vyplývá skutečnost, že pojem poskytování právních služeb je pojmem podstatně užším, než pojem výkon advokacie. Tento závěr je dle mého mínění a vlastní zkušenosti zcela správným, neboť advokát v rámci své činnosti neposkytuje pouze právní služby, nýbrž je povinen vykonávat celou řadu dalších činností, které s tímto souvisejí, a to i po pravomocném skončení případu. K těmto bych uvedla příkladem zejména povinnost advokáta provést řádné vyúčtování a předložit jej klientovi, kdy toto se dle mé osobní zkušenosti provádí obvykle až po pravomocném vyřízení věci a skončení zastupování, přesto je zcela logicky výkonem advokacie.

2.3.1. ZPŮSOB VÝKONU ADVOKACIE

Způsob výkonu advokacie je zakotven v ZoA, v hlavě druhé nazvané *Způsob výkonu advokacie* (§ 11 až § 15f). Obecně platí, že advokát může advokacii vykonávat jednak sám, dále pak společně s jedním či více advokáty, kdy vztahy mezi nimi je vždy vhodné upravit písemnou formou.³⁷

---

³⁴ BOON, Andrew, LEVIN, Jennifer. *The ethics and conduct of lawyers in England and Wales*. 2. vydání. Oxford: Hart, 2008, s. 387.

³⁵ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Advokacie*. 1. vydání. Zlín: Živa, 1994, s. 5.

³⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 31. května 2004, sp. zn. 5 As 34/2004

³⁷ FIALA, Josef, MATES, Pavel, PRŮCHA. Petr. *Poskytování právní pomoci v České republice*. 1. vydání. Praha: Linde, 1994, s. 9.

Advokacie tedy může být vykonávána:

- *Samostatně* (zde existuje možnost samostatných advokátů navázat tzv. trvalou spoluprací dle ustanovení § 15e až 15f ZoA, která však po formální stránce nedosahuje úrovně sdružení dle § 14 ZoA)³⁸
- *Společně s jinými advokáty v rámci sdružení dle § 14 ZoA, v rámci postavení společníka obchodní společnosti nebo zahraniční společnosti*
- *V pracovním poměru dle § 15a ZoA*³⁹

ZoA klade specifické nároky na výkon advokacie v rámci obchodní společnosti, a to takové, že se musí jednat toliko o veřejnou obchodní společnost, komanditní společnost nebo společnost s ručením omezeným, kdy jejím předmětem činnosti je pouze výkon advokacie⁴⁰ a jejími společníky jsou pouze advokáti.⁴¹

I přes fakt, že advokát se rozhodne vykonávat advokacii samostatně, může se dát v jistých úkonech zastupovat jiným subjektem. Toto je velmi praktické například v případě, kdy se má advokát zúčastnit úkonu v místě, které je velmi vzdálené od jeho sídla. Obecně platí, že advokát může o **tzv. substituci** požádat kteréhokoli **jiného advokáta**, tento však není povinen substituci přijmout. V praxi je v moderní době především z ekonomických důvodů daleko častější možnost, že **advokát se nechá zastupovat svým advokátním koncipientem**. Zde však platí zákonná omezení, kdy právní předpisy zastoupení koncipientem vylučují. Neexistuje ani přesný okruh záležitostí, jimiž je možné advokátního koncipienta pověřit, obecně však platí teze, že je možno jej pověřit takovými úkoly, které odpovídají jeho schopnostem. Pro obě formy substituce je pak společné, že se nemohou uskutečnit proti vůli klienta.⁴²

---

³⁸ SVEJKOVSKÝ, J. In SVEJKOVSKÝ, J. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 86 (§ 11 ZoA).

³⁹ § 11 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁰ Výjimku obsahuje § 15 odst. 1 věta druhá ZoA, když uvádí, že předmětem podnikání veřejné obchodní společnosti může být i výkon činnosti insolvenčního správce podle zvláštního předpisu, kterým je zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů (insolvenční zákon)

⁴¹ § 15 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

⁴² FIALA, Josef, MATES, Pavel, PRŮCHA. Petr. *Poskytování právní pomoci v České republice*. 1. vydání. Praha: Linde, 1994, s. 9.

2.4. ADVOKÁT

Italské přísloví praví, že *zákony jsou jako pavučiny, v nichž mouchy zůstávají a vlaštovky je prorážejí*. Jinými slovy lze říci, že *právo k pavučince se přirovnává, již brouk proleze, ale muška v ní zůstává*. Toto přísloví je z mého pohledu dosti kritickým, avšak mnohdy pravdivým pohledem na právní prostředí, v němž se každý den pohybujeme. Vyplývá z něj metaforický požadavek kladený na advokáta, resp. na advokátního koncipienta, a to, aby byl aspoň vlaštovkou či broukům pomáhal.⁴³

Podle moderní vědecké teorie moci státu lze vyvodit, že její cíle by měly být v souladu s právem, ať už stát sám sebe vnímá jako zdroj práva nebo jako prostředek jeho prosazení. Domnívám se, že advokáti v tomto systému zaujímají postavení osob bojujících za práva svých klientů a mohou tak být v antagosnitickém postavení ve vztahu ke státní moci. Advokacie a v jejím rámci advokáti tak mají představovat subjekty, jež pomáhají nalézání a uplatňování práva.⁴⁴

Advokát vstupuje do své pozice zápisem do seznamu advokátů, který vede ČAK a ode dne tohoto zápisu může vykonávat advokacii a nosit označení advokát. Dnem zápisu mu také vzniká celá řada práv a povinností stanovených nejen zákony, ale také stavovskými předpisy, které je povinen při výkonu svého povolání respektovat.⁴⁵

2.4.1. POSTAVENÍ ADVOKÁTA

Postavení advokáta v dnešní době, v níž by měla primární roli v oblasti advokacie hrát úcta k právům, je poměrně specifické. *Advokát* figuruje jako *subjekt zvláštního postavení*, jehož úlohou z mého pohledu není jen v rámci zákonných oprávnění důsledně provádět úkony, k nimž byl pověřen, ale také v širším slova smyslu sloužit zájmům spravedlnosti.

Primárním úkolem advokáta má být *hájení zájmů klienta a poskytování právních rad*.⁴⁶ Tento úkol advokát plní v rámci zmocnění, jež je mu ze strany jeho klienta dáno. Platí, že vzhledem ke zvláštnímu postavení a povinnostem advokáta, které jsou specifikovány v

---

⁴³ KVĚT, Karel. *Advokacie: příspěvek k sociologii advokátního stavu*. 2. vydání. Praha: Pražská tisková kancelář, 1996, s. 17.

⁴⁴ KVĚT, Karel. *Advokacie: příspěvek k sociologii advokátního stavu*. 2. vydání. Praha: Pražská tisková kancelář, 1996, s. 20.

⁴⁵ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Organizace soudnictví, notářství a advokacie: vysokoškolská právní učebnice*. 1. vydání. Praha: Linde, 1997, s. 378.

⁴⁶ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Advokacie*. 1. vydání. Zlín: Živa, 1994, s. 4.

ZoA, se mohou státní orgány vedoucí řízení o právech a povinnostech osob oprávněně domnívat, že jedná-li advokát za určitou osobu, je třeba mít v pochybnostech za to, že jedná v rámci zmocnění, které mu tato osoba udělila, a to pokud není prokázán opak.⁴⁷

Advokát je podnikatelem, a to jakožto **osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů**⁴⁸ (zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „ObchZ“) a jeho činnost, tedy poskytování právních služeb, je podnikáním ve smyslu § 2 odst. 1 ObchZ.⁴⁹ Z tohoto následně vyplývá, že k projednávání sporů vzniklých ze smlouvy o poskytování právních služeb advokátem, uzavřené s podnikatelem při jeho podnikatelské činnosti, je za splnění zákonných podmínek příslušný krajský soud.⁵⁰ Toto vymezení věcné příslušnosti nelze jinak než přijmout, neboť je jistě správným a má své opodstatnění. Vzhledem ke shora uvedenému je dle mého názoru pro úplnost třeba doplnit, že k projednávání sporů o poskytování právních služeb vzniklých mezi advokátem a fyzickou osobou, která není podnikatelem, je příslušný soud okresní.

Vzhledem k přijatým změnám právní úpravy, kdy od 1. ledna 2014 nabude účinnosti zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který dle mého názoru představuje nejradikálnější změnu soukromého práva v moderní době, je třeba zmínit také *nové vymezení pojmu podnikatel*, pod nějž pojem *advokát* spadá. Tento rekodifikační kodex upouští od stávající teze, že podnikatelem je toliko ten, kdo je nadán příslušným podnikatelským oprávněním, kdy *nově od roku 2014 bude za podnikatele považován ten, kdo provozuje podnikatelskou činnost*, přičemž jsou vymezeny charakteristické znaky této činnosti. Určitá osoba bude považována za podnikatele jen se zřetelem ke své vlastní podnikatelské činnosti. *Pojem podnikatele* je tak, zejména s přihlédnutím k ochraně spotřebitele, vykládán konformně s evropským právem.⁵¹ Nově tedy budou advokáti a jejich podnikání spadat pod právní úpravu obsaženou v § 421 odst. 2 NOZ. Tento paragraf znamená **zakotvení vyvratitelné právní domněnky**, která stanovuje, že *se má za to, že podnikatelem je osoba, která má živnostenské nebo jiné oprávnění podle jiného zákona*.⁵²

Z mého pohledu je patrné, že byť NOZ zavádí obecně v oblasti obchodního práva poměrně radikální změny, nová právní úprava definice podnikatele s ohledem na konkrétní postavení podnikatele, jakožto advokáta, je typická spíše změnou použité slovní formulace.

⁴⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 20. prosince 2006, sp. zn. 2 As 28/2006

⁴⁸ § 2 odst. 2 písm. c) zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁹ § 2 odst. 1 ObchZ: „Podnikáním se rozumí soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku.“

⁵⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. srpna 2007, sp. zn. Ncp 1865/2007

⁵¹ *Nový občanský zákoník: Důvodová zpráva k NOZ* [online]. 2012 [cit. 1. dubna 2013]. justice.cz. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>>.

⁵² § 421 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Podmínka, kdy je určitý subjekt považován za podnikatele, tedy podmínka oprávnění dle zvláštního právního předpisu zůstává zachována a jedinou výraznější změnou je skutečnost, že namísto rigidní právní úpravy v ObchZ, je právní úprava v NOZ charakteristická existencí vyvratitelné právní domněnky, z níž vyplývá, že povaha podnikatelského subjektu spadajícího pod ustanovení § 421 odst. 2 NOZ, není absolutní. Tento případ a použití vyvratitelné právní domněnky se však dle mého názoru na advokáty vztahovat nebude, neboť tito podnikatelé zcela jistě v každém případě budou, a to vzhledem k povaze jimi vykonávané činnosti.

2.4.2. NEZÁVISLOST ADVOKÁTA A JEJÍ OMEZENÍ

Nezávislost je neopominutelným atributem výkonu advokacie, když advokát, který by nebyl nezávislým na státní moci, by fakticky ani nemohl své povolání řádně vykonávat, neboť by byl dnes a denně vystavován dramatickým střetům se státní mocí, jimž má právě institut nezávislosti advokáta zabránit.

Požadavek nezávislosti tedy vyplývá především z toho, že na advokáta je kladen *požadavek ochrany individuálních zájmů a práv třetích osob*. Tato nezávislost však není zcela jistě absolutní, neboť je dle mého mínění vykoupena velkou spoustou významných omezení. Mezi ty nejpodstatnější můžeme zahrnout povinnost mlčenlivosti, odpovědnost vůči klientovi, a to, že advokát nesmí vykonávat jinou činnost, jejíž výkon by byl neslučitelný s poskytováním právních služeb. Právě těmito omezeními se specifické postavení advokáta výrazně odlišuje od postavení jiných podnikatelů.⁵³

Vzhledem k vážnosti advokátního stavu je velmi osobitým prvkem také omezení využívání prostředků hospodářské soutěže, a to ve smyslu **propagace služeb advokáta** cestou nejrůznějších reklam. Tento postup je odůvodněn především tím, že kdyby byl neomezeně povolen, mohlo by velmi snadno dojít k znevážení advokátního stavu, což je podle mého názoru zcela nepřijatelné. Hranice mezi tím, co je a co již není nedovoleným nabízením právních služeb, jsou velmi tenké a odpovědi na otázky týkající se této problematiky velmi často dává až aplikační praxe. Ta sama konstatuje, že i pro uveřejňování právních služeb advokátů platí obecně zásada, že *co není zakázáno, je dovoleno*. **Informování veřejnosti advokátem o jeho podnikání za předpokladu řádného splnění formálních a obsahových požadavků publicity tedy není nedovoleným nabízením právních služeb.**⁵⁴

⁵³ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Advokacie*. 1. vydání. Zlín: Živa, 1994, s. 52 – 53.

⁵⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 24. října 2004, sp. zn. 7 As 60/2003

Shora uvedené omezení je právně zakotveno ve stavovském předpise, kterým je usnesení předsednictva ČAK č. 1/1997 Věst. ČAK, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů ČR (dále jen „etický kodex“).⁵⁵ Tento dokument upravuje základní pravidla a všeobecná ustanovení o používání informací advokátem k soutěžním účelům.

Pokud se na tuto otázku zaměříme detailněji, je třeba upozornit na v současné době velmi znatelné uvolňování podmínek propagace služeb advokátů, kdy do popředí vstupuje značná benevolence ze strany ČAK, což je patrně způsobeno masivním rozvojem mediální a internetové propagace, která je v moderní době mnohem širší a vzhledem ke své povaze méně limitována.

2.4.3. VZTAH MEZI ADVOKÁTEM A KLIENTEM

K otázce vztahu mezi advokátem a klientem je třeba hned úvodem podotknout, že tento není limitován pouze rovinou právní, ale že je významně ovlivněn také svým morálním aspektem. Právě *morální aspekt* přináší dle mého názoru do vztahu pojmové prvky, jimiž jsou především vzájemná důvěra mezi oběma subjekty vztahu a skutečnost, že klient si sám vybírá svého advokáta, a to proto, že jeho osoba v něm vzbuzuje důvěru nejen svými profesními kvalitami, ale také například svou osobní integritou. Advokát by měl projevenou důvěru oplatit zejména přijetím zastupování klienta a odhodláním k obraně a ochraně jeho zájmů.

Je pravdou, že zájmy klienta mají přednost před vlastními zájmy advokáta i před jeho ohledem na advokáty jiné. Je však třeba uvést, že ani přes tento fakt, není advokát povinen ani oprávněn ověřovat nebo snad přezkoumávat pravdivost či úplnost skutkových informací, které mu klient poskytne. Dále advokát nesmí užít na újmu klienta nebo ve svůj prospěch informací, které od klienta získal v souvislosti s výkonem advokacie.⁵⁶

V neposlední řadě je na tomto místě třeba zmínit také skutečnost, že advokát je ve vztahu ke klientovi odpovědný k náhradě škody, tedy že odpovídá za škodu, kterou způsobil svému klientovi výkonem advokacie, přičemž za tuto škodu odpovídá i v případě, že ji způsobil jeho zástupce, tedy advokátní koncipient nebo jeho jiný zaměstnanec. Zde je však

---

⁵⁵ Usnesení předsednictva ČAK č. 1/1997 Věst. ČAK ze dne 31. října 1996, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky (etický kodex), ve znění pozdějších předpisů

⁵⁶ KOVÁŘOVÁ, Daniela. Etické hranice profese advokáta. *Právo a rodina*, 2006, roč. 8, č. 12, s. 6.

nutno podotknout, že odpovědnost takové osoby dle pracovněprávních předpisů není v tomto případě vyloučena.⁵⁷

Odpovědnost advokáta za škodu způsobenou advokátem v souvislosti s výkonem advokacie je v soukromoprávní rovině odpovědností *objektivní*, tedy odpovědností bez zřetele k zavinění.⁵⁸ Tento názor je v současné době zastáván v soudní judikatuře Nejvyššího soudu ČR, kdy je odůvodněn zejména značnou zodpovědností povolání advokáta a také tím, že advokát vykonává činnosti, při kterých jde o významné zásahy do materiálních či imateriálních hodnot. Lze však konstatovat, že byť je tento názor z mého pohledu správným, neměl by být absolutním a východiskem pro jeho kritéria by měl být standart průměrně svědomitého advokáta.⁵⁹

Je nutno zdůraznit, že *advokacii patří v právním státě rozhodující význam*, a proto je samozřejmě i v zájmu státu regulovat její výkon. S výkonem profese advokáta se však kromě vlastního dodržování zákonných norem vyžaduje i dodržování norem etických, které vznikly postupnou krystalizací během mnohaletého vývoje advokacie.⁶⁰ Vzhledem k tomuto je dle mého názoru třeba odpovědnost advokáta chápat v co nejkomplexnějším smyslu, tedy jako odpovědnost nejen právní, ale i etickou. Lze ji vymezit také jako odpovědnost za nezávislost advokátního stavu, za odbornou péči, za kompetentnost, jakož i za zdvořilost a spravedlnost.⁶¹

Charakter vztahu mezi advokátem a klientem je typický tím, že v něm nalzáme jak soukromoprávní, tak veřejnoprávní prvky. Základ tohoto vztahu je odvozován od právního důvodu jeho vzniku, tedy ze smlouvy o poskytování právních služeb a je mu přisuzován soukromoprávní charakter. Veřejnoprávní prvek pak tvoří ústavní povaha práva na právní pomoc a potřeba veřejnoprávní ingerence do vztahu mezi advokátem a klientem.⁶²

2.4.4. SPECIFICKÉ POVINNOSTI ADVOKÁTA

Pozice advokáta s sebou pro osobu, jež toto povolání vykonává, přináší celou řadu specifických práv a povinností, které k této profesi neodmyslitelně patří. I když jich existuje

---

⁵⁷ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Organizace a činnost advokacie: Část 1*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1993, s. 31.

⁵⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. září 2009, sp. zn. 25 Cdo 2533/2007

⁵⁹ TICHÝ, Luboš. K rozlišování mezi tzv. subjektivní a objektivní odpovědností – rozsudek NS o povaze odpovědnosti advokáta za škodu. *Bulletin advokacie*, 2013, č. 1 – 2, s. 17 – 22.

⁶⁰ JABLONKA, Branislav. Etická a právní zodpovědnost advokáta v slovenskom právnom poriadku. *Bulletin advokacie*, 2004, č. 6, s. 86.

⁶¹ KEREČMAN, Peter. Zodpovednosť advokáta za škodu. *Bulletin slovenskej advokácie*, 2011, roč. XVII, č. 10, s. 6.

⁶² MACKOVÁ, Alena. *Právní pomoc advokátů a její dostupnost*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 45.

celá řada, zaměřím se v této podkapitole toliko na povinnosti, které má advokát vůči svému advokátnímu koncipientovi, neboť tyto považuji vzhledem k tématickému zaměření mé rigorózní práce za nejpodstatnější.

Specifické **povinnosti advokáta k advokátnímu koncipientovi** nalezneme v etickém kodexu. Konkrétně se jedná o ustanovení čl. 15 etického kodexu, který dle mého pohledu poměrně zdařilým a vhodným způsobem upravuje právě tuto problematiku.

*Advokát, jakožto zaměstnavatel advokátního koncipienta, který je k němu v pracovněprávním poměru, je předně povinen zajistit, aby praxe, kterou u něj koncipient vykonává, byla prací účelnou. To znamená, že advokát je povinen vést praxi koncipienta, dohlížet na něj a dbát o to, aby během své minimálně tříleté právní praxe získal potřebné znalosti a zkušenosti. Současně je advokát povinen vytvořit takové podmínky, aby si koncipient mohl osvojit morální principy a pravidla profesionální etiky.*⁶³

Koncipient může být v pracovním poměru nejen k advokátovi, ale také ke společnosti nebo zahraniční společnosti. V tomto případě ČAK určí advokáta, který nese odpovědnost za shora uvedené povinnosti. **Pracovní poměr** může advokátní koncipient uzavřít jen s jedním advokátem, přičemž okamžikem uzavření pracovního poměru vzniká advokátovi povinnost oznámit tuto skutečnost ČAK, a to ve lhůtě jednoho týdne. Stejná povinnost vzniká advokátovi v případě ukončení pracovního poměru s koncipientem. Pokud je koncipient v pracovněprávním vztahu k advokátovi, může mu tento zcela výjimečně udělit souhlas k výkonu jiné výdělečné činnosti, ovšem pouze za podmínky, že pro tento postup existují vážné důvody. Udělením souhlasu nesmí dojít k narušení výkonu právní praxe.⁶⁴

Další velmi podstatnou povinností advokáta je povinnost poskytovat koncipientovi za odvedenou práci přiměřenou mzdu. Zde však platí omezení, kdy advokát nesmí jednat tak, aby byl koncipient fakticky jeho společníkem při výkonu advokacie nebo tak, že by svým jednáním vytvořil situaci, kdy by se stal na koncipientovi finančně závislým.⁶⁵

---

⁶³ Čl. 15 odst. 1 usnesení předsednictva ČAK č. 1/1997 Věst. ČAK, etický kodex, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁴ Čl. 15 odst. 2, čl. 15 odst. 3 a čl. 15 odst. 4 usnesení předsednictva ČAK č. 1/1997 Věst. ČAK, etický kodex, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁵ Čl. 15 odst. 7 usnesení předsednictva ČAK č. 1/1997 Věst. ČAK, etický kodex, ve znění pozdějších předpisů

2.5. ADVOKÁTNÍ KONCIPIENT

Úvodem této podkapitoly bych ráda předestřela, že specifickým otázkám pojmu, právního postavení či právní praxe advokátního koncipienta se budu podrobně a značnou měrou věnovat v dalších kapitolách mé rigorózní práce, neboť tento pojem je jejím těžištěm. Na tomto místě se tedy omezím pouze na stručné seznámení s tímto pojmem a jeho obecné analytické vymezení.

Definice pojmu advokátní koncipient je definicí zákonnou a určuje, že *advokátním koncipientem je ten, kdo je zapsán v seznamu advokátních koncipientů*.⁶⁶ Definicí kruhem pak lze dospět k závěru, že podmínkou pro to, aby mohla být určitá osoba označována za advokátního koncipienta, je zápis v seznamu advokátních koncipientů, jenž vede ČAK.⁶⁷

Tato definice je zcela jistě správnou, byť z mého pohledu zcela nedostatečnou, neboť ani zdaleka nevystihuje jeho typické znaky. Pojem advokátního koncipienta je totiž pojmem mnohem širším a zahrnuje v sobě celou řadu jiných charakteristických aspektů.

Každý advokátní koncipient musí být v pracovněprávním vztahu k advokátovi nebo ke společnosti, a to v rozsahu plného pracovního úvazku, jehož hlavní náplní je příprava na budoucí povolání advokáta. Aby mohl být tento cíl naplněn a advokátní koncipient byl po vykonání právní praxe řádně připraven na samostatný výkon advokacie, je advokát, který advokátního koncipienta zaměstnává, povinen vytvořit pracovní podmínky zajišťující jeho rozvoj, umožnit mu účast na školeních koncipientů pořádaných advokátní komorou, náležitou přípravu na vykonání advokátní zkoušky a pak i samotnou účast u ní. Pokud advokát tyto své povinnosti řádně neplní, vystavuje se postihu ČAK, neboť takto porušuje zákon, konkrétně § 31 ZoA. Protiváhou těchto shora uvedených povinností advokáta je pak sama povinnost advokátního koncipienta řádně se na výkon svého budoucího povolání připravovat, zejména se účastnit školení, jež jsou pravidelně vypisována ČAK, neboť pouze po jejich absolvování se může advokátní koncipient přihlásit k advokátní zkoušce.⁶⁸

Z definice pojmu advokátní koncipient pak vyplývá i jeho **postavení**, když za advokátního koncipienta je považována toliko *osoba, která vykonává právní praxi u advokáta*,

---

⁶⁶ § 36 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁷ SVEJKOVSKÝ, J. In SVEJKOVSKÝ, J. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 296 (§ 36 ZoA).

⁶⁸ SVEJKOVSKÝ, J. In SVEJKOVSKÝ, J. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 296 (§36 ZoA).

u společnosti nebo u zahraniční společnosti, jejímž cílem je získat pod dohledem a vedením advokáta znalosti a osvojit si zkušenosti potřebné k výkonu advokacie.⁶⁹

---

⁶⁹ § 38 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb. o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

3. HISTORICKÝ EXKURZ

Znalost historie, jakožto vědy, která představuje reflexi minulých událostí, je z mého pohledu při snaze o pochopení smyslu a významu existujících právních odvětví i jejich jednotlivých institutů zcela nepostradatelnou, neboť žádný z nich se v moderní právní úpravě nevzal jen tak. Všechny mají z mého pohledu společné to, že od dob dávno minulých, až do dnešního dne, prošly postupným vývojem, v němž se průběžně krystalizovaly jejich klady a zápory vedoucí k postupné modifikaci jednotlivých právních úprav.

Moudrý řečník Cicero řekl, že *historie je svědectvím času, světlem pravdy, životem paměti, učitelkou života a zvěstovatelkou dob minulých*.⁷⁰ Tento úhel pohledu na historii dle mého názoru přesným způsobem odráží její důležitost, zejména pak ve vztahu k pochopení každého, autorem zvoleného a zpracovávaného tématu, když jsou to právě historické události, které v průběhu času formovaly jednotlivé právní instituty a jejich vnitřní život.

3.1. HISTORIE A VÝVOJ ADVOKACIE

Advokacie je tradičně vnímána jako velmi noblesní povolání, avšak tento pohled na ni nebývá vždy přijímán bez dalšího, neboť advokáti bývají v očích veřejnosti často vnímání značně rozporuplně. Mnozí lidé totiž nevěří, že restriktivní praktiky, podle kterých advokáti vykonávají svou profesi, mohou být skutečně odůvodněny veřejným zájmem.⁷¹ Dějiny advokacie tak mají zásadní význam, když tyto poskytují argumenty k obhajobě advokacie a k interpretaci hlavních pilířů povolání advokáta.⁷²

Profese advokáta prošla během svého historického vývoje dvěma základními fázemi, jež představovaly přechod od materiálního pojetí advokacie k pojetí formálnímu. **Materiální pojetí advokacie**, jež je historicky starší, je typické tím, že možnost poskytovat právní pomoc nebyla vázána na splnění žádných kvalifikačních předpokladů. Takto byla advokacie pojímána zejména v dobách starověkého Říma, kdy je třeba zmínit, že s vlivem římského práva se české země setkaly až ve středověku. Opakem shora uvedeného je **formální pojetí**

---

⁷⁰ *Historie* [online]. wikiquote.org, 13. března 2013 [cit. 25. března 2013]. Dostupné na <<http://cs.wikiquote.org/wiki/Historie>>.

⁷¹ DARBYSHIRE, Penny. *Darbyshire on the English legal system*. 10. vydání. London: Sweet & Maxwell, 2011, s. 383.

⁷² BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. 1. vydání. Praha: Česká advokátní komora ve spolupráci s národní galerií, 2009, s. 9.

advokacie, kdy pro výkon povolání advokáta byly stanoveny mantinely spočívající ve splnění daných kvalifikačních předpokladů, jakož i osobnostních a charakterových rysů. Na vznik a rozvoj tohoto pojetí advokacie mělo velký vliv zejména založení středověkých univerzit, kdy nejprve vedle sebe existovaly obě pojetí, postupně však bylo materiální pojetí vytlačeno a *advokacie začala být chápána jako profesionální právní pomoc*, a to zpravidla za odměnu.⁷³

Kdybychom si měli položit tu nejzákladnější otázku, tedy **kam až vlastně sahá historie advokacie**, odpověď by asi nebyla jednoznačná. Domnívám se, že už od dob, kdy v průběhu postupného vývoje lidského pokolení započali lidé žít ve společenstvích, vznikla potřeba vytvořit pravidla soužití mezi nimi tak, aby tato mohla úspěšně fungovat. Již v těchto pravěkých dobách tedy z mého pohledu existovaly osoby, které jistě měly roli ochránců práva, jakož i osoby, které zabezpečovaly ochranu lidí před nespravedlností.

První ucelenější informace o advokacii jsou dochovány z období starověku, když pojem advokáta pochází z latinského slova „*advocatus*“ (tzn. přivolaný). **V období starověkého Říma** se tohoto termínu používalo pro označení zástupce, jinými slovy přítele znalého práva.⁷⁴

Asi nejvíce dochovaných zmínek o problematice starověké advokacie římského impéria pochází z období republiky. Právě zde, v řízení před soudními porotami, měly obě strany možnost nechat se zastupovat *patrony*, kterým pomáhali *advocati* a profesionální řečníci, tedy *laudatores*.⁷⁵ Mezi těmito dvěma, tedy mezi *rétory* a *právníky*, existovala konkurence, když oba představovali dvě souběžně se vyvíjející skupiny advokátů. Vyvrcholením vzniklé koexistence byla dominantní pozice řečníků, neboť obhajoba rétorů byla v této době podstatně efektivnější, nežli obhajoba právníků, když tito na úkor znalosti práva nedosahovali potřebné úrovně argumentačního umění.⁷⁶

Význam slova *advocatus* se v průběhu dějin měnil a **v období středověku** se tohoto pojmu užívalo nejen pro označení právníků, ale také osob působících ve správních nebo soudních funkcích. V této době byli advokáti pojmenováni také jako řečníci či prokurátoři, kdy významy těchto slov byly značně odlišné, než jak je chápeme dnes.⁷⁷

---

⁷³ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. 1. vydání. Praha: Česká advokátní komora ve spolupráci a národní galerii, 2009, s. 12 – 14.

⁷⁴ BALÍK, Stanislav. *Advokacie včera a dnes*. 1. vydání. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2000, s. 7.

⁷⁵ KINCL, Jaromír, URFUS, Valentin, SKŘEJPEK, Michal. *Římské právo*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 1995, s. 330.

⁷⁶ BĚLOVSKÝ, Petr. Advokacie ve starověkém Římě. In BALÍK, Stanislav, MACHOVÁ, Jitka (ed). *Z minulosti advokacie*. Praha: Linde Praha a.s., 2005, s. 13 – 16.

⁷⁷ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. 1. vydání. Praha: Česká advokátní komora ve spolupráci a národní galerii, 2009, s. 11 – 12.

V **období novověku**, tedy v moderní době, je advokacie chápána jako odraz jejího historického vývoje, kdy tato činnost, tedy poskytování právních služeb za úplatu, může být vykonávána toliko advokátem, jinak řečeno tím, kdo je zapsán v seznamu advokátů vedeném ČAK.

3.2. HISTORIE ADVOKACIE V ČESKÝCH ZEMÍCH

Pro historii advokacie v českých zemích má stěžejní význam **rok 1144**, kdy se poprvé setkáváme s použitím pojmu *advocatus*, a to jako přídomku fojta Friderika z Rezna. Podruhé se tento termín objevuje již v **roce 1178** v díle *letopisce Jerlocha*, jenž jím označuje ochránce klášterních statků a kláštera samotného.⁷⁸

První ucelenější zmínku o advokacii v českých zemích lze nalézt v pramenech pocházejících ze 13. století, kdy se v čl. 6 **Cinfirmacio diplomatis de civitate Nova villa condita z roku 1223** hovoří o „*Theoderico advocato*“. Další počáteční aspekt vzniku advokacie u nás lze spatřovat v **moravském diplomatáři z roku 1225**, který dokládá, že již tehdy strany u soudu využívaly doprovodu osob, jež hájily jejich práva. Je třeba uvést, že tyto prameny sice dokládají existenci jisté míry poskytování právní pomoci třetími osobami, neznamená to však, že by již tehdy fungovala skupina osob vykonávajících tuto činnosti jako své povolání.⁷⁹

Blíže zdokumentováno je až **období od 14. století**, kdy je poprvé na našem území zaznamenána profese advokáta.⁸⁰ Toto je velmi úzce spjato s **rokem 1348**, kdy byla založena Karlova univerzita, kde byla posluchačům přednášena recipovaná práva, konkrétně se jednalo o *tzv. učená práva* (právo kanonické a právo římské). V tomto období také narůstal počet právních knih a probíhalo zdokonalování soudnictví. Významným mezníkem se stal **rok 1615**, kdy bylo přijato **usnesení generálního sněmu**, které je *první formální právní úpravou advokacie a prvním advokátním řádem*.⁸¹

V **17. století** se projeví snahy o unifikaci práva v habsburských zemích, kdy nesporný zlom představovalo **Obnovené zřízení zemské z roku 1627**, které bylo právním

---

⁷⁸ SKŘEJPEK, Michal a kol. *Právní stav a právní profese v minulosti*. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2007, s. 108.

⁷⁹ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Organizace soudnictví, notářství a advokacie: vysokoškolská právní učebnice*. 1. vydání. Praha: Linde, 1997, s. 138.

⁸⁰ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Organizace soudnictví, notářství a advokacie: vysokoškolská právní učebnice*. 1. vydání. Praha: Linde, 1997, s. 138.

⁸¹ BALÍK, Stanislav. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. 1. vydání. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998, s. 18 – 21.

předpisem, jenž znamenal přechod od ústního procesu k procesu písemnému a zavedl lokalizaci působnosti jednotlivých advokátů. Byť na počátku tohoto období nebyly stanoveny přesné požadavky, které by musel uchazeč o složení přísahy splňovat a nebyla stanovena ani limitace jejich počtu, **ve druhé polovině 17. století** se začal postupně formovat *princip numerus clausus*. Tento byl následně zrušen **v roce 1781**, kdy byl přijat **Josefinský soudní řád**, avšak následně byl opětovně **v roce 1821** zaveden.⁸²

Období let 1848 až 1918 se stalo významným zejména vydáním **tzv. provizorního advokátního řádu č. 364/1849 ř. z. ze srpna roku 1849**, který měl toliko dočasnou povahu a znamenal *zrušení principu numerus clausus*, když tento byl definitivně zrušen až **advokátním řádem č. 96/1868 ř. z.**, a advokátem se poté mohl stát každý subjekt, který splnil kvalifikační předpoklady. Advokátem byl každý, kdo byl zapsán do *tzv. listiny advokátské*. Tento právní předpis rovněž zakotvil stavovskou samosprávu, nezávislost stavu a jeho primární povinnost vyjádřenou obecně daným pravidlem, že advokát musí *bezelstností a poctivostí ve svém chování čest a vážnost stavu svého zachovávat*.⁸³

Rok 1918 a vznik samostatného Československa znamenaly *unifikaci advokacie* na celém jeho stávajícím území. Na dodržování základních principů advokacie a jejího náležitého výkonu dohlížela *kárná rada*. Po druhé světové válce nedošlo k razantním změnám právní úpravy, právě naopak byla zachována kontinuita s prvorepublikovými předpisy.⁸⁴

Významnější změny na poli advokacie se odehrály až v etapách její přestavby, jež započala **v roce 1948**. Jejím těžištěm bylo dokončení unifikace advokacie na celém území státu. **První fázi přestavby** představoval **zákon č. 322/1948 Sb.**, kterým byly jednak zrušeny dosavadní komory a jednak byla zavedena *krajská sdružení advokátů*, kdy advokáti vykonávající svou činnost v daném obvodu se stali obligatorně jejich členy. Zastřešujícím orgánem působícím na území celého Československa se stalo *Ústřední sdružení advokátů*. **Druhá etapa přestavby** započala **v roce 1951**, kdy byl přijat **zákon č. 114/1951 Sb.**, který zavedl advokátní poradny, kdy orgánem vykonávajícím nad nimi dohled bylo *Ústředí advokátních poraden* se sídlem v Praze. Další modifikaci právní úpravy následně přinesl **rok 1968** a vznik federace, kdy **zákony č. 118/1975 Sb. a č. 133/1975 Sb.** byla advokacie v obou

---

⁸² SCHELLEOVÁ, Ilona. *Organizace soudnictví, notářství a advokacie: vysokoškolská právnická učebnice*. 1. vydání. Praha: Linde, 1997, s. 140 – 141.

⁸³ BALÍK, Stanislav. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. 1. vydání. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998, s. 29 – 35.

⁸⁴ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Organizace soudnictví, notářství a advokacie: vysokoškolská právnická učebnice*. 1. vydání. Praha: Linde, 1997, s. 142 – 143.

zemích formálně rozdělena. Byla tak přizpůsobena politické situaci a aktuálnímu uspořádání státu.⁸⁵

Revoluční rok 1989 nebyl zlomovým pouze na politické scéně, ale znamenal i počátek změn v oblasti advokacie, které ji postupně formovaly až do dnešní podoby. Byť je **období let 1989 až 1996** na poli advokacie poměrně pestrým, lze jej označit toliko za *přechodné*. Advokacie si v těchto historických meznících prošla časy, kdy byla na počátku nejprve zachována předlistopadová právní úprava a později nastala etapa rivality mezi advokáty a komerčními právníky, kdy nakonec převážily názory na sloučení těchto dvou profesí. Tento cíl byl realizován přijetím **zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii**, který *nabyl účinnosti dne 1. července 1996*. K tomuto datu se stávající komerční právníci stali advokáty ex lege a jejich právní čekatelé se stali advokátními koncipienty.⁸⁶

Rokem 1996 tak byl pestrý historický vývoj advokacie z mého pohledu formálně dokončen, když k dnešnímu dni je ZoA stále platným a účinným vůdčím právním předpisem oblasti advokacie. V žádném případě to však neznamená, že by česká advokacie v tomto bodě stagnovala, neboť ZoA je zákonem, který byl v posledních letech již mnohokrát novelizován, a to v souladu s potřebami moderní společnosti. Těmito postupnými modifikacemi se právní úprava advokacie přizpůsobila současným tendencím i evropským standardům, což nelze přijmout jinak než s povděkem.

3.3. HISTORIE POZICE ADVOKÁTNÍHO KONCIPIENTA

Historickým vývojem zcela jistě neprošla pouze samotná právní úprava advokacie či povolání advokáta, ale ruku v ruce s ní se tento personálně dotknul také právního postavení advokátního koncipienta. Vzhledem k tomu, že právě tato problematika je v předkládané rigorózní práci klíčovou, rozhodla jsem se do této podkapitoly zařadit taktéž **stručný historický exkurz vývoje právního postavení advokátního koncipienta** v českých zemích.

Dle mého názoru lze základy právního postavení advokátního koncipienta a jeho vznik datovat hluboko do minulosti, stejně jako je tomu u povolání advokáta samotného. Každý, kdo vykonával advokátní profesi, k tomuto potřeboval a zcela jistě také využíval dalších osob, které mu při výkonu tohoto povolání pomáhaly.

---

⁸⁵ Tamtéž, s. 143 – 144.

⁸⁶ BALÍK, Stanislav. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. 1. vydání. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998, s. 69 – 77.

První skutečné podklady o této pozici lze datovat shodným způsobem, jako je tomu u formální advokacie, v českých zemích lze hovořit o **roku 1627** a vydání *Obnoveného zřízení zemského*, kdy zavedením písemného procesu nabyla advokacie na významu. Tento rovněž stanovil, že advokátem se mohla stát toliko osoba s vysokoškolským vzděláním. Již zde tedy nastal logický dějinný zlom, kdy po absolvování vysokoškolského studia následovala příprava, jež předcházela samotnému složení slibu nebo přísahy u soudu. **V letech 1781 až 1848** nebyla délka právní praxe nijak stanovena, následné složení zkoušky bylo umožněno každému, kdo byl k jejímu vykonání způsobilý. Samotné uplatnění mladých advokátů pak bylo značně komplikované, neboť toto historické období je charakteristické zaváděním, rušením a nejrůznějšími modifikacemi principu *numerus clausus*.⁸⁷

Vývoj právního postavení advokátních koncipientů byl **od roku 1848** poznamenán zejména jejich aktivní účastí v politickém životě, čímž nepochybně zvyšovali společenských kredit svůj i své profese. Významným předpisem této doby bylo *nařízení ministerstva práv č. 262/1854 ř. z.*, kterým se vydávala nová ustanovení o praktické advokátní zkoušce, a jež pojednávalo také o právní praxi k jejímu vykonání potřebné. Právní úprava advokátní zkoušky, jež se konala před komisí Vrchního zemského soudu, byla koncipována jako písemná i ústní, kdy uchazeč prokazoval své znalosti především z práva civilního a trestního, přetrvávala až do roku 1948.⁸⁸

Délka právní praxe se odvíjela od skutečnosti, zda je určitý subjekt absolventem doktorského studia, či nikoliv. V prvním případě postačovala praxe tříletá, ve druhém případě pětiletá. Pro obě platilo, že tato musela být vykonávána toliko u fiskálního úřadu, soudu nebo nejlépe u advokáta. **Změnu právní úpravy přípravné praxe** přinesl *advokátní řád z roku 1868*, který znamenal její prodloužení na sedm let, z čehož šest let muselo být vykonáno u advokáta. Podmínka právní praxe však mohla být nahrazena pětiletým působením na pozici hlasujícího rady u sborového soudu. **Novela z roku 1922** následně právní praxi ze stávajících sedmi let zkrátila na roků šest, z čehož pět let musel budoucí advokát pracovat u advokáta, **od roku 1924** pak postačovala pouze pětiletá právní praxe. **Další novelizace z roku 1936** však znamenala návrat k šestileté právní praxi, kdy vláda svými předpisy upravovala zápočet vojenské služby namísto této předepsané praxe. **Od roku 1946** byla právní praxe opětovně zkrácena na pět let, kdy cílem tohoto postupu bylo prioritní doplnění stavu advokátů.

---

⁸⁷ Tamtéž, s. 22 – 24.

⁸⁸ Tamtéž, s. 26 – 31.

Zvýhodněny byly ty osoby, jimž nebylo dovoleno v době nesvobody potřebnou právní praxi vykonávat, kdy těmto byl ze zákona umožněn limitovaný zápočet.⁸⁹

Dobu počínající rokem 1848 lze charakterizovat, jakožto dobu úpadku advokacie. Toto se významně dotklo i právního postavení budoucích advokátů, kdy dle *zákona č. 323/1948 Sb., o advokacii*, byli advokátní koncipienti zaměstnanci krajských sdružení advokátů, uzavírali dvouletou pracovní smlouvu a následně absolvovali justiční zkoušku. Podle mého názoru je třeba zmínit, že obsahem zkoušky nebyla pouze znalost právnických oborů, ale vyžadovala se také orientace politická, zejména pak marxismus-leninismus. **Ve vývojové etapě let 1953 až 1963** pak byli koncipienti zaměstnanci advokátních poraden, obdobně jako v minulých letech museli před složením odborné zkoušky vykonat dvouletou právní praxi, když navíc museli splňovat požadavek právního vzdělání, československého občanství a následného složení odborné zkoušky, kdy první dvě podmínky mohl ministr spravedlnosti prominout. **Rok 1975** a přijetí *zákona č. 118/1975 Sb., o advokacii*, znamenal z mého pohledu poslední stěžejní změnu právní úpravy do revolučního roku 1989, kdy tento poměrně důkladným způsobem upravoval otázky týkající se problematiky advokátních koncipientů, zejména jím byla délka koncipientské praxe zakotvena na tři roky, a dále byla nově zavedena zejména možnost uznat jinou právní odbornou zkoušku za zkoušku advokátní.⁹⁰

Po roce 1989 se advokátní koncipienti aktivně připojili k přípravám nového zákona o advokacii. Ve vzájemných vztazích advokátních koncipientů a právních čekatelů u komerčních právníků existovala značná rivalita, která však byla skončena přijetím ZoA, který **v roce 1996** obě odvětví advokátského stavu sjednotil. Tento zákon také stanovil dodnes účinný právní rámec pro profesi advokáta, jakož i advokátního koncipienta, podmínky vzniku těchto povolání, jejich práva a povinnosti nejen ve vztahu ke klientům a veřejnosti, ale i ke stavu samotnému, jakož i jejich odpovědnost. V novelizované podobě je tento zákon i v současné době základním právním předpisem upravujícím problematiku advokacie.⁹¹

---

⁸⁹ Tamtéž, s. 31 – 51.

⁹⁰ Tamtéž, s. 54 – 66.

⁹¹ Tamtéž, s. 69 – 96.

4. ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA

Českou advokátní komoru (dále jen „ČAK“) lze charakterizovat v souladu s § 40 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZoA“) jako samosprávnou stavovskou organizaci všech advokátů, jež vykonává dle § 40 odst. 3 ZoA veřejnou správu na úseku advokacie⁹² a je právnickou osobou.⁹³ ČAK je tedy jinými slovy chápána jako tradiční **samosprávná stavovská organizace nepolitického charakteru, která má postavení právnické osoby a sdružuje všechny advokáty zapsané v seznamu jí vedeném**. Jako taková je advokátní komora výrazem zájmové, resp. profesní samosprávy.⁹⁴

K charakteristice ČAK je třeba uvést, že se jedná o **stavovskou komoru s povinným členstvím**. Advokátem je totiž dle ustanovení § 4 ZoA výlučně ten, kdo je zapsán v seznamu advokátů vedeném ČAK, přičemž tento seznam je veřejně přístupný na webových stránkách ČAK. § 5 ZoA rovněž určuje, že ČAK zapíše na základě písemné žádosti každého, kdo splní zákonné podmínky pro zápis do seznamu advokátů.⁹⁵ Z tohoto vyplývá, že pokud má určitý subjekt všechny nezbytné předpoklady pro výkon advokacie, ČAK jej musí do seznamu advokátů zapsat, neboť na tento zápis existuje právní nárok, kdy uchazeč, který splní zákonem předem pevně definované podmínky, má právo na výkon dotčeného povolání a toto jeho právo je pod soudní ochranou. ČAK tedy při vstupu nového člena pouze autoritativně ověřuje splnění zákonných podmínek členství a v případě, že i přes jejich existenci k zápisu fyzické osoby nedojde, má tato právo obrátit se na soud. Ruku v ruce s tímto právem jde však povinnost každého zanechat výkonu dotčeného povolání v případě, že tento přestane zákonné požadavky splňovat.⁹⁶ Shora specifikovaná korelace vzájemných práv a povinností je z mého pohledu zcela správnou a logickou, protože klade na obě strany povinnosti rovnocenným způsobem, kdy ani jedna z nich není neodůvodněně zvýhodňována.

Téměř totožná je právní úprava ZoA v oblasti advokátních koncipientů, kteří mají rovněž nárok na zápis do seznamu advokátních koncipientů vedeného ČAK, a to za splnění všech zákonných podmínek.

---

⁹² Srov. § 1 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů: „**(1) Tento zákon upravuje postup orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků a jiných orgánů, právnických a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy (dále jen "správní orgán")**“.

⁹³ § 40 odst. 2, § 40 odst. 3 a § 40 odst. 4 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁴ PRŮCHA, Petr., POMAHÁČ, Richard. *LEXIKON – Správní právo*. 1. vydání. Ostrava: Sagit, 2002, s. 16.

⁹⁵ § 4 a § 5 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁶ HORZINKOVÁ, Eva. In HORZINKOVÁ, Eva. NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 2. upravené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 67.

V minulosti se objevily také názory, že **povinné členství v profesních komorách** je porušením práv občana svobodně se sdružovat, jež ve svém ustanovení čl. 20⁹⁷ a čl. 27⁹⁸ zaručuje usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992, právní předpis č. 2/1993 Sb., tedy LZPS.⁹⁹ Vzhledem k tomu, že se však v případě ČAK nejedná o korporaci soukromoprávní, nýbrž o právnickou osobu veřejného práva, pak argumentují-li odpůrci této povinnosti výše specifikovanými ustanoveními, dovolávají se práv, jimiž není veřejnoprávní korporace nadána, a jež se vztahují pouze a toliko ke korporaci soukromoprávní. Projevuje se zde tedy absolutní nepochopení rozdílu mezi oběma korporacemi, jež je třeba vzájemně striktně odlišit. **Profesní komora** provádí ze zákona dohled nad odborností určité profese a současně hájí profesní zájmy jejích příslušníků, čímž se podstatným způsobem odlišuje od spolku či občanského sdružení.¹⁰⁰ Toto tvrzení podpořil ve svém rozhodnutí ze dne 14. října 2008 také Ústavní soud České republiky, když zakotvil, že *ústavní základ profesní samosprávy spočívá v právu občanů na účast na správě veřejných záležitostí*. **Profesní komory nejsou podřaditelné pod pojem sdružení ve smyslu čl. 20 LZPS a proto ani povinné členství v nich nemůže být dotčením práva svobodně se sdružovat**, jež uvedený článek zakotvuje.¹⁰¹

Při hledání odpovědi na tuto otázku je dle mého mínění třeba brát v úvahu analýzu důvodů samotné existence profesních komor a jejího historického vývoje. ČAK má ztělesňovat především snahu o vytvoření jediné komory, jež by sdružovala osoby poskytující právní pomoc především na území České republiky. Vzhledem k jejímu vzniku lze uvést, že kontrola vykonávaná orgány profesních komor s povinným členstvím vykazuje podstatně více kladů než záporů.¹⁰²

---

⁹⁷ Čl. 20 LZPS: „**(1)** Právo svobodně se sdružovat je zaručeno. Každý má právo spolu s jinými se sdružovat ve spolcích, společnostech a jiných sdruženích. **(2)** Občané mají právo zakládat též politické strany, politická hnutí a sdružovat se v nich. **(3)** Výkon těchto práv lze omezit jen v případech stanovených zákonem, jestliže to je v demokratické společnosti nezbytné pro bezpečnost státu, ochranu veřejné bezpečnosti a veřejného pořádku, předcházení trestným činům nebo pro ochranu práv a svobod druhých. **(4)** Politické strany a politická hnutí, jakož i jiná sdružení, jsou odděleny od státu.“

⁹⁸ Čl. 27 LZPS: „**(1)** Každý má právo svobodně se sdružovat s jinými na ochranu svých hospodářských a sociálních zájmů. **(2)** Odborové organizace vznikají nezávisle na státu. Omezovat počet odborových organizací je nepřijatelné, stejně jako zvýhodňovat některé z nich v podniku nebo v odvětví. **(3)** Činnost odborových organizací a vznik a činnost jiných sdružení na ochranu hospodářských a sociálních zájmů mohou být omezeny zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu bezpečnosti státu, veřejného pořádku nebo práv a svobod druhých. **(4)** Právo na stávku je zaručeno za podmínek stanovených zákonem; toto právo nepřisluší soudcům, prokurátorům, příslušníkům ozbrojených sil a příslušníkům bezpečnostních sborů.“

⁹⁹ Usnesení předsednictva Česká národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁰ MACH, Jan. Komora není nedobrovolným sdružením, ale veřejnoprávní korporací. *TEMPUS MEDICORUM*, 2007, roč. 16, č. 2, s. 3 – 4.

¹⁰¹ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 14. října 2008, sp. zn. Pl. ÚS 40/06

¹⁰² SCHULZ, J. Profesní komory – Povinné či nepovinné členství? *Právní rádce*, 1994, roč. II, č. 2, s. 48 – 50.

4.1. VZNIK, SÍDLO A POSTAVENÍ ČAK

Vznik ČAK je dle mého názoru specifický tím, že podle současné právní úpravy dochází k jejímu zřízení přímo zákonem, konkrétně § 40 odst. 1 ZoA, a to jakožto právnické osoby, která se však nezapisuje do obchodního rejstříku. Jinými slovy, zápis do obchodního rejstříku není podmínkou jejího vzniku.¹⁰³ Je nutno zdůraznit, že profesní komora zřízená zákonem není soukromoprávní korporací, tedy spolkem či občanským sdružením, je tzv. korporací veřejnoprávní, která má za úkol provádět dohled nad odborností a etikou při výkonu profese a současně hájit profesní zájmy.¹⁰⁴

Sídlo ČAK je rovněž vymezeno přímo zákonem, který stanovuje, že sídlo ČAK se nachází v Praze a její pobočka v Brně. Působnost pobočky v Brně je určena především pro evropské advokáty a advokáty se sídlem v obvodu krajských soudů v Brně a Ostravě a pro jejich koncipienty.¹⁰⁵

Toto současné územní vymezení je z mého pohledu zcela logickým, neboť *ČAK je pro fungování nezávislé advokacie nezbytným prvkem, jenž zajišťuje a vykonává vlastní samosprávu advokacie, představuje garanci úrovně a kvality poskytovaných právních služeb a kontakt s ní je nevyhnutelnou součástí výkonu advokacie*. Každý advokát, jakož i advokátní koncipient, je nucen s ČAK při výkonu svého povolání komunikovat, a to nejen prostřednictvím způsobů komunikace na dálku, ale často i osobně. Vzhledem k této skutečnosti a ke geografickému rozložení České republiky považují zřízení pobočky ČAK v Brně za přínos, když tato jistě odlehčila agendě jejího síla v Praze.

Já osobně se domnívám a dovoluji si navrhnout, že vzhledem k neustále se zvyšujícímu počtu advokátů, jakož i advokátních koncipientů, by bylo *de lege ferenda* více než vhodné **zřídit novou pobočku ČAK, a to v Olomouci**. Tato je městem, kde sídlí jedna ze čtyř existujících právnických fakult v naší zemi, je srdcem Olomouckého kraje a představuje místo s nejlepší dopravní dostupností celé severní části Moravy. Pobočka ČAK v Olomouci by podle mého názoru jistě podstatným způsobem odlehčila administrativní zátěži stávajícího sídla ČAK v Praze a její pobočky v Brně, přinesla by významné zlepšení přístupu k ČAK ze strany advokátů a advokátních koncipientů působících na Moravě a v neposlední řadě by znamenala nové možnosti ve využití školících prostor, které by mohla

---

¹⁰³ *Česká advokátní komora* [online]. wikipedia.org, 08. ledna 2013 [cit. 26. ledna 2013]. Dostupné na <http://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cesk%C3%A1_advok%C3%A1tn%C3%AD_komora>.

¹⁰⁴ MACH, Jan. Komora není nedobrovolným sdružením, ale veřejnoprávní korporací. *TEMPUS MEDICORUM*, 2007, roč. 16, č.2, s. 3 – 4.

¹⁰⁵ § 40 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

Olomouc poskytnout, když semináře organizované ČAK je nutno si kvůli nedostatečnému počtu volných míst v Praze a Brně zapisovat již několik měsíců předem, což považuji vzhledem k extrémní flexibilitě časového pracovního harmonogramu advokátních koncipientů za značnou nedokonalost stávajícího systému organizace ČAK.

Postavení ČAK jako samosprávné stavovské organizace všech advokátů je dáno zejména tím, že jakýkoli jiný model by podstatným způsobem narušil či dokonce znemožnil nezávislé fungování advokacie. Advokát, jakožto subjekt poskytující svým klientům právní služby, musí být existenčně zcela nezávislým na jakémkoli státním orgánu či státní moci, neboť kdyby tomu tak nebylo, nebyl by schopen účinně poskytovat právní služby a hájit oprávněné individuální zájmy svých klientů, když tyto mohou být a často také jsou v rozporu se zájmy státu.¹⁰⁶

Působnost a pravomoci ČAK lze obecně vymezit pomocí návaznosti na činnost jejích orgánů. V nejširším měřítku by tak měla ČAK vykonávat činnosti v souladu se smyslem a účelem existence zájmové samosprávy, tedy především dohlížet nad právně, profesně a eticky nezávadným a kvalitním výkonem povolání, a dále samozřejmě také pečovat o ochranu a hájení profesních zájmů. Především proto, aby byl zajištěn řádný a účinný dohled nad výkonem svobodného povolání, je členství v ČAK, jak jsem již výše uvedla, členstvím povinným.¹⁰⁷

Domnívám se, že vzhledem k tomu, že pravomoci ČAK, jimiž může ovlivňovat advokáty, jsou značně široké a také proto, že některá činnost ČAK se může negativním způsobem dotknout důležitých práv občanů, stanovuje zákon v případech zásahu do těchto práv jejich soudní ochranu. Buť se touto problematikou budu blíže zabývat v následujících kapitolách předkládané rigorózní práce, již nyní uvádím, že v praxi se bude nejčastěji jednat o soudní ochranu proti tomu, že určitý uchazeč nebyl zapsán do seznamu advokátů, resp. advokátních koncipientů, že byl z tohoto seznamu vyškrtnut nebo, že určitému subjektu byl neoprávněně pozastaven výkon činnosti.¹⁰⁸

Při realizaci shora uvedených pravomocí je třeba mít vždy na paměti, že ČAK je stavovskou organizací, které jsou ze zákona přiznána určitá veřejnoprávní oprávnění, a že tedy například shora uvedené rozhodnutí o vyškrtnutí ze seznamu advokátů nebo advokátních koncipientů, které znemožňuje následný výkon advokacie, je výkonem veřejné správy.

---

¹⁰⁶ SCHELLEOVÁ, Ilona a kol. *Organizace soudnictví a právní služby*. 1. vydání. Ostrava: Key Publishing, 2008, s. 129.

¹⁰⁷ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vydání. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2009, s. 257 – 258.

¹⁰⁸ FIALA, Josef, MATES, Pavel. *Komory podnikatelů a Komory svobodných povolání*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1994, s. 23.

Judikatura českých soudů dovedla z mého pohledu logický závěr, že i když bylo takové rozhodnutí vydáno ve správním řízení, a i když ZoA nemá k tomuto vlastní procesněprávní ustanovení, je nutno i v těchto případech dbát určitých základních právních principů, zejména pak překážky věci rozhodnuté (*res iudicata*) a zajistit, aby takovéto pravomocné rozhodnutí vytvářelo následně stav právní jistoty a nezměnitelnosti.¹⁰⁹

4.2. **ORGÁNY ČAK**

K úplnému dokončení stručné charakteristiky ČAK je dle mého mínění nezbytné, zabývat se na tomto místě alespoň ve stručnosti také její organizační strukturou, resp. organizačním uspořádáním komory, jež je dáno jejími jednotlivými orgány. Tyto jsou specifické jejich vnitřním uspořádáním, strukturou, působností či způsobem, jakým jsou tyto orgány ustanovovány a jejich detailní charakteristiku obsahuje ZoA, a to v § 41 až § 49.

Všechny orgány tvořící vnitřní organizační strukturu ČAK mají společné to, že funkce v těchto orgánech jsou čestné a za jejich výkon přísluší toliko náhrada hotových výdajů a náhrada za ztrátu času.¹¹⁰

ORGÁNY ČAK (dle ust. § 41 ZoA)

- *Sněm*
- *Představenstvo*
- *Předseda ČAK*
- *Kontrolní rada*
- *Kárná komise*
- *Odvolací kárná komise*
- *Zkušební komise pro advokátní zkoušky, zkoušky způsobilosti a uznávací zkoušky*
- *Poradní orgány (ČAK má možnost je zřídit)*

---

¹⁰⁹ Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 2. února 2000, sp.zn. 16 Ca 157/99

¹¹⁰ § 48 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

5. ADVOKÁTNÍ KONCIPIENT

Nyní, po uvedení do tématu pomocí vymezení jeho základních pojmů a stručného historického vývoje, které považuji za nepostradatelné, si dovoluji přejít k těžišti mé rigorózní práce, tedy ke konkrétním otázkám právního postavení advokátního koncipienta v České republice.

Tato kapitola bude zaměřena na formální stránku právního postavení advokátního koncipienta, kdy se nejprve detailněji zaměřím na právní úpravu tohoto pojmu a budu se zabývat co nejširším okruhem právních předpisů, v nichž se pojem advokátního koncipienta vyskytuje, a které pro něj svým obsahem vytváří právní rámec. Následně přistoupím k formálnímu vymezení a rozebrání otázky všech předepsaných podmínek vzniku právního postavení advokátního koncipienta a závěrem této kapitoly se pokusím vymezit seznam advokátních koncipientů, který vede ČAK.

5.1. PRÁVNÍ ÚPRAVA

Právní úprava, zejména pak rozsah předpisů, v nichž se vyskytuje pojem advokátního koncipienta, není příliš obsáhlý. Dle mého názoru je na tomto místě třeba říci, že většina těchto předpisů nemá pouze zákonný charakter, nýbrž se jedná také o předpisy stavovské, které jsou vydávány orgány ČAK, a to především jejím představenstvem a sněmem. Dále se významnou měrou jedná o předpisy ministerstva spravedlnosti, kterými jsou jeho vyhlášky.

5.1.1. ZÁKONY

Zákony, v nichž se pojem koncipienta objevuje, jsou specifickými právními předpisy, které jej většinou do svého obsahu zařazují v souvislosti s výkonem advokacie, popřípadě s postavením advokáta či v rámci uznávání právní praxe. Zákon, jenž by samostatně upravoval pouze a výlučně tuto problematiku nebo některé její otázky, k dnešnímu dni nebyl přijat.

Jednoznačně nejpodstatnějším v tomto směru shledávám zákon o advokacii,¹¹¹ tedy zákon č. 85/1996 Sb., který se stal účinným dne 1. července 1996. Tento zákon, který je hlavním pilířem celé právní úpravy advokacie, si i přes mnohé novelizace zachoval svou podstatu, již je dle mého názoru nejen vytvořit systematický rámec pro výkon advokacie, ale také alespoň základním způsobem zakotvit fungování ČAK, postavení advokáta a advokátního koncipienta, seznámit jeho adresáta s podmínkami výkonu tohoto povolání, jakož i otevřít otázku jejich odpovědnosti vůči klientům.

Na druhé místo bych dle svého pohledu zařadila zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád,¹¹² který je základním procesněprávním předpisem, jež upravuje řízení před soudem v civilním řízení a otázky související (dále jen „OSŘ“). Zde je pojem advokátního koncipienta zařazen do § 25 odst. 2 OSŘ.¹¹³ Dále zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád,¹¹⁴ který upravuje zejména postup orgánů činných v trestním řízení. Pojem advokátního koncipienta se zde vyskytuje v souvislosti a poskytováním právní pomoci advokátem. Konkrétně se jedná o ustanovení § 35 odst. 1.¹¹⁵

Dalším zákonem, v němž se tento pojem objevuje je zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád).¹¹⁶ V tomto předpise se pojem advokátního koncipienta objevuje v § 9 odst. 2, který vymezuje exekutorskou praxi a ostatní právní praxe jí rovnocenné. V obdobné souvislosti je pojem advokátního koncipienta zařazen také do zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád),¹¹⁷ když tento jej užívá v § 7 odst. 2.

Pojem advokátního koncipienta je použit také v zákoně č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, který upravuje především působnost, organizaci a vnitřní vztahy v rámci státního zastupitelství.¹¹⁸ Zde je pojem advokátního koncipienta uveden v § 24 odst. 5 a v § 33 odst. 2.

---

¹¹¹ Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

¹¹² Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

¹¹³ § 25 odst. 2 OSŘ: „(2) Advokát je oprávněn dát se zastupovat jiným advokátem nebo, s výjimkou případů, v nichž je zastoupení advokátem podle tohoto zákona povinné, advokátním koncipientem nebo svým zaměstnancem jako dalším zástupcem.“

¹¹⁴ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁵ § 35 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů: „(1) Obhájcem v trestním řízení může být jen advokát. Pro jednotlivé úkony trestního řízení, s výjimkou řízení před krajským soudem jako soudem prvního stupně, před Vrchním soudem a Nejvyšším soudem, se může obhájce dát zastoupit koncipientem.“

¹¹⁶ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁷ Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁸ Zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů

Dalším právním předpisem, jenž není možno v této souvislosti opomenout, je zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích).¹¹⁹ V tomto zákoně je rovněž obsažen pojem advokátního koncipienta, a to hned ve dvou paragrafech, konkrétně v § 83 odst. 2 a v § 110 odst. 3.

Zákonem, který je na tomto místě jednoznačně třeba zmínit, a který je pro výkon povolání advokátního koncipienta podstatným, je zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce.¹²⁰ Tento právní předpis je pro tuto oblast rovněž stěžejním, neboť advokátní koncipient je k advokátovi v pracovním poměru, jenž je uskutečňován právě v rámci tohoto zákona. Odpovědnost advokátního koncipienta je rovněž v některých případech posuzována dle tohoto zákona. Konkrétně je zde pojem advokátního koncipienta použit v § 5 odst. 5, který se týká pracovněprávních vztahů.

Závěrem bych k této problematice doplnila ještě zákon č. 500/2004 Sb., správní řád,¹²¹ jenž pojem advokátního koncipienta užívá v § 20 odst. 6, a to v souvislosti s doručováním. Byť je v tomto zákoně věnován advokátnímu koncipientovi jediný paragraf, je třeba uvést, že tento je velmi podstatným. Otázka doručování, jakož i přebírání poštovních zásilek advokáta jeho koncipientem, byla v minulosti příčinou mnoha soudních sporů.

Podle § 26 odst. 2 ZoA, nestanoví-li zvláštní předpis jinak, může advokáta při jednotlivých úkonech právní pomoci zastoupit i advokátní koncipient. Omezení pro výkon substitučního oprávnění stanoví procesní předpisy pro případy povinného zastoupení v některých typech řízení soudního a jsou obsažena také ve vnitřních předpisech ČAK. Případné porušení těchto interních norem však pro řízení nemá právní relevanci, což však nic nemění na povinnosti správního orgánu doručit písemnost přímo advokátovi, kterého si účastník řízení zvolil jako zástupce, a to do vlastních rukou v souladu se správním řádem. Pokud je tedy písemnost doručena pouze na adresu advokátního koncipienta a do jeho rukou, není podmínka řádného doručení splněna.¹²²

Obdobný názor zaujal i sám Nejvyšší soud České republiky, když vyslovil, že zákon sice umožňuje, aby se pro jednotlivé úkony trestního řízení advokát nechal zastoupit advokátním koncipientem, ovšem to nic nemění na tom, že obhájcem obviněného je pouze advokát. Z toho vyplývá, že pokud se oznamuje usnesení doručení opisem obhájci

---

¹¹⁹ Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů

¹²⁰ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

¹²¹ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

¹²² Usnesení Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 21. října 2003, sp. zn. 7 A 89/2001

obviněného, není podmínka oznámení usnesení splněna v případě, kdy zásilka, jejímž obsahem je takové usnesení, je doručována na adresu advokátního koncipienta.¹²³

Vzhledem ke shora uvedenému můžeme shrnout, že kromě ZoA, který je bezesporu klíčovým právním předpisem této oblasti, je pojem advokátního koncipienta dále užíván zejména v právních předpisech procesněprávní povahy, které se předmětné problematiky dotýkají.

5.1.2 STAVOVSKÉ PŘEDPISY

Vedle shora uvedených zákonů jsou otázky oblasti právního postavení advokátního koncipienta významnou měrou regulovány právě stavovskými předpisy. Toto vychází ze samotné organizace profesních komor, kdy jejich členové jsou vázáni nejen zákonnými právními předpisy, ale také předpisy stavovskými. Téměř všechny komory totiž vydávají celou řadu interních předpisů, jimiž jsou detailně upraveny vnitřní činnosti komory a jejích orgánů.¹²⁴

Pro stavovské předpisy je typické, že tyto nejsou vydávány orgánem státu, ale toliko orgánem samosprávné komory, tedy orgánem od státu zcela odlišným a také to, že zavazují pouze členy komory, popřípadě uchazeče o členství.¹²⁵

Stavovské předpisy, jež jsou specifickou formou předpisů veřejnoprávní korporace, musejí být v souladu s působností dané profesní komory a předmětné otázky mohou upravovat toliko v ústavním rámci pro její výkon.¹²⁶ K jejich charakteru je dle mého mínění třeba doplnit, že názory na jejich povahu se od sebe výrazným způsobem odlišují.

Jednak existuje **názor Z. Koudelky**, že *předpisy profesních komor jsou vynutitelné a mají povahu právních předpisů, i když takto nejsou výslovně označeny*. Ti, kteří sympatizují s tímto názorem, argumentují tím, že stavovské předpisy *obsahují prvek obecné závaznosti, který je vázaný na profesní činnost*.¹²⁷ Z tohoto lze usuzovat na závěr, že předpisy je třeba posuzovat materiálně, a že tedy i ty předpisy, jež nejsou jako právní výslovně označeny, jimi být mohou, ovšem pouze za předpokladu, že obsahují obecně závazná a veřejnou mocí

---

¹²³ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. února 1999, sp. zn. 3 Tz 25/99

¹²⁴ HORZINKOVÁ, Eva. In HORZINKOVÁ, Eva. NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 2. upravené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 67 - 68.

¹²⁵ HORZINKOVÁ, Eva. In HORZINKOVÁ, Eva. NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 2. upravené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 68.

¹²⁶ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vydání. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2009, s. 323.

¹²⁷ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. 1. vydání. Praha: Linde Praha, 2007, s. 352.

vynutitelná pravidla chování, tedy právní normy. Ke shora uvedené tezi, že pokud forma právního předpisu nesplňuje všechny požadované atributy, ale jeho obsah a funkce ano, je rozhodujícím prvkem splnění jeho obsahových náležitostí, se částečně přiklonila i soudní judikatura.¹²⁸ Bylo stanoveno, že stavovský předpis má charakter podzákonného právního předpisu, kdy adresáti normy jsou osoby vykonávající určité povolání,¹²⁹ a že pokud by došlo k rozporu mezi obecností právního aktu a tomu odporující formě, soud dá přednost posouzení obsahu před strohým a mechanickým posouzením formy.¹³⁰

Tento názor zastává i **D. Dvořáček**, který při zodpovězení otázky, zda mají stavovské předpisy povahu předpisů právní, zhodnotil, že v tomto případě se *jedná o otázku toliko definiční*, při níž je třeba zkoumat, zda vlastnosti těchto předpisů korespondují s požadavky kladenými na předpisy právní. Tento nakonec dospěl k závěru, že stavovské předpisy obsahují prvek obecné závaznosti, avšak pouze v omezené míře a při posuzování její dostatečnosti vyslovil tezi, že *stavovské předpisy splňují všechny obecné znaky právních předpisů, tak jako je splňují například předpisy územní samosprávy a neshledal tedy žádný opodstatněný důvod je za takovéto nepovažovat.*¹³¹

Druhý názor představuje pohled zcela opačný, kdy jsou shora uvedené skutečnosti odmítány. Tento **názor V. Sládečka** poukazuje na skutečnost, že *za právní předpis může být považován pouze takový předpis, který má státem uznanou formu právního předpisu, je řádně publikován (což je podmínkou jeho platnosti) a je také státem vynutitelný.* Dle tohoto názoru nemohou být stavovské předpisy právními předpisy zejména proto, že Ústava se zmocněním zájmových samosprávných korporací k vydávání právních předpisů fakticky nepočítá, když tuto možnost předpokládá jen u orgánů samosprávy územní. Tento názor je rovněž podložen četnou argumentací českých soudů, kdy stavovské předpisy Ústavní soud nepovažuje za předpisy právní, ale za předpisy vnitřní, když uvádí, že profesní komory s povinným členstvím sdružující samostatně výdělečné fyzické osoby v určitých povoláních, kde je dán silný veřejný zájem na jeho výkonu, jsou právníckými osobami veřejného práva, které jsou zřizovány zákonem, vybavené oprávněním vydávat různé vnitřní předpisy pro komoru a její členy, kteří se jim musí s ohledem na své povinné členství podřídit.¹³² Pojem vnitřních předpisů je v tomto případě z mého pohledu ze strany Ústavního soudu použit v souvislosti

---

¹²⁸ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. 1. vydání. Praha: Linde Praha, 2007, s. 352.

¹²⁹ Usnesení Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 25. února 2011, sp. zn. 5 Ao 1/2011

¹³⁰ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 23. května 2000, sp. zn. Pl. ÚS 24/99

¹³¹ DVOŘÁČEK, Dan. Právní povaha předpisů zájmové samosprávy. *Právní rozhledy*, 2006, roč. 14, č. 24, s. 886.

¹³² SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vydání. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2009, s. 321 – 323.

normotvornou profesních komor s povinným členstvím nesprávně, když na tomto místě by bylo mnohem vhodnější hovořit o předpisech statutárních.

Byť je právní úprava vydávání stavovských předpisů značně fragmentární, lze posledně jmenovanou tezi shrnout tím způsobem, že předpisy profesních komor jsou těmi, které upravují toliko vnitřní otázky dané komory a jako takové nemohou zasahovat do vztahů vnějších a mít tak obecnou závaznost. Jejich právní účinky směřují pouze k členům konkrétního samosprávného společenství a v rámci svých velmi omezených externích účinků také k uchazečům o budoucí členství, tedy k těm, kteří se chtějí následně, po splnění kvalifikačních předpokladů, stát jejími členy.¹³³

V tomto názorovém střetu se já osobně přikláním spíše k názoru druhému, kdy již ze samotné **povahy statutárních předpisů**, které lze dle **V. Sládečka** vymezit jako *výraz oprávnění samosprávných veřejnoprávních korporací vydávat prostřednictvím svých orgánů vlastní pravidla formou abstraktních aktů a regulovat jimi ty záležitosti, které náleží do vymezené samostatné působnosti této korporace v oblasti práva veřejného*, jež **D. Hendrych** označuje termínem **právo autonomní normotvorby**, vyplývá z mého pohledu správné teoretické řešení výše specifikované otázky. Stavovské předpisy, jakožto specifická forma předpisů veřejnoprávní korporace, jsou totiž předpisy statutárními, jež obecně nemají povahu předpisů právních, ale toliko interních, neboť tyto nevykazují znaky pramene práva.¹³⁴

Z této definice vyplývá nedostatek neopominutelného požadavku, který je nutno klást na právní předpisy, tedy požadavku obecné závaznosti. Ten je dle mého mínění nutno zkoumat ve vztahu k celé společnosti, kdy právní předpis má zavazovat *každého*, a to ať už se jedná o osobu fyzickou či osobu právnickou. Pokud však stavovské předpisy zavazují pouze člena konkrétního samosprávného společenství, tedy například každého advokáta, advokátního koncipienta či uchazeče o zápis do příslušných seznamů vedených ČAK, je tento stav pro naplnění požadavku obecné závaznosti předpisu z mého pohledu zcela nedostačující.

Dalším faktem, jenž mě přiměl se k tomuto názoru přiklonit, je samotné znění čl. 79 odst. 3 Ústavy, který výslovně uvádí, že *ministerstva, jiné správní úřady a orgány územní samosprávy mohou na základě a v mezích zákona vydávat právní předpisy, jsou-li k tomu výslovně zmocněny*. Pokud se zaměříme na jazykovou interpretaci tohoto ustanovení, je na první pohled patrná absence tohoto oprávnění pro orgány samosprávy zájmové, které zde uvedeny nejsou. Z mého pohledu je vzhledem k rozmanitosti otázek, jež je třeba v rámci

---

¹³³ SLÁDEČEK, Vladimír. Ještě k právním předpisům zájmové samosprávy. *Právní rozhledy*, 2008, roč. 16, č. 4, s. 135.

¹³⁴ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vydání. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2009, s. 62.

profesních komor upravit, tato absence nedostatkem české právní úpravy, kterou by bylo vhodné *de lege ferenda* odstranit a zakotvit oprávnění k vydávání podzákoných právních předpisů také pro orgány profesních komor.

Mnou výše prezentovaný názor je v oblasti advokacie podložen také v ZoA, který sám předpis právní a předpis stavovský ve svých ustanoveních rozlišuje. Jako konkrétní příklad lze uvést § 16 odst. 1 ZoA, který se zabývá povinnostmi advokáta ve vztahu ke klientovi.¹³⁵

Vzhledem k značnému množství těchto stavovských předpisů zde uvedu pouze seznam¹³⁶ těch nejzákladnější, přičemž v dalších kapitolách mé rigorózní práce se budu některým z nich věnovat podrobněji.

- Usnesení sněmu ČAK č. 3/1999 Věst. ČAK ze dne 8. listopadu 1999, kterým se schvaluje organizační řád ČAK
- Usnesení představenstva ČAK č. 1/1998 Věst. ČAK ze dne 10. března 1998, o výchově advokátních koncipientů a dalším vzdělávání advokátů
- Usnesení sněmu ČAK č. 5/1999 Věst. ČAK ze dne 8. listopadu 1999, o sociálním fondu ČAK
- Usnesení představenstva ČAK č. 10/1999 Věst. ČAK ze dne 8. listopadu 1999, o prokazování oprávnění k výkonu advokacie a o průkazu advokáta, identifikačním průkazu advokáta a advokátního koncipienta
- Usnesení představenstva ČAK č. 1/1997 Věst. ČAK ze dne 31. října 1996, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky (etický kodex)
- Usnesení představenstva ČAK č. 1/2001 Věst. ČAK ze dne 14. června 2001, kterým se stanoví pravidla vydávání Věstníku ČAK
- Usnesení představenstva ČAK č. 4/1997 Věst. ČAK ze dne 27. září 1996, o uznávání jiné právní praxe jako praxe advokátního koncipienta v některých případech
- Usnesení představenstva ČAK č. 2/1998 Věst. ČAK ze dne 14. dubna 1998, kterým se upravuje smírčí řízení (advokátní smírčí řád)

---

¹³⁵ § 16 odst. 1 ZoA.:, (1) *Advokát je povinen chránit a prosazovat práva a oprávněné zájmy klienta a řídit se jeho pokyny. Pokyny klienta však není vázán, jsou-li v rozporu s právním nebo stavovským předpisem; o tom je advokát povinen klienta přiměřeně poučit.*

¹³⁶ Seznam stavovských předpisů je řazen systematicky dle četnosti výskytu slovního spojení „advokátní koncipient“

5.1.3. OSTATNÍ PŘEDPISY

Pokud bychom se na tomto místě měli zaměřit na **ostatní právní předpisy** upravující oblast, jíž se předkládaná rigorózní práce dotýká, je namístě uvést, že tyto jsou zastoupeny v podstatně menší míře, než zákony a stavovské předpisy. Podle mého názoru je tomu tak proto, že v rámci profesní samosprávy je detailnější rozpracování zákona přenecháno v mnohem větší míře předpisům stavovským, nežli předpisům podzákonným. Tento postup se mi jeví vhodným, neboť jsou to právě orgány příslušné stavovské komory, které ony stavovské předpisy přijímají. Vzhledem k jejich obsazení je zřejmé, že právě tyto budou s danou problematikou mnohem blíže seznámeny, a tudíž úprava jimi přijatá bude přílehavější, než kdyby byla vytvořena osobami, jež se v dané oblasti přímo nepohybují.

Jedná se výslovně o vyhlášky ministerstva spravedlnosti, jež jsou vydávány na základě zákonného zmocnění s nutností předchozího vyjádření ČAK. V podstatě představují výjimečnou skupinu předpisů ČAK,¹³⁷ v nichž se projevuje ingerence ministerstva spravedlnosti do oblasti činnosti a působnosti ČAK, zejména jde o *kárný řád* a *advokátní zkušební řád*.¹³⁸

- Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 176/2010 Sb. ze dne 24. května 2010, kterou se stanoví podrobnosti o identifikačních průkazech advokátů, usazených evropských advokátů a advokátních koncipientů
- Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 244/1996 Sb. ze dne 20. srpna 1996, kterou se podle zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, stanoví kárný řád (advokátní kárný řád)
- Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 197/1996 Sb. ze dne 3. července 1996, kterou se vydává zkušební řád pro advokátní zkoušky a uznávací zkoušky (advokátní zkušební řád)

5.1.4. EVROPSKÁ LEGISLATIVA

Navzdory skutečnosti, že v této podkapitole mé rigorózní práce se s odkazem na její specifické zaměření podrobněji věnuji zejména předpisům České republiky, považuji za

---

¹³⁷ Seznam ostatních předpisů je řazen systematicky dle četnosti výskytu slovního spojení „advokátní koncipient“

¹³⁸ HORZINKOVÁ, Eva. In HORZINKOVÁ, Eva. NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 2. upravené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 68.

nezbytné doplnit, že si plně uvědomuji skutečnost, že její současný právní řád je v souladu s legislativou Evropské unie (dále jen „EU“), která do něj vzhledem k členství naší republiky v EU velmi významným způsobem zasahuje. Na tomto místě bych tedy pro úplnost zmínila alespoň **tzv. evropskou novelu ZoA**, která se uskutečnila zákonem č. 228/2002 Sb.,¹³⁹ kdy tato znamenala implementaci směrnice o svobodném výkonu povolání advokáta v rámci EU a umožnila, aby v rámci našeho státu byly právní služby poskytovány nejen advokáty českými, ale také evropskými.¹⁴⁰

V souvislosti s legislativou EU považuji za vhodné alespoň minimálním způsobem zmínit zejména **směrnici Rady č. 77/249/EHS**, jež stanovuje mantinely poskytování právních služeb a **směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 98/5/ES** upravující výkon právnických povolání, a to takových, které chce určitý subjekt vykonávat na trvalém základě v členském státě odlišném od toho, v němž bylo příslušné vzdělání získáno.¹⁴¹

Směrnice Rady č. 77/249/EHS zabezpečuje usnadnění účinného výkonu volného pohybu služeb advokátů a sama uvádí fakt, že mimo rámec této směrnice je v kompetenci členských států vyhradit určitým kategoriím advokátů například sepisování listin o vzniku nebo převodu věcných práv k nemovitostem nebo veřejných listin o majetku zemřelých. Směrnice upravuje především výkon činnosti advokáta v hostitelských členských státech, kdy mimo jiné zakotvuje, že při výkonu těchto činností advokát musí dodržovat stavovské předpisy hostitelského státu, v němž své povolání vykonává, avšak je povinen dodržovat i předpisy svého státu domovského.¹⁴²

Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 98/5/ES pak vymezuje usnadnění trvalého usazení za účelem výkonu povolání advokáta v jiném členském státě, nežli je ten, v němž byla získána potřebná kvalifikace. Směrnice uvádí, že každý advokát má právo trvale vykonávat činnosti specifikované v jednotlivých člancích této směrnice za podmínek v ní stanovených, a to v každém členském státě EU, kdy tento je oprávněn užívat při své činnosti označení získané ve svém domovském státě a stanovuje povinnosti takového subjektu zapsat

---

¹³⁹ Zákon č. 228/2002 Sb. kterým se mění zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích)

¹⁴⁰ RAČOK, Michal. Několik úvah nad poslední novelou zákona o advokacii. *Bulletin advokacie*, 2006, č. 2, s. 5 – 6.

¹⁴¹ JÁNSKÁ, Zuzana. *Výkon právnických povolání v Evropské unii* [online]. epravo.cz, 20. května 2003 [cit. 13. dubna 2013]. Dostupné na < <http://www.epravo.cz/top/clanky/vykon-pravnickych-povolani-v-evropske-unii-21696.html> >.

¹⁴² Směrnice Rady č. 77/249/EHS ze dne 22. března 1977, o usnadnění účinného výkonu volného pohybu služeb advokátů. Úř. věst. L 078, 26. března 1977, s. 17 a násl.

se v hostitelském členském státě u příslušného orgánu. Aby mohlo k tomuto zápisu dojít, je žadatel povinen předložit doklad o zápisu u příslušného orgánu ve svém státě domovském.¹⁴³

5.2. PODMÍNKY VZNIKU POZICE ADVOKÁTNÍHO KONCIPIENTA

Vznik pozice advokátního koncipienta, jenž nastává zápisem do seznamu advokátních koncipientů vedeného ČAK, je nerozlučně spjat s kumulativním splněním všech požadovaných zákonných podmínek. Tyto nalezneme přehledně seřazeny v § 37 odst. 1 ZoA.

V této podkapitole se po vyjmenování zákonných podmínek vzniku pozice advokátního koncipienta následně zaměřím na charakteristiku jednotlivých podmínek, provedení jejich bližšího vymezení a zhodnocení jejich významu v praxi.

PODMÍNKY dle § 37 odst. 1 ZoA:

- *Plná způsobilost k právním úkonům*
- *Získání vysokoškolského vzdělání v oboru právo, a to buď studiem magisterského studijního programu na vysoké škole v České republice, nebo studiem na vysoké škole v zahraničí, pokud je takové vzdělání v České republice uznáváno za rovnocenné vzdělání studiu magisterského studijního programu na vysoké škole, a to na základě mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána, anebo pokud takové vzdělání bylo uznáno podle zvláštního právního předpisu a současně takové vzdělání odpovídá svým obsahem a rozsahem obecnému vzdělání, které lze získat v oboru právo na vysoké škole v České republice*
- *Bezúhonnost*
- *Absence uložení kárného opatření vyškrtnutí ze seznamu advokátních koncipientů, resp. fikce neuložení takového opatření*
- *Pracovní poměr podle zvláštního právního předpisu sjednaný na týdenní pracovní dobu k advokátovi, usazenému evropskému advokátovi, společnosti nebo k zahraniční společnosti¹⁴⁴*

---

¹⁴³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 98/5/ES ze dne 16. února 1998, o usnadnění trvalého výkonu povolání advokáta v jiném členském státě než v tom, ve kterém byla získána kvalifikace. Úř. věst. L 077, 14. března 1998, s. 36 a násl.

¹⁴⁴ § 37 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

5.2.1. ZPŮSOBILOST K PRÁVNÍM ÚKONŮM

Způsobilost k právním úkonům lze s ohledem na téma předkládané rigorózní práce definovat jako způsobilost člověka, tedy fyzické osoby, vlastními právními úkony nabývat práva a brát na sebe povinnosti, jakož i působit jiné právní následky. V plném rozsahu se jí nabývá zletilostí, avšak lze ji nabýt také před dovršením osmnáctého roku věku, a to uzavřením manželství (i neplatného). Je nutné si uvědomit, že tato způsobilost není absolutní, a že tedy může být omezena nebo jí může být osoba dokonce zbavena.¹⁴⁵ Tyto zásahy do způsobilosti k právním úkonům mohou být provedeny přímo ze zákona, a to buď v důsledku nedostatku věku, nebo jako důsledek vykonání právního úkonu v duševní poruše, popřípadě také rozhodnutím soudu.¹⁴⁶

Otázkou zůstává, zda není tento požadavek nadbytečným, když lze částečně dovodit, že osoba, jež by nesplňovala podmínku způsobilosti k právním úkonům, by jen velmi nepředstavitelným způsobem mohla vystudovat příslušnou vysokou školu či následně získat pracovní smlouvu v potřebném týdenním rozsahu pracovní doby. Na významu by tento požadavek tedy získal zejména v případě, kdy by uchazeč o zápis do příslušného seznamu pozbyl právní způsobilost až po úspěšném absolvování vysoké školy. V těchto případech se jeví daný požadavek správným. Když vezmeme v úvahu důležitý aspekt legislativního procesu, tedy že zákonodárce by měl při tvorbě právního předpisu postihnout pokud možno všechny situace, jež mohou nastat, lze jeho zakotvení v naší právní úpravě považovat z mého pohledu za vhodné a logické.

5.2.2. VZDĚLÁNÍ

Vzdělání je dle mého názoru nejzásadnější podmínkou vzniku pozice advokátního koncipienta. S rostoucím počtem institucí poskytujících svým posluchačům do jisté míry právnické vzdělání, vyvstala také otázka konkretizace vzdělání, jež musí uchazeč o zápis do seznamu koncipientů vedeného ČAK splňovat.

---

¹⁴⁵ V důsledku rozsáhlé rekonstrukce soukromého práva a přijetí zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „NOZ“), dochází ke dni 1. ledna 2014 k nahrazení pojmu *způsobilost k právním úkonům* pojmem *svéprávnost*, kdy nebude již možný zásah do svéprávnosti v podobě jejího zbavení, bude možné provést toliko omezení svéprávnosti (§ 55 a násl. NOZ)

¹⁴⁶ KNAPPOVÁ, Marta, ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan. *Občanské právo hmotné 1.* 4. aktualizované a doplněné vydání. Praha: ASPI, 2005, s. 189 – 190.

Obecně jsou možné **dvě varianty vzdělání**, když jednou z nich je *získání vysokoškolského vzdělání v magisterském oboru právo v České republice*, kdy se musí jednat o vysokou školu, na níž je právo hlavním studijním oborem. Druhou variantou je pak *získání vzdělání v zahraničí*, avšak pouze za podmínky, kdy je toto vzdělání rovnocenné vzdělání obsaženému v první variantě, a to na základě mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána, anebo je takové vzdělání uznáno na základě jiného právního předpisu.¹⁴⁷

V minulosti usilovali o zápis do seznamu advokátních koncipientů často také uchazeči, kteří absolvovali soukromé vysoké školy poskytující právnické vzdělání nebo absolventi Policejní akademie České republiky. Celá situace musela být nakonec vyřešena soudní cestou, kdy Nejvyšší soud České republiky ve svém nedávném rozhodnutí z mého pohledu správně zamítnul žalobu uchazeče o zápis do seznamu advokátních koncipientů a stanovil, že **absolvent Policejní akademie České republiky v Praze (obor policejní management a kriminalistika) nesplňuje podmínku získání vysokoškolského vzdělání v rámci magisterského studijního programu v oblasti práva uvedenou v ustanovení § 37 odst. 1 písm. b) ZoA.**¹⁴⁸

Požadavek řádného právnického vzdělání je dle mého názoru pro zápis do seznamu advokátních koncipientů nepostradatelný, neboť právní praxe advokátního koncipienta slouží k přípravě na budoucí povolání advokáta, jež vyžaduje znalost práva v co nejkompexnějších souvislostech. Tyto znalosti může z mého pohledu získat pouze uchazeč, který řádně vystudoval právnickou fakultu, jejímž hlavním oborem je pouze právo. I když je Policejní akademie ČR vysokou školou poskytující do jisté míry právnické vzdělání, lze jednoznačně vyjádřit názor, že tato obecně nepřipravuje své absolventy na profesi právníka, nýbrž na profesi kriminalisty či řídicího policejního pracovníka. Vzhledem k tomu, že právní předměty nejsou na Policejní akademii ČR hlavní náplní studia, nemůže být toto studium svým rozsahem ani obsahem v žádném případě rovnocenné studiu na právnických fakultách, kde tomu tak je.¹⁴⁹

---

¹⁴⁷ SVEJKOVSKÝ, J. In SVEJKOVSKÝ, J. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 299 (§37 ZoA).

¹⁴⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. ledna 2012, sp. zn. 35 Cdo 583/2010

¹⁴⁹ SVEJKOVSKÝ, J. In SVEJKOVSKÝ, J. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 300 (§37 ZoA).

5.2.3. BEZÚHONNOST

Bezúhonnost, jež se prokazuje výpisem z rejstříku trestů, je další podmínkou zápisu do seznamu advokátních koncipientů. K otázce bezúhonnost je třeba si předně uvědomit, že **v oblasti advokacie se nejedná pouze o bezúhonnost z hlediska trestního práva, avšak i o bezúhonnost morální.** Tento výklad jednoznačně podporuje i stávající judikatura, v níž bylo uvedeno, že *při posuzování bezúhonnosti ve smyslu ZoA, je soud povinen zabývat se především tím, zda nastalé pochybení subjektu objektivně a v souvislosti s dalšími zjištěnými skutečnostmi znamená absenci jeho občanské a mravní zachovalosti* a zda by u něj nebylo možno důvodně předpokládat takový výkon advokátní činnosti, který předpokládá ZoA. Zjišťujeme tedy, zda určité skutečnosti mohou vyvolat důvodné pochybnosti o tom, že se subjekt při výkonu advokacie bude jako advokát chovat čestně a svědomitě, a že při výkonu advokacie bude postupovat tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu a dodržoval pravidla profesionální etiky.¹⁵⁰

Toto pojetí bezúhonnosti nelze přijmout jinak než s povděkem. Dle mého mínění totiž jedině morálně čistá osoba může důstojně reprezentovat advokátní stav a zachovávat tak v očích klientů a veřejnosti jeho vážnost.

5.2.4. ABSENCE KÁRNÉHO OPATŘENÍ

Pro zápis do seznamu advokátních koncipientů je nezbytným také fakt, že **advokátnímu koncipientovi nebylo uloženo kárné opatření** vyškrtnutí ze seznamu advokátních koncipientů nebo skutečnost, že i když bylo toto opatření uloženo, je zde fikce jeho zahlazení, to znamená, že se na určité opatření hledí, jakoby nebylo uloženo. Na advokátního koncipienta se takto hledí po třech letech od vyškrtnutí ze seznamu advokátních koncipientů.¹⁵¹

Kárná opatření, jež je možno advokátnímu koncipientovi uložit, nalezneme v § 32 odst. 4 ZoA. Jsou jimi **napomenutí, veřejné napomenutí, pokuta až do výše dvacetinásobku minimální měsíční mzdy stanovené nařízením vlády č. 303/1995 Sb., o**

¹⁵⁰ Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 13. března 2001, sp. zn. 11 C 25/2000

¹⁵¹ SVEJKOVSKÝ, J. In SVEJKOVSKÝ, J. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 301 (§37 ZoA).

minimální mzdě, ve znění pozdějších předpisů a vyškrtnutí ze seznamu advokátních koncipientů.¹⁵²

5.2.5 PRACOVNÍ POMĚR

Poslední podmínkou, která musí být při zápisu advokátního koncipienta do seznamu ČAK splněna, je **existence pracovního poměru a uzavření pracovní smlouvy**. Předmětná pracovní smlouva musí být uzavřena dříve, než podá uchazeč žádost o zápis do seznamu advokátních koncipientů a musí se jednat o pracovní poměr na plný úvazek, tedy na týdenní pracovní dobu dle zákoníku práce.¹⁵³

Dle mého názoru je tato podmínka zcela jistě namístě. Vede totiž k tomu, že zaměstnavatel, v tomto případě advokát či společnost, poskytne svému zaměstnanci, tedy advokátnímu koncipientovi, plný pracovní úvazek, čemuž by mělo odpovídat i jeho platové ohodnocení. Dále je zcela logicky nezbytná v tom směru, že advokátní koncipient se během své právní praxe připravuje na velmi náročné budoucí povolání advokáta, k čemuž je jistě potřebné využít co nejširšího časového prostoru, kdy si může osvojit cenné zkušenosti a praktické dovednosti, jež nezískal při studiu na příslušné vysoké škole.

5.3. SEZNAM ADVOKÁTNÍCH KONCIPIENTŮ

Formálně vzniká právní postavení advokátního koncipienta až zápisem do seznamu advokátních koncipientů, který je veřejným seznamem. Zákon totiž stanoví definici, že *advokátním koncipientem je pouze ten, kdo je zapsán v seznamu advokátních koncipientů vedeném ČAK*.¹⁵⁴ Hned další zákonné ustanovení pak normuje, že ČAK zapíše do seznamu advokátních koncipientů každého, kdo splní zákonné podmínky.¹⁵⁵ Tento zápis může být datován nejdříve ke dni, kdy je žádost o zápis do předmětného seznamu doručena ČAK, proveden je pak nejpozději do jednoho týdne ode dne doručení této žádosti, a to v souladu

---

¹⁵² § 32 odst. 4 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵³ SVEJKOVSKÝ, J. In SVEJKOVSKÝ, J. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 301 (§37 ZoA).

¹⁵⁴ § 36 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵⁵ § 37 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

s informacemi uvedenými v žádosti o zápis do seznamu advokátních koncipientů ČAK, která je volně přístupná na webových stránkách ČAK.

Ne vždy je však cesta k zápisu do seznamu advokátních koncipientů snadná. V minulosti často docházelo k tomu, že absolventi právnických fakult podávali žádosti o tento zápis, i když nesplňovali všechny kumulativní zákonné podmínky, bez nichž není provedení tohoto zápisu možné. Vzhledem k tomu, že proti nevyhovění žádosti o zápis do seznamu advokátních koncipientů je možno bránit se soudní cestou, měla v těchto případech konečné slovo až soudní rozhodnutí.

Vyvstala otázka, zda je k rozhodování v těchto soudních sporech příslušný soud civilní nebo soud správní. Odpověď na tuto otázku přinesla až judikatura Nejvyššího správního soudu České republiky, když dovodila závěr, že ČAK v případě nevyhovění žádosti o zápis do seznamu advokátních koncipientů, i když vykonává veřejnou správu v oblasti advokacie, nevydává správní rozhodnutí, které by bylo přezkoumatelné ve správním soudnictví. Případy uvedené v § 55b odst. 1 ZoA¹⁵⁶ se totiž týkají především faktických úkonů. Je tedy třeba analyzovat, že ačkoliv se v případě zápisu do seznamu advokátních koncipientů jedná o veřejné subjektivní právo, jde o věc ve smyslu § 7 odst. 3 OSŘ¹⁵⁷ a k projednání žaloby toho, kdo nebyl zapsán do seznamu advokátních koncipientů je věcně příslušným okresní (obvodní) soud jednající v občanském soudním řízení.¹⁵⁸

Byť tento názor, s nímž se já osobě ztotožňuji, není na poli právní teorie zcela jednotným, je podložen také dalším rozsudkem Nejvyššího soudu České republiky, který v návaznosti na rozsudek shora citovaný uvádí, že výklad výše specifikovaného ustanovení ZoA nevzbuzuje pochybnosti o tom, že zákonodárce měl při tvorbě tohoto ustanovení na mysli zřetelný odkaz na řízení ve věcech občanskoprávních. Soud současně stanovuje, že zápis či nezapsání žadatele do seznamu advokátů nebo advokátních koncipientů vedeného ČAK je svou povahou úkonem v oblasti veřejné správy a odpovídající ochranou by zajisté

---

¹⁵⁶ § 55b odst. 1 ZoA: „**(1) Ten, a) kdo nebyl ve lhůtách stanovených tímto zákonem zapsán do seznamu advokátů, do seznamu advokátních koncipientů nebo do seznamu evropských advokátů, b) komu nebyly ve lhůtách stanovených tímto zákonem vydány osvědčení o zápisu advokátů nebo osvědčení o zápisu do seznamu evropských advokátů, identifikační průkaz advokáta, identifikační průkaz usazeného evropského advokáta nebo identifikační průkaz advokátního koncipienta, c) komu nebylo ve lhůtě stanovené tímto zákonem umožněno vykonat advokátní zkoušku, zkoušku způsobilosti nebo uznávací zkoušku, d) komu nebylo ve lhůtě stanovené tímto zákonem umožněno složení slibu, e) o němž nebyl ve lhůtě stanovené tímto zákonem proveden v seznamu advokátů, v seznamu advokátních koncipientů nebo v seznamu evropských advokátů záznam uvedený v § 55c odst. 1 písm. a) nebo d), f) o němž byl v rozporu s tímto zákonem proveden v seznamu advokátů, v seznamu advokátních koncipientů nebo v seznamu evropských advokátů záznam uvedený v § 55c odst. 1 písm. b) nebo e), je oprávněn obrátit se na soud, aby o jeho právu rozhodl.**“

¹⁵⁷ § 7 odst. 3 OSŘ: „*Jiné věci projednávají a rozhodují soudy v občanském soudním řízení, jen stanoví-li to zákon.*“

¹⁵⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 6. března 2008, sp. zn. 3 Ads 98/2007

byla zákonná úprava ve smyslu čl. 36 odst. 2 a čl. 36 odst. 4 LZPS. Žadatelům je však v tomto směru poskytována ochrana v rámci nalézacího řízení vedeného podle OSŘ, tedy postupem spadajícím pod čl. 36 odst. 1 LZPS. Žadatelé tak na svém právu na soudní ochranu nejsou nijak zkráceni, ba naopak ochrana poskytovaná v nalézacím řízení se doktrinálně považuje za vyšší stupeň ochrany, než pouhý přezkum zákonnosti správního rozhodnutí.¹⁵⁹

Domnívám se, že na tomto místě nelze opomenout také existenci opačných názorů, kdy se jistá část právnícké veřejnosti přiklání k tomu, že v těchto sporech by měly rozhodovat soudy správní. Tyto názory vychází z premisy, že rozhodování ČAK ohledně zápisu do seznamu advokátů a advokátních koncipientů podléhá přezkumu v soudnictví správním a nikoli v soudnictví civilním. Dle těchto názorů se totiž zdá nelogickým, aby se režim zápisu do seznamu koncipientů odlišoval od režimu vyškrtnutí z tohoto seznamu, kde o pravomoci správních soudů není žádných pochyb.¹⁶⁰

Se shora uvedeným pojetím koresponduje i rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČR, když tento stanovil, že profesní komory, jakožto správní orgány, jsou právníckými osobami, jimž přísluší rozhodovat o právech a povinnostech fyzických a právníckých osob, kdy rozhodnutí o veřejných subjektivních právech je přezkoumatelné soudy ve správním soudnictví, nikoli obecnými soudy v civilním soudním řízení.¹⁶¹

Dle mého mínění je v této otázce nutno přiklonit se k názoru, že v případě rozhodování ve věcech neuskutečnění zápisu do seznamu advokátních koncipientů dle § 55b odst. 1 ZoA je příslušným soud civilní, kdy v těchto případech není ze strany ČAK vydáváno žádné správní rozhodnutí, které by mohl správní soud přezkoumávat a je třeba využít způsob soudní ochrany, která vybočuje z rámce ochrany práv poskytované správními soudy. Tato ochrana je z mého pohledu zcela správně zakotvena v § 7 odst. 3 OSŘ, který umožňuje právě civilním soudům projednávání těchto věcí. Jakýkoli opačný názor je zcela nepodložený, když nelze stavět do jedné roviny situaci, kdy uchazeč o zápis do seznamu advokátních koncipientů do něj není zapsán, tedy není vydáno žádné správní rozhodnutí a situaci, kdy tento uchazeč je ze seznamu vyškrtnut a ze strany ČAK je vydáno správní rozhodnutí dle § 44 odst. 3 písm. a), kdy sám ZoA v navazujícím § 55 odst. 1 uvádí, že v těchto situacích postupují orgány ČAK podle správního řádu.¹⁶²

Pro zajímavost je dle koncepce předkládané rigorózní práce, kde v závěrečné kapitole provádím komparaci české a slovenské právní úpravy, možno doplnit, že situace na

---

¹⁵⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 8. ledna 2009, sp. zn. 3 Ans 10/2008

¹⁶⁰ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 15. dubna 2008, sp. zn. 8 Ca 56/2007

¹⁶¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 4. května 2005, sp. zn. 1 As 21/2004

¹⁶² Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Slovensku je v tomto ohledu diametrálně odlišná. Judikaturou Nejvyššího soudu Slovenské republiky bylo potvrzeno, že neuskutečnění zápisu, resp. rozhodnutí o nezapsání koncipienta do seznamu advokátních koncipientů není možno přezkoumávat v totožném režimu jako nezapsání advokáta do seznamu advokátů.¹⁶³ K tomuto je totiž dána výlučná pravomoc Konferencii advokátov Slovenskej advokátskej komory, když soud dospěl opakovaně k závěru, že tento nemá k rozhodování o odvolání proti rozhodnutí o nezapsání koncipienta pravomoc a není tedy odvolacím orgánem. V případě jemu adresovaných podání týkajících se těchto otázek tak z jeho strany dochází k zastavení řízení a postoupení věci oprávněnému orgánu.¹⁶⁴

Další otázkou, kterou nelze vynechat, je otázka doby, kdy může být uchazeč skutečně do seznamu advokátních koncipientů zapsán. Při hledání odpovědi na tuto otázku je nutné znát ustanovení zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách,¹⁶⁵ kde je stanoveno, že studium se ukončuje absolvováním studia v příslušném studijním programu a také, že dnem ukončení studia je den, kdy byla vykonána státní závěrečná zkouška nebo její poslední část.¹⁶⁶

Vzhledem k výkladu tohoto ustanovení zákona je zřejmé, že studenti absolvují úspěšně studium již dnem, ve kterém úspěšně složili státní závěrečnou zkoušku, a že promoce, jejíž součástí je předání diplomu, má toliko deklaratorní účinky. Tento fakt však nereflektují předpisy upravující profesní samosprávu, kdy zejména, pokud se jedná o advokátního koncipienta, tento může být zapsán do seznamu koncipientů vedeného ČAK až po předložení úředně ověřené kopie svého magisterského diplomu. Doba, která nastane mezi úspěšným vykonáním poslední části státní závěrečné zkoušky a promocí, jež se může konat až po několika týdnech či měsících, však není nikterak vyřešena. Často tedy dochází k tomu, že absolventi nemohou získat odpovídající zaměstnání, neboť nemají doklad o dosaženém vzdělání a pokud jsou na určité pracovní místo přijati, často obdrží pouze takové platové ohodnocení, jež by jinak odpovídalo ohodnocení pomocné právní síly.¹⁶⁷

Při řešení této otázky sama ČAK akceptuje skutečnost, že okamžik dosažení vysokoškolského vzdělání nastane v momentě ukončení studia, tedy dnem, kdy byla vykonána poslední část státní závěrečné zkoušky. Zároveň však uvádí, že tuto skutečnost, musí uchazeč o zápis do seznamu advokátních koncipientů nevyvratitelně prokázat, a to

¹⁶³ Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ze dne 3. října 2011, sp. zn. 3 Sžo 17/2011

¹⁶⁴ Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ze dne 8. října 2010, sp. zn. 3 Sžo 83/2010

¹⁶⁵ Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů

¹⁶⁶ § 55 odst. 1 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů

¹⁶⁷ RATAJOVÁ, D., BAIER, J. K problematice zápisu do seznamu advokátních koncipientů. *Bulletin advokacie*, 2010, č. 9, s. 76 – 77.

v souladu se ZoA. Takto se děje až předložením diplomu a dodatku k diplomu a bez nich není možné uchazeče do seznamu koncipientů zapsat. ČAK však nehodlá přistoupit ke změně právní úpravy a tuto otázku řešit, neboť poukazuje na skutečnost, že tento nedostatek může být zhojen hned několika způsoby. Předně se jedná o to, že v některých případech může být uchazeč vyzván, aby potřebné doklady předložil dodatečně, kdy je po jejich doručení ze strany ČAK zapsán do příslušného seznamu zpětně, a to ke dni uvedenému v žádosti. Další způsob pak spočívá v možnosti uznávání právní praxe vykonané v pracovním poměru k advokátovi před samotným zápisem koncipienta do seznamu advokátních koncipientů.¹⁶⁸

Byť je pravdou, že shora uvedené možnosti mohou uchazeči posloužit k vyřešení nastalé situace, přinášejí s sebou značné komplikace a dle mého pohledu je třeba na ně pohlížet kriticky. První možnost je limitována tím, že lhůta k dodatečnému přiložení diplomu je zpravidla sedmidenní. Vzhledem k této mimořádně krátké době a k faktu, že doba mezi ukončením studia a obdržáním diplomu je ve většině případů mnohem delší, považuji toto řešení za neefektivní. Druhá možnost je dle mého pohledu přijatelnější, avšak otázkou zůstává, který advokát v reálném světě zaměstná koncipienta, jenž pro něj nemůže plnohodnotně pracovat, neboť není zapsán v seznamu ČAK, nemá tedy identifikační průkaz a při jednotlivých úkonech právní pomoci se nemůže nijak prokázat a potřebné úkony ani fakticky provést.

Dle mého názoru by tento rozpor měl být ze strany ČAK v budoucnu vyřešen tak, aby se minimalizoval jeho negativní dopad na advokátní koncipienty. V úvahu by dle mého názoru připadala *de lege ferenda* novelizace ZoA, která by umožnila zápis advokátního koncipienta ke dni uzavření pracovní smlouvy s advokátem, kdy by ČAK postačovalo potvrzení vysoké školy o ukončení studia, které je v České republice absolventům ze strany vysokých škol běžně vystavováno. Lhůta pro dodatečné doložení diplomu a jeho dodatku by měla být stanovena dnem následujícím po dni uskutečnění slavnostní promoce.

Fakt, že je uchazeč zapsán do seznamu advokátních koncipientů, není neměnnou skutečností. Kdyby tomu tak bylo, nebyl by koncipient dle mého mínění po celou dobu právní praxe dostatečně motivován dodržovat stanovené podmínky a byla by podstatně omezena kontrolní pravomoc ČAK, což by zcela jistě bylo nesprávným řešením. Právě z tohoto důvodu může dojít jednak k **vyškrtnutí** koncipienta ze seznamu advokátních koncipientů a jednak k **pozastavení jeho právní praxe**. Následky této skutečnosti jsou v podstatě totožné jako

---

¹⁶⁸ Stanovisko legislativního odboru ČAK k otázce splnění podmínky vysokoškolského vzdělání pro účely zápisu do seznamu advokátních koncipientů. *Bulletin advokacie*, 2010, č. 9, s. 79 – 80.

následky vyškrtnutí advokáta ze seznamu advokátů, či následky pozastavení výkonu advokacie a jsou upraveny v § 37 odst. 6 ZoA.

5.4. IDENTIFIKAČNÍ PRŮKAZ

Po zápisu do seznamu advokátních koncipientů vedeného ČAK je koncipientovi vydán jeho **identifikační průkaz**. V minulosti bylo jeho získání poměrně snadné, neboť k samotné žádosti o zápis do seznamu advokátních koncipientů se pouze přiložila fotografie uchazeče, na jejímž základě byl identifikační průkaz ze strany ČAK vyhotoven. Bohužel v nedávné době došlo k podstatné a z mého pohledu velmi negativní změně v tomto systému. Dnes totiž koncipient ke své žádosti již svou fotografii nepřikládá, namísto toho po svém zápisu do seznamu advokátních koncipientů musí kontaktovat ČAK v Praze, případně její pobočku v Brně a sjednat si termín, ve kterém se musí osobně dostavit na určené místo, nechat se tam vyfotografovat a následně osobně identifikační průkaz převzít.

Dle mého kritického pohledu je tato změna krokem zpět, kdy advokátní koncipient musí zcela neúčelně cestovat desítky či stovky kilometrů, aby mu byl identifikační průkaz vydán. Řešení, jež tomuto předcházelo, bylo pro advokátního koncipienta zcela jistě pohodlnější, když tento nebyl nucen věnovat čas a finanční prostředky cestě do sídla ČAK v Praze nebo na její pobočku v Brně k vystavení identifikačního průkazu. Tato změna, která byla ze strany ČAK zavedena, je advokátními koncipienty zcela opodstatněně a silně kritizována.

Význam identifikačního průkazu spočívá v tom, že se jím advokátní koncipient prokazuje při výkonu své právní praxe, zejména při substituci advokáta v soudním řízení či při jiném poskytování právní pomoci klientům. Vzor identifikačního průkazu, jeho náležitosti a způsob jeho užívání je stanoven prováděcím předpisem,¹⁶⁹ přičemž tento může stanovit i dobu platnosti identifikačního průkazu koncipienta.¹⁷⁰

---

¹⁶⁹ Vyhláška č. 176/2010 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o identifikačních průkazech advokátů, usazených evropských advokátů a advokátních koncipientů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷⁰ § 37 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

Česká advokátní komora
Czech Bar Association - Barreau tchèque

Národní 16, 110 00 Praha 1 - Česká republika
www.cak.cz

171

¹⁷¹ Příloha č. 3 k vyhlášce č. 176/2010 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o identifikačních průkazech advokátů, usazených evropských advokátů a advokátních koncipientů, ve znění pozdějších předpisů

6. PRÁVA A POVINNOSTI ADVOKÁTNÍHO KONCIPIENTA

Práva, povinnosti, jakož i kárná odpovědnost advokátního koncipienta jsou další významnou otázkou, kterou je třeba v rámci toho tématu neopomenout. Advokátní koncipient, byť je pouze osobou připravující se na své budoucí povolání, má dle mého názoru celou řadu práv, která může vykonávat a povinností, které musí nést. Předmětná práva a povinnosti jsou velmi rozmanitého charakteru, kdy v praxi stěžejními jsou zcela jistě ta, jež má advokátní koncipient nejen ve vztahu ke klientům, ale také k veřejnosti. Tyto nalezneme upraveny v ZoA, zejména v § 16, § 17, § 17a, § 21 a § 29 ZoA.¹⁷²

Advokátní koncipient je zejména **povinen chránit a prosazovat práva a oprávněné zájmy klienta, jednat čestně a svědomitě, nesnižovat důstojnost advokacie a zachovávat povinnost mlčenlivosti o všech skutečnostech, o nichž se dověděl v souvislosti s poskytováním právních služeb**. Při těchto činnostech je vázán právními i stavovskými předpisy a je povinen vést řádný záznam o všech významnějších úkonech právních služeb, kterých se účastnil, kdy je následně povinen jej předložit ČAK společně s žádostí o vykonání advokátní zkoušky, neboť tento tvoří obligatorní náležitost této žádosti.¹⁷³

6.1. PRÁVA ADVOKÁTNÍHO KONCIPIENTA

I když je advokátní koncipient pouze zaměstnancem, je výčet jeho práv dle mého názoru poměrně široký. Nalezneme jej, jak je výše uvedeno, zejména v ZoA, případně částečně v dalších stavovských předpisech.

První skupinu práv advokátního koncipienta tvoří jeho **práva ve vztahu k advokátovi**. Zde se jedná o okruh práv týkajících se zejména výchovy advokátního koncipienta a jeho přípravy na advokátní zkoušky. Advokátní koncipient má zejména právo, aby mu ze strany advokáta byla umožněna účast na vzdělávacích akcích pořádaných ČAK. V souvislosti s tímto má dále právo na to, aby mu advokát uhradil cestovné, ubytování a náklady na stravování na školení vynaložené. Po absolvování potřebné doby právní praxe a splnění všech povinností stanovených ČAK má advokátní koncipient právo, aby mu advokát umožnil řádnou přípravu na advokátní zkoušku, a to nejméně v rozsahu jednoho měsíce.

¹⁷² § 39 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷³ *Důležité stavovské předpisy: Advokátní koncipient – práva a povinnosti* [online]. cak.cz, 2012. [cit. 15. února 2013]. Dostupné na <<http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=3104>>.

Zajímavým, avšak v praxi příliš často nevyužívaným právem advokátního koncipienta je možnost požádat advokáta, u něhož je v pracovním poměru trvajícím alespoň šest měsíců, aby mu umožnil výkon právní praxe u jiného advokáta, soudu, státního zastupitelství, notáře, soudního exekutora, patentového zástupce, daňového poradce, rozhodčího soudu nebo jiného subjektu, a to v délce nepřesahující šest měsíců.¹⁷⁴

Další skupinou jsou **práva ve vztahu k ČAK**. Advokátní koncipient má především právo, aby mu byla umožněna účast na školeních a výchovných akcích pořádaných ČAK. Dále má právo na to, aby mu ze strany ČAK bylo po splnění stanovených podmínek umožněno vykonat advokátní zkoušku v souladu s příslušnými předpisy a aby byl po úspěšném absolvování předmětné zkoušky a složení advokátního slibu zapsán do seznamu advokátů vedeného ČAK.

Závěrem je dle mého názoru třeba uvést některá **práva, která má advokátní koncipient ve vztahu ke klientovi**. Obecně platí, že advokát, jakož i advokátní koncipient, jsou povinni chránit a prosazovat zájmy klienta a řídit se jeho pokyny. Oba však mají právo odmítnout pokyny klienta a nebýt jimi vázáni v případě, kdy tyto odporují právním nebo stavovským předpisům.¹⁷⁵ Dle mého mínění asi nejdůležitějším právem, které je zde třeba zmínit, je právo na odměnu za poskytnutou právní službu. Pokud totiž advokátní koncipient vykoná v substituci za advokáta určitý úkon právní služby, ať už je jím vyhotovení smlouvy, sepis podání, účast při úkonu trestního či civilního řízení, má nárok na odměnu, a to dle právních předpisů, které tuto problematiku aktuálně upravují, popřípadě dle dohody s klientem.

6.2. POVINNOSTI ADVOKÁTNÍHO KONCIPIENTA

Povinnosti advokátního koncipienta jsou z mého pohledu rovněž ve většině totožné s povinnostmi advokáta. Je nutno uvést, že věnovat se na tomto místě detailně všem povinnostem advokátního koncipienta, je dle mého mínění a rozsahové limitaci této rigorózní práce téměř nemožné. Rozhodla jsem se tedy vybrat pouze určitý okruh konkrétních povinností, které jeho pozici z mého pohledu ovlivňují nejzásadnějším způsobem a těmto se v této podkapitole blíže věnovat.

---

¹⁷⁴ *Důležité stavovské předpisy: Advokátní koncipient – práva a povinnosti* [online]. cak.cz, 2012. [cit. 3. března 2013]. Dostupné na <<http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=3104>>.

¹⁷⁵ § 16 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

Specifická úprava povinností koncipienta je obsažena v § 38 odst. 2 ZoA, který uvádí, že *při výkonu právní praxe je koncipient povinen postupovat v souladu se ZoA a stavovskými předpisy*. Advokátní koncipient je také povinen absolvovat předepsané vzdělávací akce, které stanoví ČAK stavovským předpisem jako součást právní praxe, přičemž je stanoveno, že účast na těchto vzdělávacích akcích se považuje za výkon práce.¹⁷⁶

Ve vztahu ke klientovi je advokátní koncipient povinen *dodržovat pravidla profesionální etiky a nesnižovat důstojnost svého stavu*, tedy musí v souladu se ZoA především prosazovat a chránit zájmy klienta. Při jejich ochraně je vázán zejména pokyny klienta, kdy tyto musí uposlechnout, pokud to je v zájmu strany jím zastupované a neodporuje-li to plné moci, svědomí, zákonu nebo jinému právnímu či stavovskému předpisu.¹⁷⁷ O tomto je advokát, jakož i advokátní koncipient, povinen svého klienta náležitě poučit. Při samotném výkonu advokacie musí advokátní koncipient jednat vždy čestně a svědomitě. V zájmu klienta je povinen užít v zákonných mezích vše, co je dle jeho názoru pro klienta prospěšné.¹⁷⁸ Vzhledem k tomu, že na advokátního koncipienta je kladen prioritní požadavek, aby dostal svým povinnostem a prosazoval zájmy klienta, je tento povinen dbát potřebné procesní obezřetnosti a organizovat svou činnost takovým způsobem, aby tyto zájmy nebyly ohroženy.¹⁷⁹

Co se **dodržování profesionální etiky** týče, lze konstatovat, že pro advokáta či advokátního koncipienta by na základě svých vlastních zkušeností nemělo být příliš obtížné určit, které způsoby jeho jednání, jakož i které hodnoty mravnosti a lidské důstojnosti je třeba respektovat, aniž by byly výslovně vypočteny v jednotlivých ustanoveních právní předpisů, neboť toto vzhledem k jejich obsáhlosti ani není možné.¹⁸⁰ I přesto je profesionální etika velkým tématem advokacie, které představuje fundamentální pojem této profese, protože zasahuje do toho, co je pro ni nejpodstatnější, tedy do vztahu mezi advokátem a klientem.¹⁸¹

Další konkrétní povinností advokátního koncipienta je povinnost zakotvená v § 17a ZoA, který uvádí, že **advokátní koncipient musí v řízení v trestních věcech, jakož i v řízeních před Ústavním, Nejvyšším správním a Nejvyšším soudem oblékat stavovský oděv, tedy talár**. Jeho jedinečný vzhled je stanoven stavovským předpisem.¹⁸² Tento stanoví,

¹⁷⁶ § 38 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 18. března 1935, sp. zn. Zm I. 1/32

¹⁷⁸ § 16 a § 17 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷⁹ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 19. února 2003, sp. zn. 11 Tdo 1107/2002

¹⁸⁰ Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 5. listopadu 1998, sp. zn. I. ÚS 393/98

¹⁸¹ NYKODÝM, Jiří. Fungování advokáta – právní a morální závazky ke klientům. *Bulletin advokacie*, 2000, č. 6 - 7, s. 10.

¹⁸² Usnesení představenstva ČAK č. 4/2010 Věst. ČAK, kterým se stanoví vzhled stavovského oděvu advokáta, ve znění pozdějších předpisů

že vzhled advokátního taláru je pro všechny advokáty jednotný, že je průmyslovým vzorem, který vlastní ČAK a v neposlední řadě také, že advokát si talár obstarává na své náklady a po dobu jeho užívání je na své náklady také povinen zajišťovat, aby vzhled taláru odpovídal důstojnosti advokátního stavu.¹⁸³

Zachování důstojnosti advokátního stavu bylo také jedním z hlavních argumentů pro zavedení advokátního stavovského oděvu. ČAK zdůraznila negativní fakt, že při trestním řízení se obviněný ocitá v prostředí, kde na sebe soudce či státní zástupce obléknou své taláry, čímž zvýší svou důstojnost, zatímco advokát vedle nich často vypadá jako pouhá civilní osoba. V této chvíli na první pohled pokulhává teze o rovnosti stran.¹⁸⁴ Byť je pravdou, že advokátní taláry jsou dle mého názoru a mé osobní zkušenosti vyhotoveny poměrně nedokonale, s výše uvedenou argumentací ČAK nemohu jinak, než souhlasit.

Zavedení povinnosti obstarat si a následně také oblékat při výslovně vyjmenovaných jednáních stavovský oděv, se zpočátku setkalo s nevolí advokátů, kdy tito hledali cesty, jak nově stanovenou povinnost obejít. Z mého pohledu zajímavým pokusem byla snaha o pojetí shora uvedeného usnesení představenstva ČAK za opatření obecné povahy (dále jen „OOP“), kdy návrhové uvedl, že ačkoliv toto usnesení není označeno za OOP, ukládá povinnost určité skupině osob a má tedy materiálně povahu OOP. K tomuto zaujal soud velmi striktní postoj, kdy dle mého názoru zcela správně konstatoval, že napadené usnesení formálně a zejména ani materiálně nenaplňuje znaky OOP, proti němuž je určena soudní ochrana (§ 101a soudního řádu správního).¹⁸⁵

Shora uvedený termín, tedy **důstojnost advokátního stavu**, je pojmem velmi podstatným, avšak v právní teorii obsahově nedostatečně vymezeným. Právní předpisy stanovují pouze to, že advokát je povinen zachovávat důstojnost advokátního stavu, aniž by byl tento pojem blíže definován a jeho vymezení je nedokonale ponecháno pouze na rozhodovací praxi a na stavovském právním vědomí každého jednotlivce. Při snaze o její ohraničení je pak třeba uvést, že tato není privilegiem advokátů, ale jejich povinností.¹⁸⁶

Advokátní koncipient, který substitučně zastupuje advokáta, má v této oblasti stejnou povinnost jako advokát. Rozdíl je však v tom, že advokátní koncipient si nemůže sám vlastní talár objednat, jelikož není advokátem. Tato situace bývá v praxi poměrně zdařile řešena tak, že advokátní koncipient si může zapůjčit talár svého školitele a pokud toto není možné, pak

---

¹⁸³ Čl. 1 odst. 2, čl. 1 odst. 3 a čl. 2 odst. 2 usnesení představenstva ČAK č. 4/2010 Věst. ČAK, kterým se stanoví vzhled stavovského oděvu advokáta, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸⁴ JISROUSEK, Vladimír. Taláry ano či ne? Diskutujme. *Bulletin advokacie*, 2007, č. 3, s. 3.

¹⁸⁵ Usnesení Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 25. února 2011, sp. zn. 5 Ao 1/2011

¹⁸⁶ BALÍK, Stanislav. Důstojnost advokátního stavu. *Bulletin advokacie*, 2004, č. 11 – 12, s. 98 – 100.

mu může školitel advokátní talár objednat na své identifikační číslo, a to i v případě, že on sám již talár vlastní. Pokud není ani tato cesta možná, může si koncipient zapůjčit talár přímo v budově soudu, kde jsou rezervní stavovské oděvy k dispozici.¹⁸⁷

Dle mého pohledu nejzásadnější povinností advokátního koncipienta je **povinnost mlčenlivosti**. Tato je zcela nepostradatelnou součástí výkonu advokacie a poskytování právních služeb by bez její existence postrádalo veškeré limity. Lze ji definovat tak, že **advokátní koncipient je povinen zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o kterých se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb.**¹⁸⁸ Tato povinnost je zárukou důvěry, která je ve vztahu mezi advokátem, popřípadě advokátním koncipientem a klientem nepostradatelná, trvá i po vyškrtnutí ze seznamu advokátů, avšak není absolutní. Jednak platí, že zprostit mlčenlivosti může svého právního zástupce pouze klient, po jeho smrti jeho právní nástupci. Toto zproštění musí být provedeno písemně a musí být adresováno advokátovi. I v případě, že klient učinil projev své vůle spočívající ve zbavení povinnosti mlčenlivosti, je advokát povinen mlčenlivost zachovat, pokud má za to, že takto bylo učiněno pod nátlakem nebo v tísní. Dále je třeba uvést, že povinností mlčenlivosti není advokát vázán v rozsahu nezbytném pro řízení před soudem nebo jiným orgánem, je-li předmětem řízení spor mezi ním a klientem nebo jeho právním nástupcem. Povinností mlčenlivosti není advokát vázán též v řízení o žalobě proti rozhodnutí ČAK a v řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o této žalobě, a to v rozsahu nezbytném pro ochranu jeho práv nebo právem chráněných zájmů jako advokáta.¹⁸⁹

Ve vztahu k advokátnímu koncipientovi advokát zcela logicky povinnost mlčenlivosti nemá, neboť advokátní koncipient je sám osobou, která musí povinnost mlčenlivosti dodržovat.¹⁹⁰ Toto pojetí je zcela správné, neboť v rámci výchovy svého koncipienta jej advokát seznamuje s rozličnými právními problémy svých klientů a spolupracuje s ním při hledání nejvhodnějšího postupu. Tato aktivní účast koncipienta na řešení právních případů představuje z mého pohledu nejvhodnější přípravu na jeho budoucí praxi.

---

¹⁸⁷ Informace k rozmístění rezervních talárů ČAK. *Bulletin advokacie*, 2011, č. 6, s. 4.

¹⁸⁸ *Důležité stavovské předpisy: Advokátní koncipient – práva a povinnosti* [online]. cak.cz, 2012. [cit. 28. února 2013]. Dostupné na <<http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=3104>>.

¹⁸⁹ § 21 odst. 2, § 21 odst. 3 a § 21 odst. 4 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

¹⁹⁰ § 21 odst. 3 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

6.3. KÁRNÁ ODPOVĚDNOST

V případě kárného provinění podléhá advokátní koncipient kárné odpovědnosti, která je upravena jednak v ZoA, jednak v *advokátním kárném řádu*,¹⁹¹ který je podzákonným právním předpisem. Toto je jednoznačně stanoveno v ZoA, neboť tento zákon uvádí, že **advokát, jakož i advokátní koncipient jsou kárně odpovědni za kárné provinění, kterým se má na mysli závažné nebo opětovné zaviněné porušení povinností stanovených ZoA, jiným zákonem nebo stavovským předpisem.** Za kárné provinění lze advokátnímu koncipientovi uložit některé z kárných opatření stanovených v § 16 odst. 4 ZoA, případně od uložení tohoto opatření upustit v situaci, kdy již samo projednání kárného provinění je považováno za dostačující.¹⁹²

Kárná opatření jsou:

- *Napomenutí*
- *Veřejné napomenutí*
- *Pokuta až do výše dvacetinásobku minimální měsíční mzdy stanovené zvláštním právním předpisem*¹⁹³
- *Vyškrtnutí ze seznamu advokátních koncipientů*¹⁹⁴

V rámci kárné odpovědnosti je nutno si uvědomit, že advokát a advokátní koncipient jsou v otázce kárné odpovědnosti specifickými subjekty, neboť jedině tito podléhají kárné pravomoci orgánů ČAK. Vzhledem k tomuto je také nutno konstatovat, že dle většiny právních teoretiků je **v systematické správě práva kárné provinění disciplinárním deliktem**, který spočívá v porušení povinnosti advokáta či advokátního koncipienta. V praxi výklad pojmu kárného provinění nečiní obtíže, a to i přes skutečnost, že typové znaky skutkových podstat kárných provinění nejsou nikde vymezeny. *Objektem kárného provinění* je široký okruh vztahů, které vznikají, mění se a zanikají při poskytování právních služeb. Podstatný znak kárné odpovědnosti představuje skutečnost, že se vždy jedná o *odpovědnost*

---

¹⁹¹ Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 244/1996 Sb., kterou se podle zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, stanoví kárný řád (advokátní kárný řád), ve znění pozdějších předpisů

¹⁹² § 32 odst. 1, § 32 odst. 2 a § 32 odst. 5 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

¹⁹³ Nařízení vlády č. 303/1995 Sb., o minimální mzdě, ve znění pozdějších předpisů

¹⁹⁴ § 32 odst. 4 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

subjektivní, tedy o odpovědnost za zavinění, kdy k naplnění subjektivní stránky postačuje i zavinění nedbalostní.¹⁹⁵

Byť se já osobě přikláním k shora předestřenému názoru na povahu kárného provinění, považuji za nesprávné nezmínit existenci názorů jiných, kdy zejména **V. Sládeček** uvádí, že pohled na povahu těchto deliktů jako deliktů disciplinárních považuje za poměrně problematický, když kárná provinění se většinou týkají výkonu určité odborné profesní činnosti, a nikoli výkonu veřejné správy.¹⁹⁶ Následně pak ponechává otázku disciplinární odpovědnosti členů profesních komor stranou, když správně doplňuje, že se jedná o oblast specificky upravenou zvláštními zákony.¹⁹⁷

Samotné **kárné řízení** je vedeno v souladu se *zásadou obžalovací*, kdy klíčovým bodem je *podání kárné žaloby*. Roli kárného žalobce zastává předseda kontrolní rady a také ministr spravedlnosti. Kárný senát nemůže uznat advokáta nebo advokátního koncipienta vinnými skutkem, pro který kárná žaloba podána nebyla, a to i v případě, kdy by byli kárně potrestáni za jiné skutky, pro které kárná žaloba byla podána.¹⁹⁸ *Účastníky kárného řízení jsou žalobce a kárně obviněný*, když účastníkem není stěžovatel ani poškozený. Vlastní žalobu při kárném řízení projednává tříčlenný senát, jenž je sestavován z členů kárné komise. Kárně obviněný má právo vyjádřit se během řízení ke všem skutečnostem, které jsou mu kladeny za vinu a také navrhnout důkazy, které by měly být v jeho prospěch provedeny. Jistou zajímavostí je, že v kárném řízení se může nechat zastupovat advokátem.¹⁹⁹ K tomuto je třeba podotknout, že v případě, kdy se advokát nebo advokátní koncipient nechá v kárném řízení zastupovat advokátem a v jeho průběhu dojde k uzavření dohody o ukončení takového zastupování, je tato dohoda vůči ČAK účinná teprve v momentě, kdy je o ní ČAK vyrozuměna.²⁰⁰

Kárný řád obsahuje úpravu postupu kárných orgánů, práv a povinností účastníků kárného řízení a úkonů, které s kárným řízením bezprostředně souvisejí, a to takovým způsobem, aby byl co nejspolehlivěji zjištěn skutkový stav a aby bylo zajištěno objektivní a spravedlivé rozhodnutí o kárném obvinění.²⁰¹ Upravuje tedy dle mého názoru především *procesněprávní část* kárného řízení, když se věnuje pojmu účastníků kárného řízení a kárným

¹⁹⁵ SEDLATÝ, B. In SVEJKOVSKÝ, J. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 231 - 232 (§32 ZoA).

¹⁹⁶ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vydání. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2009, s. 206.

¹⁹⁷ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3. vydání. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2013, s. 220.

¹⁹⁸ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 29. prosince 1997, sp. zn. A 6 208/95

¹⁹⁹ SEDLATÝ, B. In SVEJKOVSKÝ, J. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 236 - 237 (§33 ZoA).

²⁰⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 31. března 2008, sp. zn. 8 As 55/2006

²⁰¹ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Advokacie*. 1. vydání. Zlín: Živa, 1994, s. 67.

orgánům, podání a projednání kárné žaloby, zastavení a přerušování kárného řízení, samotnému řízení před kárným senátem, odvolání proti rozhodnutí kárného senátu a řízení o něm, jakož i problematice obnovy kárného řízení.

Kárný senát je oprávněn o podané žalobě *rozhodnout dvojím způsobem*, kdy jedním z nich je **kárný příkaz** dle § 34a ZoA a druhým je pak **kárné rozhodnutí** dle § 34 ZoA.

V případě kárného příkazu rozhoduje kárný senát bez nařízení jednání a může takto rozhodnout pouze v případě, kdy je skutkový stav spolehlivě zjištěn, a to na základě důkazů, které již byly provedeny. Takto *lze uložit napomenutí nebo kárné opatření pokuty*.²⁰² Proti kárnému příkazu se lze dle § 34c ZoA bránit **podáním odporu**, jenž je třeba podat do 15 dní od doručení kárného příkazu. Včasným podáním odporu se kárný příkaz zruší a ze strany předsedy kárného senátu je nařízeno jednání, kdy platí, že kárný senát v této věci jednající není vázán druhem či výměrou kárného opatření kárným příkazem uloženého a není vázán ani v něm obsaženou právní kvalifikací. V druhém případě, tedy **v případě kárného rozhodnutí**, platí, že proti konečnému rozhodnutí kárného senátu je možno v souladu s § 35 ZoA do 15 dní od doručení písemného vyhotovení rozhodnutí **podat odvolání**, jež následně projednává tříčlenný *odvolací kárný senát*. Tento může kárné rozhodnutí buďto při současném zamítnutí odvolání potvrdit nebo jej může zrušit. V případě zrušení má odvolací kárný senát opětovně dvě varianty řešení nastalé situace, kdy může jednak ve věci sám rozhodnout, popřípadě může věc vrátit kárnému senátu k dalšímu projednání a následnému rozhodnutí. Zde je však oproti projednání skutku, jež následuje po podání odporu v případě kárného příkazu ta odlišnost, že v tomto případě je kárný senát právním názorem odvolacího kárného senátu vázán. Kromě těchto shora uvedených opravných prostředků je dle mého mínění nutno alespoň stručně zmínit také možnost, kterou je **obnova kárného řízení** dle § 35c ZoA. Tato představuje jediný mimořádný opravný prostředek v rámci kárného řízení a důvodem pro ni mohou být toliko ty důkazy a skutečnosti, které nemohly být ze strany účastníků v pravomocně skončeném řízení dříve uplatněny.²⁰³ Po vyčerpání prostředků na půdě ČAK se může kárně obviněný bránit také soudní cestou, tedy žalobou podanou k Městskému soudu v Praze, případně následně kasační stížností k Nejvyššímu správnímu soudu ČR.

Shora specifikovaná právní úprava kárného řízení je dle mého názoru zdařilá, když tato ve svých podstatných znacích koresponduje s právní úpravou trestního, popřípadě také

---

²⁰² Pokutu lze v případě, že je kárně obviněným *advokát*, uložit nejvýše do výše *desetinásobku* minimální měsíční mzdy stanovené zvláštním právním předpisem a v případě, že je kárně obviněným *advokátní koncipient*, lze uložit pokutu nejvýše ve výši *dvojnásobku* minimální měsíční mzdy stanovené zvláštním právním předpisem

²⁰³ ČÁP, P. In SVEJKOVSKÝ, J. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 240 - 260 (§34 - §35d ZoA).

civilního soudního řízení. V případech kárných provinění, byť o nich nerozhoduje soud, nýbrž orgán relativně nezávislý na státní moci, lze spatřovat mnohé atributy, jež jsou pro spravedlivý proces nepostradatelné. Domnívám se, že vzhledem k charakteru otázek, jež kárné senáty projednávají, je jim tato činnost přiřazena oprávněně, když v těchto případech je z mého pohledu vhodnější svěřit rozhodování o těchto záležitostech osobám právní oblasti advokacie detailně znalým, nežli soudcům, jejichž specializace je mnohem rozmanitější.

7. PRÁVNÍ PRAXE

V této kapitole se budu zabývat otázkou **právní praxe**, kterou musí advokátní koncipient absolvovat, aby se následně mohl přihlásit k advokátní zkoušce a případně ji také úspěšně vykonat, což je v podstatě cílem každého advokátního koncipienta, s nímž do této pozice od počátku vstupuje.

Lze konstatovat, že v dnešní době jsou otázky týkající se právní praxe velmi kontroverzní, neboť v její současné podobě spatřuje ČAK problém, jenž je příčinou neuspokojivých výsledků každoročně konaných advokátních zkoušek. Závěrem loňského roku se ČAK dokonce pokusila dobu právní praxe z dnešních tří let prodloužit na roků pět, což odůvodňovala například neodpovídající úrovní odborných znalostí uchazečů o vykonání advokátní zkoušky nebo potřebou zkvalitnění poskytovaných právních služeb mladými advokáty. ČAK se však z mého pohledu oprávněně setkala s poměrně radikálním odporem ze strany advokátních koncipientů, jichž by se tato změna dotkla takovým způsobem, že by mnoho z nich bylo nuceno odejít pracovat do jiné oblasti práva.

7.1. PRÁVNÍ PRAXE U ADVOKÁTA

Nejčastější a dle mého mínění také nejvhodnější způsob jak vykonat potřebou právní praxi, je **absolvování právní praxe u advokáta**. Tuto možnost na prvním místě předpokládá také ZoA, když uvádí, že advokátní koncipient vykonává právní praxi u advokáta nebo u společnosti anebo u zahraniční společnosti, přičemž cílem této praxe je získat pod vedením a dohledem advokáta zkušenosti a znalosti potřebné k výkonu advokacie.²⁰⁴

Ze shora uvedeného lze vyvodit, že advokátní koncipient musí vykonat právní praxi, jejíž náplní má být získávání dovedností, které následně uplatní při výkonu profese advokáta. Za úroveň právní praxe odpovídá advokát, popřípadě společnost, která koncipienta zaměstnává. Tento subjekt je nazýván školitelem. **Školitelé** nesou také odpovědnost za to, že během právní praxe budou respektovány všechny předpisy, jež se na ni vztahují, a to pod sankcí kárného provinění za jejich případné nedodržení.²⁰⁵

---

²⁰⁴ § 38 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

²⁰⁵ SVEJKOVSKÝ, J. In SVEJKOVSKÝ, J. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 306 (§38 ZoA).

Advokát, tedy školitel, jehož je advokátní koncipient zaměstnancem, je povinen starat se o jeho náležitou výchovu, která je podrobněji upravena v usnesení představenstva ČAK č. 1/1998 Věst. ČAK ze dne 10. března 1998, o výchově advokátních koncipientů a dalším vzdělávání advokátů.²⁰⁶ **Výchovu advokátního koncipienta můžeme definovat jako proces, v jehož rámci koncipient získává znalosti potřebné pro složení advokátní zkoušky a pro následný výkon advokacie.** Výchova advokátního koncipienta musí být zaměřena jak na znalost právních předpisů a schopnost jejich použití v konkrétním právním případě, tak i na osvojení si norem upravujících profesi advokáta, především norem etických, jež vyplývají zejména z právních, ale rovněž ze stavovských předpisů.²⁰⁷

Předmětný stavovský předpis stanoví celou řadu povinností, které má advokát při výchově svého koncipienta. Advokát musí vůči svému koncipientovi plnit především povinnosti vyplývající pro něj z jiných právních předpisů (například ze zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce), jakož i z předpisů stavovských. Současně je advokát povinen umožnit koncipientovi účast na výchovných akcích pořádaných ČAK a především umožnit koncipientovi náležitou přípravu na advokátní zkoušku v délce minimálně jednoho měsíce a také účast u této zkoušky. Tato povinnost je modifikována v případě opakované advokátní zkoušky, kdy je advokát povinen poskytnout koncipientovi přípravu v délce minimálně dvou týdnů.²⁰⁸

Všechny shora uvedené povinnosti může z mého pohledu advokát plnit toliko v případě, kdy má dostatek prostoru, v němž by se mohl svému koncipientovi věnovat. Při hledání odpovědi na otázku, jak zabezpečit efektivitu právní praxe u advokáta, se nabízí hned několik variant řešení. Domnívám se, že by bylo v tomto směru *de lege ferenda* vhodné novelizovat ZoA, a to stanovením **limitace počtu advokátních koncipientů** zaměstnávaných u jednoho školitele. I když je pravdou, že touto radikální změnou by došlo k nežádoucímu snížení počtu pracovních míst pro potenciální advokátní koncipienty, kterých je už tak v dnešní době vzhledem k počtu absolventů nedostatek, na druhou stranu by se tímto zcela jistě přispělo ke zkvalitnění přípravy advokátních koncipientů na jejich budoucí povolání.

Z vlastní zkušenosti mohu hodnotit, že právní praxe advokátního koncipienta v malé advokátní kanceláři, v níž pracuje advokát a jeden či dva advokátní koncipienti, je mnohem

---

²⁰⁶ Usnesení představenstva ČAK č. 1/1998 Věst. ČAK, o výchově advokátních koncipientů a dalším vzdělávání advokátů, ve znění pozdějších předpisů

²⁰⁷ Čl. 1 usnesení představenstva ČAK č. 1/1998 Věst. ČAK, o výchově advokátních koncipientů a dalším vzdělávání advokátů, ve znění pozdějších předpisů

²⁰⁸ Čl. 5 a čl. 6 usnesení představenstva ČAK č. 1/1998 Věst. ČAK, o výchově advokátních koncipientů a dalším vzdělávání advokátů, ve znění pozdějších předpisů

efektivnější, než právní praxe, která je advokátním koncipientem vykonávána v advokátní kanceláři velké, kde k němu není přistupováno individuálně. Domnívám se, že v posledně jmenovaných případech právní praxe neplní svůj shora uvedený účel a jediným přínosem pro advokátního koncipienta je fakt, že formálně absolvuje povinnou právní praxi. Otázka získaných znalostí je v těchto případech pro zaměstnavatele bohužel druhořadá. Dle mého mínění je takto koncipovaná právní praxe, kdy je advokátní koncipient přiřazen k řešení pouze jedné problematiky a během své právní praxe se s jinými problematikami vůbec nesetká, právní praxí nedostatečnou. Limitace počtu advokátních koncipientů zapsaných u jednoho advokáta by tento problém dle mého názoru mohla *de lege ferenda* podstatným způsobem zlepšit.

Dalším možným krokem, jenž by mohl být *de lege ferenda* přijat, by mohl být **systém dohledu ČAK nad advokáty**, kteří koncipienty zaměstnávají. Tito by například mohli jednou ročně v rámci zavedeného kontrolního systému ČAK odevzdávat fakty podloženou zprávu o úkonech právní pomoci poskytovaných klientům jejich advokátními koncipienty, která by mohla být případně doplněna osobními záznamy koncipientů o těchto provedených úkonech. I tato varianta by podle mého názoru mohla výraznějším způsobem přispět ke zkvalitnění povinné právní praxe.

Konečně by na tomto místě nebylo správné opomenout myšlenku, která byla ze strany ČAK v loňském roce vtělena do nakonec nerealizované novely ZoA. Ta totiž zahrnovala skutečnost, že advokát by mohl zaměstnávat advokátního koncipienta až po 5 letech své vlastní právní praxe. K této tezi se já osobně stavím velmi kriticky, neboť mi z mého pohledu připadá účelová. Mladý advokát, který si otevře svou vlastní advokátní kancelář, může jen stěží zvládnout všechny povinnosti s tím spojené zcela sám. Pokud mu ČAK na prvních 5 let existence jeho advokátní kanceláře znemožní zaměstnat advokátního koncipienta a rozložit tak náplň své práce, lze si jen stěží představit, že jím založená advokátní kancelář bude prosperovat.

Argumentaci ČAK, že mladý advokát nepředstavuje v jejich očích spolehlivého školitele, lze dle mého mínění přijmout jen částečně. I začínající advokát je totiž subjektem, který se v právní praxi pohyboval minimálně 3 roky, kdy vykonával praxi advokátního koncipienta a má tak již mnohé zkušenosti. Je pravdou, že být zaměstnancem a vést samostatně advokátní kancelář je něco zcela odlišného, avšak z mého pohledu je doba 5 let na aklimatizaci v těchto nových podmínkách přehnaná. *De lege ferenda* by tak bylo možno přijmout stanovení limitu doby, po níž by mohl začínající advokát svého advokátního

koncipienta zaměstnat, ideální stav tohoto časového ohraničení bych však já sama spatřovala v intervalu maximálně do 2 let vlastní advokátní právní praxe.

Jak jsem již uvedla v úvodu této kapitoly, je z mého pohledu absolvování právní praxe u advokáta nejefektivnějším a nejvhodnějším způsobem, který si může uchazeč o vykonání následné advokátní zkoušky zvolit. Tento závěr lze odůvodnit především tím, že vzhledem ke skutečnosti, kdy po úspěšném vykonání advokátní zkoušky započne sám bývalý advokátní koncipient zastávat velmi náročnou profesi advokáta, je nezbytné, aby měl již zažitě všechny dovednosti, které jsou k výkonu tohoto povolání potřebné. Kdyby si je totiž chtěl nově zapsaný advokát v potřebné míře osvojovat až po vykonání advokátní zkoušky, mohlo by velmi snadno dojít k újmě klienta, což rozhodně není v advokacii žádané.

7.2. JINÁ PRÁVNÍ PRAXE

Právní praxe u advokáta není v žádném případě jediným způsobem, jak splnit podmínku získané doby právní praxe. Kromě praxe realizované přímo u advokáta může advokátní koncipient totiž vykonat také praxi jinou, která je této rovnocenná.

Tyto právní praxe nalezneme v celé řadě zákonných ustanovení, jež specifikují, která praxe může být považována za právní praxi advokátního koncipienta. Jednak se může jednat o právní praxi, která se pokládá za praxi advokátního koncipienta *ex lege*, jednak jde o praxi, kterou může za tuto právní praxi uznat ČAK.

Za praxi advokátního koncipienta se *ze zákona* pokládá též **praxe soudce, prokurátora, státního zástupce, státního arbitra, notáře, justičního čekatele, právního čekatele prokuratury, arbitrážního čekatele, právního čekatele státního zastupitelství, notářského kandidáta a notářského koncipienta, exekutora, exekutorského kandidáta a exekutorského koncipienta, soudce Ústavního soudu, asistenta soudce Ústavního soudu nebo Nejvyššího soudu anebo Nejvyššího správního soudu, asistenta veřejného ochránce práv, asistenta soudce a asistenta státního zástupce, činnost zaměstnance Ministerstva spravedlnosti, který získal vysokoškolské vzdělání v oboru právo požadované podle § 37 odst. 1 písm. b), a který se samostatně podílí na tvorbě návrhů obecně závazných právních předpisů (§ 6 odst. 2 zákona).**²⁰⁹

---

²⁰⁹ *Důležité stavovské předpisy: Advokátní koncipient – práva a povinnosti* [online]. cak.cz, 2012. [cit. 18. února 2013]. Dostupné na < <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=3104> >.

Komora však může *uznat* za právní praxi advokátního koncipienta i **jinou právní praxi**, kterou uchazeč vykoná po získání předepsaného vzdělání. Toto uznání je možné pouze v případě, že advokátní koncipient za jejího trvání získal potřebné zkušenosti a znalosti nezbytné pro výkon advokacie. Takovou právní praxi lze uznat v rozsahu nejvýše jednoho roku, a to za podmínky, že v posledních třech letech před podáním žádosti o uznání jiné právní praxe uchazeč vykonal alespoň dvouletou právní praxi advokátního koncipienta, v jejímž průběhu absolvoval povinné vzdělávací akce organizované ČAK.²¹⁰

Vzhledem ke shora uvedenému je zřejmé, že možností k vykonání potřebné právní praxe je celá řada. Otázkou však z mého pohledu zůstává, zda i tyto cesty k jejímu dosažení poskytují dostatečnou záruku toho, že uchazeč který je absolvuje, získá během nich potřebné znalosti, které neodmyslitelně patří k výkonu advokacie a bude schopen poskytovat svým klientům odpovídající právní pomoc. Já osobně se k tomuto stavím spíše kriticky, neboť se domnívám, že jednotlivé právní praxe, ať už praxe u advokáta, notáře či soudního exekutora, se od sebe velmi odlišují a jen stěží si lze představit, že jedna může druhou plnohodnotně nahradit.

7.3. DOBA PRÁVNÍ PRAXE

Otázka doby právní praxe, jež má advokátní koncipient před podáním žádosti o vykonání advokátní zkoušky absolvovat, je především v posledních letech velmi problematická. Prudký nárůst počtu nově zapsaných advokátů, tragické výsledky konaných advokátních zkoušek a stále menší uplatnění na trhu práce vedou ČAK k úvahám o hledání cesty, jak v rámci svých pravomocí omezit tyto negativní jevy v advokacii.

Jednou z hlavních a velmi aktuálních možností řešení nastalé situace byla v loňském roce **snaha ČAK o prodloužení doby právní praxe advokátních koncipientů** ze tří na pět let. ČAK tento svůj úmysl odůvodnila tím, že existuje nutnost vzdělávat advokátního koncipienta ve všech oborech práva, a to komplexně tak, aby byl následně schopen vykonat advokátní zkoušky napoprvé a současně minimalizovat počet uchazečů, kteří se cíleně na první pokus advokátní zkoušky připravují toliko na část zkoušených oblastí práva. Prodloužení doby právní praxe mělo vést také k tomu, aby uchazeči o zápis do seznamu

---

²¹⁰ Tamtéž

advokátů projevili větší znalosti a schopnosti v poměru k etickému způsobu výkonu advokacie.²¹¹

Tento zásah do současné právní úpravy, jenž by byl velmi radikálním, se dle mého názoru zcela oprávněně setkal s negativní reakcí ze strany advokátních koncipientů. Právě tato silná vlna odporu zhmotněná v založeném Sdružení advokátních koncipientů ve spojení s dalšími faktory vedla nakonec k tomu, že ČAK svůj plánovaný krok neuskutečnila a doba právní praxe zůstala fakticky neprodloužena.

K tomuto je třeba uvést, že i když by se mohlo zdát, že toto znamenalo jisté vítězství advokátních koncipientů, není tomu tak. Po neúspěchu těchto snah se totiž ČAK odhodlala k podstatnému zpřísnění advokátních zkoušek, čímž výrazně ztížila advokátním koncipientům zahájení výkonu samostatné advokacie.

Jaký časový interval se do celkové doby potřebné právní praxe advokátního koncipienta skutečně započítává, není v žádném případě druhořadou otázkou. Lze však konstatovat, že započitatelná je obecně doba od zápisu koncipienta do seznamu advokátních koncipientů vedeného ČAK. K tomuto je třeba uvést, že i v případě, že se v některém roce právní praxe advokátní koncipient z důvodu špatného zdravotního stavu do kanceláře značnou část roku nedostavuje, přesto je mu tento rok do doby právní praxe započítán²¹² a je následně, po splnění dalších podmínek stanovených ČAK, v řádném termínu připuštěn k advokátní zkoušce.²¹³

Zákon normuje, že jednou z podmínek vykonání advokátní zkoušky je bezesporu také absolvování právní praxe advokátního koncipienta v délce alespoň tří let. Tato doba je však pouze dobou minimální a advokátní koncipient může vykonávat i praxi delší.²¹⁴ Jedná se však pouze o možnost, nikoli o povinnost. Toto pojetí je dle mého mínění zcela jistě správným. Domnívám se, že pokud se advokátní koncipient necítí být po třech letech právní praxe dostatečně připraven na vykonání advokátní zkoušky, měla by mu být poskytnuta možnost vykonat i delší praxi tak, aby si mohl své znalosti a zkušenosti doplnit. Neměl by k tomu však být žádným způsobem, tedy ani případnou novelizací ZoA, donucován.

Současně si zde dovolím podotknout, že úroveň znalostí advokátních koncipientů velmi často nesouvisí s jejich individuálními schopnostmi, ale spíše s prostředím a

---

²¹¹ SVEJKOVSKÝ, J. In SVEJKOVSKÝ, J. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 39 (§5 ZoA).

²¹² V případě překážek v práci na straně koncipienta nebo jeho omluvené nepřítomnosti (např. rodičovská dovolená) se do doby trvání praxe započítává nejvýše 70 pracovních dnů v každém roce jejího trvání.

²¹³ HOUGHTON, L. *The Legal Guide: Volume 5*. London: John Richards & Co., 1841, s. 4.

²¹⁴ SVEJKOVSKÝ, J. In SVEJKOVSKÝ, J. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 39 (§5 ZoA).

organizačním rozdělením advokátní kanceláře, v níž vykonávají svou právní praxi. Jejich příprava je totiž často velmi nekomplexní, neboť se především ve větších advokátních kancelářích setkávají toliko s jednou právními oblastí, která je jim přiřazena. Z mého pohledu a z vlastní zkušenosti tedy pokládám za mnohem přínosnější vykonávat právní praxi v malé advokátní kanceláři, kde je okruh případů, s nimiž se advokátní koncipient během své právní praxe seznámí, mnohem širší.

7.4. OBSAH PRÁVNÍ PRAXE

Obsah právní praxe vykonávané advokátním koncipientem je značně široký a vzhledem k odlišnému organizačnímu uspořádání jednotlivých advokátních kanceláří velmi rozmanitý. Vždy však platí, že se skládá především ze dvou oblastí, z nichž jedna je představována vzděláváním advokátního koncipienta ze strany ČAK, které se uskutečňuje v podobě jí pořádaných seminářů a školení, druhou oblastí je pak vzdělávání, kterého se advokátnímu koncipientovi dostává ze strany jeho školitele přímo v advokátní kanceláři.

7.4.1. VZDĚLÁVÁNÍ KONCIPIENTŮ – ADVOKÁT

Advokátní koncipient má být během své právní praxe vzděláván především advokátem. Toto vzdělávání by mělo být dle mého názoru realizováno na praktické úrovni, a to v rámci jednotlivých úkonů, jejichž provedením advokát svého advokátního koncipienta pověří. Vzdělávání zajišťované ČAK by pak mělo být pouze teoretickým podkladem či vhodným doplněním praktických zkušeností.

Těžiště zkušeností získaných během právní praxe by mělo zcela jistě spočívat v praktických dovednostech, které bude advokátní koncipient schopen po úspěšném vykonání advokátní zkoušky uplatnit při výkonu advokacie.

Advokátní koncipient má v průběhu právní praxe vykonávané u advokáta především rozšiřovat své znalosti a osvojovat si zkušenosti, jež jsou potřebné pro výkon advokacie. Tyto získává nejen studiem právních předpisů, judikatury a odborné literatury, ale také konzultacemi s advokátem, účastí na poskytování právních služeb, v rámci zastupování

advokáta při jednotlivých úkonech právní pomoci, jakož i účasti na výchovných akcích pořádaných ČAK.²¹⁵

Nadměrná rozmanitost širě poskytovaných právních služeb vede ke vzniku názorů na budoucí specializaci advokacie. Tento systém předpokládá, že advokáti by si zvolili svou specializaci v jedné právní oblasti a této se následně během své praxe věnovali, čímž by bylo dosaženo zkvalitnění právní pomoci. Já osobě se však k těmto tendencím stavím velmi kriticky, neboť zejména na malých městech, kde je nedostatečná tržní síla, je tato koncepce nerealizovatelná a domnívám se, že pro některé advokáty by mohla být likvidační.

Vzhledem ke shora uvedenému je patrné, že vzdělávání advokátního koncipienta ze strany advokáta má velmi široký obsah. Jeho úroveň v jednotlivých případech je však dost často nesrovnatelná, neboť je toliko na advokátovi, jak k výchově a vzdělávání svého koncipienta přistoupí a jaké zázemí mu při jeho přípravě na budoucí profesi advokáta poskytne.

7.4.2. VZDĚLÁVÁNÍ KONCIPIENTŮ – ČAK

Vzdělávání advokátních koncipientů ze strany ČAK je představováno především tím, že ČAK pořádá v rámci jejich výchovy vstupní školení, povinné semináře pro advokátní koncipienty a také semináře volitelné, přičemž platí, že advokát je povinen umožnit svému advokátnímu koncipientovi účast na výchovných akcích pořádaných ČAK.²¹⁶

V minulosti panoval mezi advokátními koncipienty mírný rozpor, jenž se týkal jejich polemizace nad povinným charakterem těchto vzdělávacích akcí. Tento byl dle mého názoru velmi správně vyřešen v souvislosti s přijatou novelou ZoA, která byla provedena zákonem č. 219/2009 Sb.,²¹⁷ který nabyl účinnosti dne 1. září 2009, kdy byla výslovně do ZoA zakotvena povinnost advokátních koncipientů se vzdělávacích akcí pořádaných ČAK účastnit a současně bylo stanoveno, že účast na těchto vzdělávacích akcích je výkonem práce a advokátnímu koncipientovi za ni náleží mzda.²¹⁸

---

²¹⁵ Čl. 3 odst. 2 usnesení představenstva ČAK č. 1/1998 Věst. ČAK, o výchově advokátních koncipientů a dalším vzdělávání advokátů, ve znění pozdějších předpisů

²¹⁶ Čl. 5 a čl. 8 usnesení představenstva ČAK č. 1/1998 Věst. ČAK, o výchově advokátních koncipientů a dalším vzdělávání advokátů, ve znění pozdějších předpisů

²¹⁷ Zákon č. 219/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

²¹⁸ PATERA, Jiří, JUSTOŇ, Johan. K přijaté novele zákona o advokacii. *Bulletin advokacie*, 2009, č. 7 – 8, s. 18 – 21.

VSTUPNÍ ŠKOLENÍ

Prvním krokem na cestě advokátního koncipienta k získání potřebného vzdělání by mělo být bezesporu **vstupní školení**. Toto školení je organizováno na úrovni celé ČR, a to internátní formou v délce tří dnů, kdy jeho program a termíny jsou každoročně vyhlašovány ve Věstníku ČAK nejpozději do listopadu předcházejícího roku. Jednotlivé termíny podléhají schválení představenstva ČAK a platí, že advokátní koncipient musí absolvovat vstupní školení během prvního roku výkonu právní praxe.²¹⁹

Vstupní školení se každoročně realizují v sídle ČAK v Praze a také na pobočce ČAK v Brně. Ideální stav je obecně takový, že advokátní koncipient se zúčastní vstupního školení ještě předtím, než se začne zapisovat na jiné semináře, neboť na těchto se velmi často předpokládají znalosti získané právě na vstupním školení. Toto však není vždy zcela snadné, neboť vstupní školení se konají jen v omezeném počtu a jejich kapacita je v krátkém časovém intervalu po zveřejnění termínu plně obsazena. Advokátní koncipient, který chce začít řádně plnit své povinnosti a účastnit se školení pořádaných ČAK, je tudíž nucen k tomu, že vstupní školení absolvuje až po několika měsících jeho právní praxe.

Obsahem vstupního školení je advokátní právo. Vstupní školení je zaměřeno na to, aby se advokátní koncipient seznámil se základními předpisy výkonu advokacie, etiky výkonu advokacie, s právními a stavovskými předpisy, jimiž je vázán a také se základními předpisy EU vztahujícími se k výkonu advokacie.²²⁰

POVINNÉ SEMINÁŘE

Stavovský předpis stanoví, že advokátní koncipient je v průběhu právní praxe povinen absolvovat nejrůznější **povinné semináře**, které se zaměřují na rozličné oblasti práva. Aby byla zajištěna komplexnost vzdělávání koncipienta, je povinen absolvovat tyto semináře v jejich predepsaném počtu, a to tak, že **v rámci jeho tříleté právní praxe se musí zúčastnit osmi polodenních seminářů z oblastí soukromého práva, šesti polodenních seminářů**

---

²¹⁹ Čl. 9 odst. 1, č. 9 odst. 3 a čl. 9 odst. 4 usnesení představenstva ČAK č. 1/1998 Věst. ČAK, o výchově advokátních koncipientů a dalším vzdělávání advokátů, ve znění pozdějších předpisů

²²⁰ Čl. 9 odst. 2 usnesení představenstva ČAK č. 1/1998 Věst. ČAK, o výchově advokátních koncipientů a dalším vzdělávání advokátů, ve znění pozdějších předpisů

z oblasti veřejného práva, šesti polodenních seminářů z oblasti trestního práva a dvou polodenních seminářů z oblasti právního poradenství (advokátní dovednosti).²²¹

Rámcový program povinných seminářů je stejně jako u vstupního školení schvalován představenstvem ČAK, každoročně zveřejňován ve Věstníku ČAK, a to nejpozději do listopadu předcházejícího roku. Školícím místem je Praha nebo Brno. Tyto semináře jsou vedeny přednášejícími, kterými jsou nejčastěji lidé z ČAK nebo odborníci z praxe a může na nich být advokátnímu koncipientovi přednášejícím uloženo, aby například přednesl ústní referát nebo připravil písemnou práci za účelem ověření jeho znalostí.²²²

VOLITELNÉ SEMINÁŘE

Kromě shora uvedených je advokátní koncipient během své právní praxe povinen absolvovat také **volitelné semináře** v předepsaném rozsahu. Tyto jsou specifické tím, že jejich **volba je ponechána přímo na koncipientovi**, který z nich volí dle toho, jakým právním oborům se chce v budoucnu věnovat. Volitelné semináře tedy obecně slouží k prohloubení znalostí, které koncipient získá v povinných seminářích a jejich doplnění dle volby koncipienta. Pro organizaci volitelných seminářů se použijí obdobně ustanovení stavovského předpisu o seminářích povinných a jejich obsahové zaměření na daný kalendářní rok podléhá schválení představenstva ČAK.²²³

U volitelných seminářů existuje jisté specifikum, a to, že jejich absolvování lze nahradit i jinými vzdělávacími akcemi ČAK pro advokáty, a to za podmínky, že svým obsahem splňují podmínky kladené na akce pořádané pro koncipienty. Účast na těchto akcích je však omezena tím, že koncipientům je umožněna pouze v případě, že to dovolují kapacitní možnosti daného školení. Další možností pak je, že koncipient absolvuje určité vzdělávací akce pořádané jinými školícími zařízeními, a to i v zahraničí, kdy je mu účast na těchto akcích započítána ze strany ČAK jako účast na volitelném semináři.²²⁴

---

²²¹ Čl. 10 odst. 1 usnesení představenstva ČAK č. 1/1998 Věst. ČAK, o výchově advokátních koncipientů a dalším vzdělávání advokátů, ve znění pozdějších předpisů

²²² Čl. 10 odst. 2, čl. 10 odst. 3, čl. 10 odst. 5 usnesení představenstva ČAK č. 1/1998 Věst. ČAK, o výchově advokátních koncipientů a dalším vzdělávání advokátů, ve znění pozdějších předpisů

²²³ Čl. 10a odst. 1, čl. 10a odst. 2, čl. 10a odst. 3 a čl. 10a odst. 4 usnesení představenstva ČAK č. 1/1998 Věst. ČAK, o výchově advokátních koncipientů a dalším vzdělávání advokátů, ve znění pozdějších předpisů

²²⁴ Čl. 10a odst. 5 a čl. 10a odst. 6 usnesení představenstva ČAK č. 1/1998 Věst. ČAK, o výchově advokátních koncipientů a dalším vzdělávání advokátů, ve znění pozdějších předpisů

8. ADVOKÁTNÍ ZKOUŠKA

Advokátní zkouška je právem považována za nejtěžší odbornou zkoušku, kterou uchazeč v právní oblasti prokazuje své znalosti a připravenost na budoucí výkon profese. Je tomu tak především pro její obsahovou rozsáhlost a náročnost, když každý, kdo chce vykonat advokátní zkoušku, musí prokázat mimořádně širokou orientaci v právu.

Tuto kapitolu jsem zařadila k samému závěru mé rigorózní práce, neboť dle mého názoru je toto zařazení logickým, když celá právní praxe advokátního koncipienta ve svém závěru směřuje právě k advokátní zkoušce, která je jejím zakončením.

8.1. ORGANIZAČNÍ ZAJIŠTĚNÍ ADVOKÁTNÍCH ZKOUŠEK

Organizaci advokátních zkoušek každoročně zajišťuje **zkušební komise pro advokátní zkoušky, zkoušky způsobilosti a uznávací zkoušky** (dále jen „zkušební komise ČAK“). V rámci zajištění objektivnosti advokátních zkoušek je ministerstvo spravedlnosti zmocněno k vydání **advokátního zkušebního řádu**,²²⁵ který upravuje průběh advokátních zkoušek. Je tomu tak proto, že výsledek advokátní zkoušky velmi významným způsobem zasahuje do práv a povinností uchazečů o budoucí povolání advokáta. I zde však existuje potřebná ingerence ze strany ČAK, kdy právě tato má v rámci procesu přijetí advokátního zkušebního řádu nezastupitelné postavení a ministerstvo spravedlnosti si musí před jeho vydáním vyžádat vyjádření ČAK, což nelze přijmout jinak než s povděkem.²²⁶

Advokátní zkoušky jsou zajišťovány *zkušební komisí ČAK*, kdy tato je za účelem zaručení jejich nestrannosti jmenována ministrem spravedlnosti. Nejméně jedna třetina jejích členů je jmenována na návrh ČAK, jedna třetina na návrh Nejvyššího soudu a zbytek je pak jmenován dle vlastní úvahy ministra. Tento postup odůvodňuje zejména skutečnost, že v rámci vykonávání advokátních zkoušek je potřeba objektivně a na vysoké odborné úrovni zkoumat způsobilost jednotlivých uchazečů. Vzhledem k tomu, že členy zkušební komise ČAK jmenuje ministr spravedlnosti na základě výše uvedených kritérií, je zajištěno, že v ní

---

²²⁵ Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 197/1996 Sb., kterou se vydává zkušební řád pro advokátní zkoušky a uznávací zkoušky (advokátní zkušební řád), ve znění pozdějších předpisů

²²⁶ KRYM, L. In SVEJKOVSKÝ, J. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 391 (§52 ZoA).

budou jak významní odborníci z právní praxe, tak teoretici z vysokých akademických kruhů.²²⁷

Advokátní zkouška se pak koná před pětičlenným senátem, který je stanoven z řad členů zkušební komise ČAK. Senátu předsedá člen, který je určen pro obor předpisů upravujících poskytování právních služeb. Podle počtu uchazečů o vykonání advokátní zkoušky stanoví předseda zkušební komise ČAK potřebný počet senátů a určí jejich členy. Jednotlivé senáty jsou označeny čísly a uchazeči jsou k nim přiřazováni podle abecedního pořadí tak, aby nemohlo dojít k ovlivnění výsledku zkoušky. Pro ještě větší objektivnost zkoušek platí, že členem senátu nemůže být ten, u něhož existuje pochybnost o jeho nepodjatosti vzhledem k jeho poměru k uchazeči. V tomto případě může vznést námitku jak uchazeč o vykonání advokátní zkoušky, tak samotný člen senátu. O námitce se rozhodne bez odkladu a je-li na jejím podkladě dotčený člen vyloučen, ustanoví předseda komise nového člena senátu.²²⁸

Termíny pro vykonání advokátních zkoušek vyhlašuje předseda zkušební komise ČAK, a to jejich zveřejněním ve Věstníku ČAK a také na internetových stránkách. Předseda zkušební komise ČAK následně vyzoomí všechny členy senátu a jednotlivé uchazeče o samotném konání advokátní zkoušky a jejím časovém harmonogramu, a to nejpozději čtyři týdny přede dnem jejího konání. Se souhlasem uchazeče lze však tuto dobu i zkrátit. Současně s tímto oznámením jsou jednotlivým uchazečům také sdělena jména členů senátu a jsou poučeni o možnosti vznesení námítky podjatosti.²²⁹

8.2. PODMÍNKY VYKONÁNÍ ADVOKÁTNÍ ZKOUŠKY

Aby se advokátní koncipient mohl přihlásit k advokátní zkoušce a následně ji absolvovat, musí být splněny podmínky jejího vykonání. Tyto jsou splněny nejen uplynutím potřebné doby právní praxe či určitým počtem seminářů a školení pořádaných ČAK, ale také doložením příloh, které jsou vyžadovány k samotné žádosti o vykonání advokátní zkoušky.

První podmínkou je doložení **potvrzení školitele o koncipientské praxi**. Toto potvrzení vydává advokát u něhož je koncipient v pracovním poměru v době podání žádosti o

---

²²⁷ KRYM, L. In SVEJKOVSKÝ, J. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 391 (§52 ZoA).

²²⁸ § 3, § 5 odst. 1 a § 5 odst. 3 vyhlášky ministerstva spravedlnosti č. 197/1996 Sb., kterou se vydává zkušební řád pro advokátní zkoušky a uznávací zkoušky (advokátní zkušební řád), ve znění pozdějších předpisů

²²⁹ § 18a a § 5 odst. 2 vyhlášky ministerstva spravedlnosti č. 197/1996 Sb., kterou se vydává zkušební řád pro advokátní zkoušky a uznávací zkoušky (advokátní zkušební řád), ve znění pozdějších předpisů

vykonání advokátní zkoušky, a to i v případě, že délka doby právní praxe byla ze strany koncipienta splněna již dříve. Dále je koncipient povinen k žádosti doložit **výkaz o účasti na výchovných akcích pořádaných ČAK**, který se dokládá nejčastěji v originále, lze však doložit také fotokopii výkazu a originál doložit později, a to nejpozději před začátkem písemné části advokátní zkoušky. Advokátní koncipient také dokládá *tzv. deník koncipienta*, tedy **záznamy o významnějších úkonech právní služby, které koncipient vykonával nebo při kterých zastupoval advokáta**. ČAK zveřejňuje na svých stránkách vzory těchto deníků, kdy si každý koncipient může sám zvolit podobu jeho deníku, který však musí vždy obsahovat popis předmětného úkonu a jeho datum. Povinnou přílohou je také **výpis z rejstříku trestů**, který nesmí být starší než tři měsíce, tedy obdobně jako při žádosti o zápis do seznamu advokátních koncipientů a dále **úředně ověřená kopie dokladů o získaném vysokoškolském vzdělání**. Poslední podmínku představuje **doložení dokladu o uhrazení poplatku za advokátní zkoušku**.²³⁰ Tento lze uhradit různými způsoby, a to jak hotově, tak bezhotovostně, jeho úhrada však musí být vždy doložena.²³¹

8.3. OBSAH ADVOKÁTNÍ ZKOUŠKY

Obsah advokátní zkoušky je nejširší ze všech odborných právních zkoušek, jež může absolvent odpovídající vysoké školy po uplynutí potřebné doby právní praxe a splnění dalších předpokladů vykonat. Je stanoven hned v úvodním paragrafu advokátního zkušebního řádu, který říká, že advokátní zkoušku vykoná uchazeč v těchto oborech:

- *Ústavní a správní právo*
- *Trestní právo*
- *Občanské, rodinné a pracovní právo*
- *Obchodní právo*
- *Předpisy upravující poskytování právních služeb*²³²

---

²³⁰ Poplatek za advokátní zkoušku činí 8.500,--Kč

²³¹ *Advokátní zkoušky: Informace k advokátní zkoušce* [online]. cak.cz, 2012 [cit. 26. února 2013]. Dostupné na <<http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=852>>.

²³² § 1 vyhlášky ministerstva spravedlnosti č. 197/1996 Sb., kterou se vydává zkušební řád pro advokátní zkoušky a uznávací zkoušky (advokátní zkušební řád), ve znění pozdějších předpisů

Advokátní zkouška se skládá ze dvou částí, kdy **jedna část je písemná a druhá část, která na písemnou část navazuje, je ústní.**

Písemná část se koná v sídle ČAK v Praze, případně na pobočce ČAK v Brně a doba jejího konání nesmí přesáhnout osm hodin. Je organizována tak, že uchazeč se jí podrobí ve třech po sobě následujících dnech, kdy se **prověřují jeho praktické znalosti z trestního práva, občanského, rodinného a pracovního práva a na závěr z práva obchodního.** Samotný průběh písemné části zkoušky spočívá v prostudování podkladového materiálu, kterým může být písemná skutková informace či advokátní spis, přičemž na podkladě tohoto materiálu je mu uloženo vypracovat návrh na zahájení řízení, vyjádření k žalobě, podání opravného prostředku, skutkového či právního rozboru věci, popřípadě závěrečné řeči v trestní věci nebo závěrečného návrhu ve věci občanskoprávní. Vzhledem k obrovskému rozsahu požadovaných znalostí a především k tomu, že písemná část advokátní zkoušky je považována za část testující praktické znalosti uchazečů, je těmto umožněno při zpracování zadání využívat nejrůznějších pomůcek, jako například zákonů, komentářů, časopisecké literatury či jiné odborné právnické literatury. **Absolvování písemné zkoušky je podmínkou pro účast u zkoušky ústní.**²³³

Ke shora uvedenému organizačnímu zajištění a obsahu písemné části advokátní zkoušky nelze dle mého názoru zaujmout jiný, než pozitivní postoj. Vzhledem k tomu, že budoucí profese advokáta s sebou přináší celou řadu právních problémů z nejrůznějších oblastí, je dle mého názoru zcela správné u advokátní zkoušky prověřit znalosti ve všech těchto oblastech. Současně shledávám správným fakt, že při této části zkoušky je uchazečům umožněno pracovat s veškerou povolenou literaturou, když toto vhodným způsobem dotváří reálné pojetí celé písemné části advokátní zkoušky, neboť samotný advokát v praxi nemá všechny právní předpisy dokonale nastudovány a při řešení jednotlivých právních věcí a sepisu dokumentů s odbornou literaturou téměř vždy pracuje.

Po absolvování první části advokátní zkoušky se koná část ústní, jež se musí uskutečnit nejdříve po uplynutí jednoho týdne a nejpozději do dvou týdnů po vykonání její písemné části. Tato zkouška se koná ze všech shora uvedených oborů a senát v ní prověřuje nejen praktické, ale také teoretické znalosti uchazeče. Cílem této části advokátní zkoušky je

---

²³³ *Advokátní zkoušky: Informace k advokátní zkoušce* [online]. cak.cz, 2012 [cit. 26. února 2013]. Dostupné na <<http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=852>>.

nejen ověřit, zda má uchazeč dostatečnou úroveň odborných znalostí, ale také to, zda je schopen tyto znalosti aplikovat na jednotlivé právní problémy.²³⁴

Samotné vyhodnocení advokátní zkoušky doznalo na konci roku 2012 velmi zásadních změn. I přesto, že zásah, jenž byl proveden změnou advokátního zkušebního řádu vyhláškou ministerstva spravedlnosti,²³⁵ která byla přijata dne 20. prosince 2012, lze v budoucnu očekávat ještě mnohem razantnější zpřísnění jejich vykonání, a to v souladu s dnes prezentovanými názory ČAK, jež směřují k limitaci počtu mladých advokátů.

Tato shora uvedená novelizace přinesla podstatnou změnu a stanovila, že pokud advokátní koncipient úspěšně nesloží kompletní advokátní zkoušku, avšak je hodnocen stupněm „neprospěl“ pouze z jednoho oboru, vykoná při svém dalším pokusu advokátní zkoušku toliko z oboru, ze kterého byl hodnocen stupněm „neprospěl“. Pokud však advokátní koncipient vykoná advokátní zkoušku tak, že je hodnocen stupněm „neprospěl“ ze dvou či více oborů, pak při svém dalším pokusu musí advokátní zkoušku vykonat z oborů všech, tedy nikoli pouze z těch, v nichž byl napoprvé neúspěšný.²³⁶

Jestliže mám na tomto místě vyjádřit závěr na zásahy ČAK do již řadu let fungujícího systému konání advokátních zkoušek, musím přiznat, že tento je rozporuplný. Na jednu stranu je namístě uznat, že počet advokátů roste neúměrnou rychlostí k reálným možnostem jejich uplatnění v praxi, na druhou stranu však, jakožto advokátní koncipientka, musím vyjádřit i své znepokojení nad zásahy ČAK v této oblasti.

V současné době se na půdě ČAK objevuje také názor, že v případě, kdy uchazeč nevykoná advokátní zkoušku z jednoho oboru, konkrétně oboru předpisů upravujících poskytování právních služeb, bude povinen vykonat při svém dalším pokusu advokátní zkoušku celou, tedy ze všech pěti oborů. Tento krok mi z mého pohledu připadá již zcela nepřiměřený a příliš radikální. Zda se cesta zpřísnování podmínek k získání statutu advokáta, kterou ČAK zvolila, osvědčí, ukáže dle mého mínění až čas. Já osobně jsem však v této chvíli přesvědčena, že výše uvedená negativa, jež s sebou přináší, zastíní částečně dobře míněný úmysl ČAK.

---

²³⁴ *Advokátní zkoušky: Informace k advokátní zkoušce* [online]. cak.cz, 2012 [cit. 26. února 2013]. Dostupné na <<http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=852>>.

²³⁵ Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 487/2012 Sb., kterou se mění vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 197/1996 Sb., kterou se vydává zkušební řád pro advokátní zkoušky a uznávací zkoušky (advokátní zkušební řád), ve znění pozdějších předpisů

²³⁶ § 9 vyhlášky ministerstva spravedlnosti č. 487/2012 Sb., kterou se mění vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 197/1996 Sb., kterou se vydává zkušební řád pro advokátní zkoušky a uznávací zkoušky (advokátní zkušební řád), ve znění pozdějších předpisů

9. SLOVENSKÁ REPUBLIKA – PRÁVNÍ ÚPRAVA

Vzhledem ke snaze o co nejkompexnější pohled na právní úpravu aktuálních otázek pozice advokátního koncipienta, považuji za více než vhodné provést v závěrečné kapitole mé rigorózní práce exkurz do zahraniční právní úpravy. Tento jsem se do práce rozhodla začlenit především z důvodu možnosti komparace obou právních úprav a rozebrání jejich shodných rysů, jakož i vzájemných odlišností.

Po zvážení aktuální situace v dané oblasti profesní samosprávy, jsem dle mého názoru zcela přirozeně zvolila právní úpravu země, která je nám nejen svou geografickou polohou, ale i mnohými právními instituty velmi blízká, tedy Slovensko, když právě v této zemi se na poli advokacie odehrálo během loňského roku mnoho přelomových změn. Tyto v evropském měřítku nevídané zásahy vyvolaly celou řadu rozporů.

9.1. SLOVENSKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA

Slovenská advokátní komora (dále jen „SAK“) je obdobně jako ČAK *nezávislou a samosprávnou stavovskou organizací, jež sdružuje advokáty a advokátní koncipienty, kteří jsou osobami vykonávajícími nezávislou advokacii*. Vznikla na základě zákona Slovenské národní rady č. 132/1990 Zb., o advokacii, který nabyt účinnosti dne 1. července 1990. Advokacie pomáhá uskutečňovat právo občanů na obhajobu a chránit zájmy občanů v souladu s Ústavou a zákony. Její smysl naplňují advokáti zejména tím, že obhajují občany v trestním řízení, zastupují občany a právnické osoby před soudy, státními orgány a jinými subjekty, sepisují listiny a poskytují právní rady.²³⁷

Organizační struktura SAK je představována jejími jednotlivými orgány, jejichž základní charakteristika je dána zákonem, který normuje nejen jejich pravomoc a působnost, ale také počty jejich členů či vnitřní uspořádání.

ORGÁNY SLOVENSKÉ ADVOKÁTNÍ KOMORY:

- *Předsednictvo SAK*
- *Revizní komise*

---

²³⁷ *Profil Slovenskej advokátskej komory* [online]. sak.sk, 2011 [cit. 3. března 2013]. Dostupné na <<https://www.sak.sk/blox/cms/sk/sak/sak/about>>.

- *Disciplinární komise*
- *Disciplinární senáty*
- *Pracovní skupiny*
- *Vzdělávací kolegium*
- *Škodní komise*
- *Redakční rada*
- *Regionální zástupci SAK*
- *Nadace SAK*

9.2. AKTUÁLNÍ SITUACE NA SLOVENSKU

Aktuální situace na Slovensku je velmi silně poznamenána událostmi, které se odehrály v loňském roce. Na jejich počátku stála snaha SAK o radikální změnu přípravy advokátních koncipientů na jejich budoucí povolání. Tato byla zhmotněna do novely zákona Slovenské národní rady č. 586/2003 Z. z., o advokacii a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Z.z. o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), která byla přijata dne 18. října 2012 a z mého pohledu představovala asi nejpodstatnější zásah do právní úpravy slovenské advokacie v moderní době.

Podle SAK bylo přijetí shora uvedené novely nezbytné vzhledem k nedostatečné kvalitě absolventů právnických fakult, a to vzhledem k nutnosti stanovení přísnějších kritérií přípravy koncipientů na jejich budoucí profesi a vyvarování se tak toho, aby někteří méně schopní advokáti postupovali bez dostatečné profesionality. *Novela zákona* se tak obrací do minulosti, kdy do roku 1999 bylo na Slovensku nutno *vykonat před samotnou advokátní zkouškou nejméně pětiletou právní praxi*. Právě tato délka právní praxe je nyní po advokátních koncipientech opětovně požadována. Novela omezuje nejen advokátní koncipienty, ale významným způsobem také advokáty. Nově je v ní **stanovena limitace, že advokát, který vykonává advokacii samostatně nebo ve sdružení, může zaměstnávat nejvýše tři koncipienty**. Takto se SAK snaží zabránit negativnímu jevu, který je představován tím, že advokátní koncipienti jsou často využíváni pouze jako levná pracovní síla a pro jejich velký počet u jednoho zaměstnavatele se jim tento nemůže náležitě věnovat.²³⁸

---

²³⁸ *Príprava budúcich advokátov bude prísnejšia* [online]. sak.sk, 6. srpna 2012 [cit. 9. března 2013]. Dostupné na < https://www.sak.sk/blox/cms/sk/sak/media/z_medii/proxy/list/formular/rows/119/link/display/event >.

Další velmi podstatnou změnou, kterou novela slovenského zákona o advokacii přinesla je fakt, že **uchazeč o zápis do seznamu advokátních koncipientů musí absolvovat právnické vysokoškolské vzdělání v obou stupních, tedy ve stupni bakalářském i magisterském, a to přímo v oboru právo.** Velmi často se totiž stávalo, že uchazeči absolvovali první stupeň, tedy bakalářské vzdělání, v oblasti právu příbuzné a teprve druhý stupeň svého vzdělání, tedy magisterský, dokončili v oboru právo, čímž v podstatě docházelo k obcházení účelu zákona a dosavadní právní úpravy. Tímto došlo k redukci počtu uchazečů o povolání advokáta, což byl bezesporu jeden z hlavních důvodů přijaté novelizace.²³⁹

Při svých krocích SAK ubezpečuje veřejnost, že její předsednictvo je otevřeno případné konstruktivní kritice, která by předeštlala další možnosti jak situaci na poli slovenské advokacie dále zlepšovat. Předsednictvo SAK si v tomto bodě klade za cíl svých stávajících aktivit především zájem advokacie a jejího nezávislého statusu.²⁴⁰ Z mého pohledu je však tento výrok ze strany SAK pouze populistický, když ona sama radikálně prosazuje toliko svá stanoviska a odpor, který je veřejností proječován, není zohledněn.

Přijatá novela, jejíž hlavní pilíře jsem se na tomto místě pokusila vystihnout, dle mého názoru představuje převratný a průlomový zásah do oblasti slovenské advokacie. Pokud se na ni podíváme objektivně, nelze ji jednoznačně podpořit ani zkritizovat. Já osobně shledávám velkým přínosem upřesnění definice vzdělání, jež je potřeba k následnému výkonu povolání advokáta, neboť se domnívám, že jen osoba, která absolvuje řádně celé vzdělání v oboru právo je schopna náležitě vykonávat advokátní profesi. Jako pozitivum lze také v omezené míře chápat redukci maximálního počtu advokátních koncipientů zapsaných u jednoho advokáta. Tuto úpravu ze své pozice advokátní koncipientky vítám v tom smyslu, že příprava na povolání advokáta je poměrně náročná a nese s sebou celou řadu nových situací, které je třeba zvládnout a celou řadu znalostí, jež je třeba si během ní osvojit. Jsem toho názoru, že pokud advokát zaměstnává desítky koncipientů, není v jeho silách se všem náležitě věnovat a tedy, že takováto praxe není efektivní. Druhou stranou toho problému je skutečnost, že v dnešní době, kdy je jen velmi málo pracovních míst, může tato redukce znamenat nárůst nezaměstnanosti mezi absolventy právnických fakult, což je zcela jistě velmi negativní.

Stěžejním a v praxi nejdiskutovanějším bodem přijaté novely bylo **prodloužení doby právní praxe advokátních koncipientů ze tří na pět let.** Tuto změnu po obsáhlé úvaze považuji za nesprávnou, neboť jsem přesvědčena, že pokud advokátní koncipient vykonává

---

²³⁹ *Príprava budúcich advokátov bude prísnejšia* [online]. sak.sk, 6. srpna 2012 [cit. 9. března 2013]. Dostupné na < https://www.sak.sk/blox/cms/sk/sak/media/z_medii/proxy/list/formular/rows/119/link/display/event >.

²⁴⁰ FIAČAN, Peter. Je dôležité aby advokátskych koncipientov vychovávali advokáti, ktorí sú im vzorom. *Bulletin slovenskej advokácie*, 2011, roč. XVII, č. 10, s. 3.

právní praxi tak, jak je předepsána, je mu za strany zaměstnavatele umožněno vzdělávat se a po dobu tří let právní praxe získávat praktické zkušenosti, je tato doba pro přípravu k advokátní zkoušce zcela dostačující. Naopak, pokud není koncipientovi věnována potřebná pozornost v takovém rozsahu, aby byl po třech letech právní praxe schopen řádně vykonat advokátní zkoušku, měl by za tento přístup být postihován spíše advokát, který advokátního koncipienta zaměstnává a nikoli koncipient.

Závěrem je k problematice změn na poli slovenské advokacie třeba uvést, že jako pozitivum je z mé strany chápána skutečnost, že přijatá novela nepůsobí retroaktivně, tedy že se vztahuje toliko na advokátní koncipienty zapsané do seznamu po dni její účinnosti. Nebylo tak ze strany SAK zasaženo do právní jistoty koncipientů již zapsaných, kteří dokončí svou právní praxi dle právní úpravy, která byla účinná ke dni, kdy oni učinili rozhodnutí vstoupit do právního postavení advokátního koncipienta. Zde je namístě zmínit, že ČAK takto nepostupuje, a že změny, které na tomto poli činí, se dotýkají i advokátních koncipientů již zapsaných, a tudíž jsou tito ze strany ČAK vystavováni právní nejistotě, což je z mého pohledu velkým negativem. *De lege ferenda* by tento fakt měl být ze strany ČAK odstraněn a změny právních úpravy by se měly dotýkat pouze advokátních koncipientů nově zapsaných.

9.3. POZICE ADVOKÁTNÍHO KONCIPIENTA

Pojem advokátního koncipienta je ve slovenské právní úpravě definován naprosto shodným způsobem jako v právní úpravě české. *Advokátním koncipientem je ten, kdo je zapsaný v seznamu advokátních koncipientů vedeném SAK.*²⁴¹ Advokátní koncipient pod dohledem a vedením advokáta vykonává právní praxi, jejímž účelem je, obdobně jako v české právní úpravě, nabýt vědomosti a osvojit si zkušenosti potřebné k výkonu advokacie. Během této právní praxe pověřuje advokát svého advokátního koncipienta vykonáváním jednotlivých úkonů právních služeb, které advokátní koncipient realizuje samostatně. Při výkonu právní praxe je advokátní koncipient povinen postupovat v souladu se zákonem o advokacii a stavovskými předpisy. Slovenská právní úprava je bohatší v tom smyslu, že advokátnímu koncipientovi výslovně ukládá postupovat také v souladu s pokyny advokáta.²⁴²

---

²⁴¹ § 61 zákona č. 586/2003 Z. z., o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon), ve znení neskorších predpisov

²⁴² § 64 odst. 2 a § 64 odst. 3 č. 586/2003 Z. z., o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon), ve znení neskorších predpisov

Co se týče samotného **zápisu do seznamu advokátních koncipientů**, je slovenská právní úprava od té naší v mnohém odlišná. Předně se tato odlišnost týká podnětu, na jehož základě dochází k následnému zápisu. Zatímco v ČR je tímto impulsem žádost o zápis do seznamu advokátních koncipientů, kterou si podává samostatně každý advokátní koncipient, na Slovensku je situace odlišná. Zákon normuje, že SAK zapíše do seznamu advokátních koncipientů toho, koho takto navrhne advokát, veřejná obchodní společnost, komanditní společnost nebo společnost s ručením omezeným, a to do patnácti dní ode dne doručení předmětného návrhu.²⁴³

Doklady potřebné k zápisu advokátního koncipienta do seznamu koncipientů vedeného SAK jsou tedy představovány zejména návrhem zaměstnavatele na zápis koncipienta. Dále je **obligatorní přílohou** předmětného návrhu ověřená kopie vysvědčení o státní závěrečné zkoušce z příslušné právnické fakulty anebo přílohy k diplomu, ověřená fotokopie diplomu z příslušné právnické fakulty, v případě studia v zahraničí rozhodnutí Ministerstva školství SR o uznání dokladů ze zahraničí, doklad o jazykových znalostech uchazeče, údaj z rejstříku trestů, kopie pracovní smlouvy s advokátem, čestné prohlášení koncipienta podle vzoru, který je k dispozici na webových stránkách SAK, fotografie na průkaz advokátního koncipienta a jeho kontaktní údaje.²⁴⁴

Obdobně jako ZoA vymezuje podmínky, jež musí být pro zápis do seznamu advokátních koncipientů splněny, stanovuje tyto i slovenská právní úprava, která vhodným způsobem normuje, že advokátním koncipientem se může stát toliko ten, kdo má plnou způsobilost k právním úkonům, získal vysokoškolské vzdělání druhého stupně v studijním oboru právo na vysoké škole na Slovensku nebo má doklad o uznání právnického vzdělání druhého stupně vydaný zahraniční vysokou školou, je bezúhonný a je v pracovním poměru s advokátem, veřejnou obchodní společností, komanditní společností nebo společností s ručením omezeným, přičemž není současně v pracovním poměru nebo obdobném pracovněprávním vztahu s jiným zaměstnavatelem s výjimkou pedagogické, publicistické, literární, vědecké nebo umělecké činnosti, jestliže tato svým rozsahem nemůže negativně ovlivnit výkon praxe advokátního koncipienta a nevykonává ani činnost, která je svou povahou neslučitelná se zásadami a etickými principy výkonu právní praxe.²⁴⁵

---

²⁴³ § 62 zákona č. 586/2003 Z.z., o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon), ve znení neskorších predpisov

²⁴⁴ *Doklady potrebné k zápisu advokátskeho koncipienta* [online]. sak.sk, 2011 [cit. 10. března 2013]. Dostupné na <https://www.sak.sk/blox/cms/sk/sak/info/dotazy_matrika/koncipienti/doklady/event/open>.

²⁴⁵ § 62 odst. 1 zákona č. 586/2003 Z.z., o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon), ve znení neskorších predpisov

Pokud se zaměříme na obě právní úpravy, je zcela zřejmé, že jejich úprava je v mnohém shodná, a že podmínky kladené na advokátní koncipienty v obou zemích jsou téměř totožné. Jejich rozličnost lze vysledovat v posledním bodě, tedy v otázce pracovněprávního vztahu mezi advokátem a advokátním koncipientem. Zatímco naše právní úprava výslovně vymezuje jasný požadavek, aby pracovní doba advokátního koncipienta byla sjednána na plný úvazek, tedy na stanovenou týdenní pracovní dobu dle zvláštního právního předpisu, slovenská právní úprava tuto podmínku nezakotvuje, když namísto ní volí benevolentnější způsob a stanovuje pouze, že advokátní koncipient nesmí být v pracovněprávním poměru k jinému zaměstnavateli. Tento zákaz však není v rámci slovenské právní úpravy absolutní, neboť následuje vymezení okruhů činností, které souběžně s výkonem právní praxe advokátního koncipienta povoleny jsou.

Z mého pohledu nejvýraznějším rozdílem obou právních úprav je absence podmínky neexistence kárného opatření vyškrcnutí ze seznamu advokátních koncipientů ve slovenské právní úpravě. I když jsou dopady tohoto opatření zcela logické, přikláním se v této otázce k ZoA a domnívám se, že by tento požadavek měl být výslovně normován i v zahraniční právní úpravě.

9.4. ADVOKÁTNÍ ZKOUŠKA

Advokátní zkouška představuje prostředek SAK, který slouží k ověřování toho, zda má uchazeč potřebné znalosti a také, zda je způsobilým vykonávat profesi advokáta. I na Slovensku je advokát povinen umožnit svému advokátnímu koncipientovi řádnou přípravu na advokátní zkoušku, jakož i účast na advokátní zkoušce. Česká právní úprava je v tomto směru detailnější, neboť tato neobsahuje pouze pojem řádné přípravy, ale konkrétně vymezuje časový interval, který je advokát povinen koncipientovi k této přípravě poskytnout, tedy dobu minimálně čtyř týdnů. Domnívám se, že vzhledem k náročnosti advokátní zkoušky a často diametrálně odlišnému chápání pojmu *řádna příprava na zkoušku* ze strany zaměstnavatelů, je časový limit, který je v naší právní úpravě přesně obsažen, terminologicky mnohem vhodnějším a poskytuje jasnější představu o tom, jaký časový interval bude ke studiu na zkoušku ze strany advokáta vymezen.

Obsah advokátní zkoušky je stanoven ve zkušebním řádu SAK, který říká, že advokátní zkouška se skládá z písemné části, která se koná ve třech po sobě následujících dnech, a dále z ústní části, která se koná nejméně jeden týden, avšak zpravidla dva týdny po

části písemné.²⁴⁶ Z tohoto lze vyvodit, že obsah a způsob vykonávání advokátních zkoušek je v obou zemních téměř totožný, jediný nepatrný formulační rozdíl představuje vymezení odstupu obou částí advokátní zkoušky.

Písemná část:

- *Trestní právo*
- *Občanské, rodinné anebo pracovní právo*
- *Obchodní právo*

Ústní část:

- *Trestní právo hmotné a procesní*
- *Občanské právo hmotné a procesní, rodinné právo, pracovní právo*
- *Obchodní právo*
- *Správní právo*
- *Daňové právo*
- *Ústavní právo*
- *Předpisy o advokacii*

Právní úprava průběhu advokátní zkoušky je ve slovenské právní úpravě detailnější, nežli v právní úpravě české. Shodně upravují obě právní úpravy písemnou část zkoušky, jež spočívá ve vypracování zadaného úkolu. Odlišná je však právní úprava části ústní, kterou upravuje slovenský předpis podrobněji. Nad rámec české právní úpravy řeší situaci, kdy zkoušku vykonává současně větší počet uchazečů, kdy výslovně uvádí, že ústní část advokátní zkoušky se může konat za účasti většího počtu uchazečů a je směřována ke zjištění právních znalostí a schopností uchazeče aplikovat právo při poskytování právních služeb.²⁴⁷

Organizační zajištění advokátní zkoušky je rovněž vymezeno ve zkušebním pořádku SAK. Advokátní zkouška na Slovensku probíhá před zkušební komisí, kdy počet jejích členů je určován předsednictvem SAK. Jmenuje ji taktéž předsednictvo komory, a to z řad advokátů, případně soudců, státních zástupců a dalších odborníků z právní praxe, kteří

---

²⁴⁶ *Skušobný poriadok na advokátske skúšky* [online]. sak.sk, 2011 [cit. 11. března 2013]. Dostupné na <https://www.sak.sk/blox/cms/sk/sak/skusky/skusobny_poriadok>.

²⁴⁷ *Skušobný poriadok na advokátske skúšky* [online]. sak.sk, 2011 [cit. 11. března 2013]. Dostupné na <https://www.sak.sk/blox/cms/sk/sak/skusky/skusobny_poriadok>.

dosáhli ke dni svého jmenování nejméně 10 let právní praxe. U členů komise z řad soudců platí, že tito mohou být jmenováni až po dohodě s předsedou Nejvyššího soudu Slovenské republiky a ostatní členové po dohodě s předsedou příslušného rezortu. Pozici předsedy zkušební komise zastává předseda SAK. Shodně jako v naší právní úpravě je stanoveno, že samotná advokátní zkouška se koná před pětičlenným senátem, jemuž předsedá člen určený pro obor předpisů o advokacii. Slovenská právní úprava navíc stanovuje pouze fakt, že tímto subjektem musí být výhradně advokát. Totožná je rovněž právní úprava podjatosti a možnosti vyloučení člena zkušební komise.²⁴⁸

Advokátní zkouška tedy v obou zemích představuje podmínku, která je dle mého názoru k výkonu budoucího povolání advokáta zcela nepostradatelná. Žádný advokátní koncipient nemůže bez jejího úspěšného vykonání překročit pomyslnou hranici mezi jeho dosavadní právní praxí a profesí advokáta, jež je bezesporu mnohem zodpovědnější. Úroveň znalostí, kterou je advokátní koncipient při advokátní zkoušce povinen prokázat, by této skutečnosti měla bez výjimky odpovídat, neboť kdyby bylo umožněno složit advokátní zkoušku těm uchazečům, kteří tyto znalosti postrádají, byly by tím silně ohroženy práva potenciálních klientů, jakož i zachování důstojnosti a úrovně advokátního stavu.

Po bližším seznámení se slovenskou právní úpravou a jejím prostudování musím shrnout, že tato je v mnohém naší právní úpravě podobná, a to dokonce více, než jsem při začátku psaní této kapitoly předkládané rigorózní práce očekávala. Hlavní aspekty obou právních úprav jsou v podstatě naprosto totožné, což přičítám historickým událostem, které doprovázely společenský vývoj obou zemí. Je pravdou, že v současné době, zejména po událostech loňského roku, se opatření přijímána SAK jeví jako přísnější a razantnější. Zda jsou však pozitivní, zůstává složitou otázkou. Já osobně, i přes zhodnocení všech argumentů pro a proti, k těmto krokům SAK zaujímám spíše negativní postoj, neboť se domnívám, že tato jsou radikální až příliš.

---

²⁴⁸ *Skušobný poriadok na advokátske skúšky* [online]. sak.sk, 2011 [cit. 11. března 2013]. Dostupné na <https://www.sak.sk/blox/cms/sk/sak/skusky/skusobny_poriadok>.

10. ZÁVĚR

Problematika aktuálních otázek právního postavení advokátního koncipienta systematicky spadá do oblasti správního práva, konkrétně do oblasti zájmové, resp. profesní samosprávy. **Primární impuls** k volbě daného tématu představoval z mé strany především fakt, že se jedná o téma, jež mi není známé toliko *teoreticky*, nýbrž je oblastí, v níž jsem během posledních let svého akademického a následně profesního života získala rozmanité *praktické zkušenosti*. I přes zajímavost této problematiky a nespočet otázek, jež vyvolává, je v odborné literatuře zpracována pouze velmi omezeným způsobem, a to zejména v přímé souvislosti s pojmem advokacie či advokáta.

Téma právního postavení advokátního koncipienta je dle mých, nejen během tvorby předkládané rigorózní práce získaných poznatků tématem velmi osobitým, jímž je třeba se při studiu zájmové samosprávy zabývat zcela samostatně a věnovat mu náležitou pozornost, neboť představuje jeden z hlavních pilířů veřejné správy a správního práva obecně. Při jeho vědeckém zkoumání je pak třeba dbát na studium právních, jakož i stavovských předpisů a zabývat se nejen jejich strohým a formálním výkladem, ale především zkoumat jejich interpretaci a aplikaci v právní praxi, soulad s potřebami moderní společnosti a následně také zvážit případnou reflexi budoucími modifikacemi či novelizacemi těchto předpisů ze strany zákonodárce.

Cílem předkládané rigorózní práce na téma *Aktuální otázky právního postavení advokátního koncipienta v ČR*, který jsem si vytyčila v úvodu této kvalifikační práce, a jehož se mi dle mého mínění podařilo po systematickém zkoumání a zpracování práce dosáhnout, bylo nejen komplexně proniknout do problematiky zájmové samosprávy, konkrétně do oblasti advokacie a právního postavení advokátního koncipienta, jakož i otázek s tím souvisejících, ale především zpracovat v rámci rozsahového limitu předkládané kvalifikační práce odpovídajícím způsobem její vybrané aspekty tak, aby byl při jejím prostudování adresátovi poskytnut ucelený pohled na ni.

Hlavním a finálním cílem rigorózní práce bylo zodpovězení otázky, *zda současná právní úprava představuje v moderní společnosti dostatečný právní rámec pro specifickou pozici advokátního koncipienta*, jakož i *navrhnout případné pozitivní změny de lege ferenda a provést její komparaci se zahraniční právní úpravou*, když tato může z mého pohledu vhodným způsobem přispět k definování kladů a záporů právní úpravy české.

Byť jsem já sama v současné době advokátní koncipientkou, předsevzala jsem si za cíl zpracovat celou problematiku objektivně a pokud možno v mnohém nestranně, což jsem dle mého názoru splnila, avšak ne beze zbytku. K tomuto považuji za nutné uvést, že jsem po prostudování adekvátních pramenů dospěla k závěru, že pokud je člověk ve specifické pozici a pohybuje se každý den v určitém právním prostředí, je téměř nereálné, aby si nevytvořil na danou oblast svůj osobitý názor a tento se pak, i když v omezené míře, neprojevil v jeho prezentaci předmětné problematiky. Jsem však přesvědčena, že vlastní vklad autora vědecké práce, kterou předkládaná rigorózní práce z mého pohledu bezesporu je, představuje pro její adresáty toliko pozitivní prvek, který jim umožní předmětné problematice lépe porozumět, případně také podrobit řešené otázky diskuzi, kterou já osobně shledávám přínosnou, a to vzhledem k novým myšlenkám a závěrům, jež může přinést.

Jak jsem již uvedla výše, při zpracování předkládané rigorózní práce jsem dospěla k nepřilíživému závěru, že předmětné téma je v současné, jakož i historické literatuře zpracováno pouze minimálně, a to pouze v odborných publikacích, odborných periodikách či judikatuře soudů zabývajících se především otázkami z oblasti advokacie. Dle mého názoru významný nedostatek spočívající v absenci odborné literatury by měl být *de lege ferenda* adekvátním způsobem odstraněn, když samostatná publikace, jež by se zabývala výlučně touto problematikou, tedy otázkou právního postavení advokátního koncipienta, do dnešního dne nebyla sepsána a bohužel neexistuje. K tomuto zjištění si dovoluji podotknout, že **aktuální zpracování tématu** považuji za zcela nedostatečné, neboť většina absolventů právnických fakult začíná, shodně jako já, své působení na poli právní praxe právě v oblasti advokacie a jejich informovanost o právním postavení advokátního koncipienta, jeho právech a povinnostech, jakož i jeho odpovědnosti, je zcela mizivá. Doufám tedy, že předkládaná rigorózní práce bude nejen pro veřejnost, ale zejména pro potenciální, jakož i stávající advokátní koncipienty cenným přínosem, který jim pomůže k nalezení odpovědi na otázky, jež v souvislosti s touto oblastí vyvstávají.

Pokud bych se na tomto místě měla zaměřit na **jeden z hlavních cílů mé rigorózní práce, tedy zda současná právní úprava představuje v moderní době dostatečný právní základ pro velmi specifické právní postavení advokátního koncipienta**, pak musím uvést, že z mého pohledu se jedná o právní úpravu poměrně zdařilou. Je tomu tak zejména proto, že otázky s ní související nejsou upraveny pouze na úrovni zákona či podzákoných právních předpisů, ale že velká spousta z nich je přenechána k řešení předpisům stavovským, jež jsou přijímány subjekty, které se v tomto poli pohybují a mají s nimi bohaté praktické zkušenosti.

Byť je současná česká právní úprava problematiky aktuálních otázek právního postavení advokátního koncipienta zdařilá, neznamená to, že zákonodárce v ní neponechal žádné mezery, jež by mohly být v budoucnu odstraněny či aspekty, jež by bylo vhodné *de lege ferenda* novelizovat a přizpůsobit novodobým společenským podmínkám. Těmito se zabývám v předkládané rigorózní práci průběžně a jsou prostoupeny celým jejím textem v jednotlivých kapitolách. Mezi stěžejní lze závěrem příkladmo zařadit vyřešení otázky možnosti uplatnění mladých absolventů v době od úspěšného absolvování poslední části státní závěrečné zkoušky až do obdržení magisterského diplomu při slavnostní promoci, systém kontroly výchovy advokátní koncipientů, redukce možnosti nadlimitního zaměstnávání koncipientů u jednoho zaměstnavatele, jakož i úvahy o zřízení nové pobočky ČAK v Olomouci a odlehčení přetíženému administrativnímu systému.

Jako *velký přínos* pro otázku právního postavení advokátního koncipienta shledávám **vydání prvního komentáře k zákonu o advokacii**, který je veřejnosti dostupný od konce loňského roku. Myšlenka realizace tvorby tohoto komentáře není pouze záležitostí poslední doby, neboť tato se na poli ČAK objevovala již několik let. Komentář obsahuje nejen text samotného zákona, ale také celou řadu stavovských předpisů, jakož i bohatou judikaturu dotýkající se zpracovávaného tématu a jeho jednotlivých paragrafů. Představuje tak první komplexní literaturu, z níž je možno čerpat poznatky z této oblasti zájmové samosprávy a jeho vydání nelze přijmout jinak než s povděkem.

Problematika aktuálních otázek právního postavení advokátního koncipienta je a dle mého názoru, který jsem v průběhu tvorby mé rigorózní práce zabývajícím se tímto tématem získala, také v následujících letech bude oblastí, jež vyvolává celou řadu úvah. Otázkou zůstává, zda tyto budou ze strany nejen osob činných v právní praxi, ale i právních teoretiků náležitě zodpovězeny. Dle mého názoru by k tomu v budoucnu jistě dojít mělo a případné existující koncepční problémy, jimiž se v jednotlivých kapitolách předkládané kvalifikační práce podrobněji zabývám, by měly být odstraněny, a to i přes skutečnost, že současná právní úprava otázek týkajících se problematiky advokátních koncipientů je dle mého názoru poměrně zdařilá.

De lege ferenda by dle mého mínění měly být stanoveny mantinely současného trendu zpříšňování advokátních zkoušek, umělého omezování počtu nových advokátů prostřednictvím klesající úspěšnosti u advokátních zkoušek nebo limitů zvyšování finančního zatížení, které je spojeno s výkonem advokacie. Jsem přesvědčena, že současná situace, jež je charakteristická neustálými změnami, představuje právní a faktickou nejistotu, které jsou advokátní koncipienti vystaveni, což zcela jistě není kladem současné právní úpravy.

K tomuto by z mého pohledu v žádném případě docházet nemělo a okamžitá účinnost přijímaných stavovských předpisů, jakož i jejich částečná retroaktivita by měly být *de lege ferenda* jednoznačně odstraněny.

Česká advokátní komora by se, jakožto stavovská organizace, měla v budoucnu postarat o to, aby advokátní koncipienti mohli vykonávat svou povinnou praxi v právní jistotě toho, že jim ze strany komory nebudou kladeny do cesty k jejich vytoužené profesi advokáta překážky, jež nemohli při svém nástupu do zaměstnání předpokládat, a které by jim mohly dosažení tohoto cíle znemožnit.

Závěrem je třeba uvést, že jedním z cílů mé rigorózní práce bylo také předeštíit problematické a nedokonale vyřešené aspekty tématu aktuálních otázek právního postavení advokátního koncipienta, a to nejen v jejich teoretické rovině, ale zejména v rovině praktické, která je z mého pohledu v rámci této právní oblasti podstatnější. Doufám tedy, že předkládaná rigorózní práce představuje uspokojivé naplnění cílů vytyčených v jejím úvodu, a to zejména analýzou textů, syntézou pramenů, komparací jednotlivých právních úprav a také návrhů *de lege ferenda*.

11. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

11.1. OBDORNÁ LITERATURA

a) Česká republika

BALÍK, Stanislav. *Advokacie včera a dnes*. 1. vydání. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2000. 256 s.

BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. 1. vydání. Praha: Česká advokátní komora ve spolupráci s národní galerií, 2009. 271 s.

BALÍK, Stanislav. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. 1. vydání. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998. 105 s.

BERAN, Karel. *Právnícké osoby veřejného práva*. 1. vydání. Praha: Linde, 2006. 191 s.

FIALA, Josef, MATES, Pavel, PRŮCHA, Petr. *Poskytování právní pomoci v České republice*. 1. vydání. Praha: Linde, 1994. 84 s.

FIALA, Josef, MATES, Pavel. *Komory podnikatelů a Komory svobodných povolání*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1994. 197 s.

FILIP, Jan, SVATOŇ, Jan, ZIMEK, Josef. *Základy státovědy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1994. 258 s.

GADASOVÁ, Dalimila, POLIÁN, Milan. *Správní právo: část obecná, část procesní*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého, 1997. 182 s.

GADASOVÁ, Dalimila, POLIÁN, Milan. *Správní právo: obecná část – právní základ veřejné správy 1 díl*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého, 2000. 56 s.

HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo*. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 792 s.

HORIZINKOVÁ, Eva, NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 2. upravené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010. 233 s.

KINCL, Jaromír, URFUS, Valentin, SKŘEJPEK, Michal. *Římské právo*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 1995. 386 s.

KNAPPOVÁ, Marta, ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan. *Občanské právo hmotné 1*. 4. aktualizované a doplněné vydání. Praha: ASPI, 2005. 523 s.

KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. 1. vydání. Praha: Linde Praha, 2007. 399 s.

KVĚT, Karel. *Advokacie: příspěvek k sociologii advokátního stavu*. 2. vydání. Praha: Pražská tisková kancelář, 1996. 103 s.

MACKOVÁ, Alena. *Právní pomoc advokátů a její dostupnost*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001. 240 s.

PRŮCHA, Petr. *Správní právo: Obecná část*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita, Doplněk 2007. 418 s.

PRŮCHA, Petr., POMAHAČ, Richard. *LEXIKON – Správní právo*. 1. vydání. Ostrava: Sagit, 2002. 683 s.

SCHELLEOVÁ, Ilona a kol. *Organizace soudnictví a právní služby*. 1. vydání. Ostrava: Key Publishing, 2008. 213 s.

SCHELLEOVÁ, Ilona. *Advokacie*. 1. vydání. Zlín: Živa, 1994. 197 s.

SCHELLEOVÁ, Ilona. *Organizace a činnost advokacie. Část 1*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1993. 44 s.

SCHELLEOVÁ, Ilona. *Organizace soudnictví, notářství a advokacie: vysokoškolská právní učebnice*. 1. vydání. Praha: Linde, 1997. 437 s.

SKŘEJPEK, Michal a kol. *Právníkový stav a právní profese v minulosti*. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2007. 207 s.

SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vydání. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2009. 463 s.

SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3. vydání. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2013. 497 s.

SVEJKOVSKÝ, Jaroslav (ed). *Zákon o advokacii: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 633 s.

WAGNEROVÁ, Eliška (ed). *Listina základních práv a svobod: komentář*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 906 s.

b) Zahraničí

HOUGHTON, L. *The Legal Guide: Volume 5*. London: John Richards & Co., 1841. 418 s.

DARBYSHIRE, Penny. *Darbyshire on the English legal system*. 10. vydání. London: Sweet & Maxwell, 2011. 634 s.

BOON, Andrew, LEVIN, Jennifer. *The ethics and conduct of lawyers in England and Wales*. 2. vydání. Oxford: Hart, 2008. 446 s.

11.2. ODBORNÉ ČLÁNKY

a) Česká republika

BALÍK, Stanislav. Důstojnost advokátního stavu. *Bulletin advokacie*, 2004, č. 11 – 12, s. 98 – 100.

DVOŘÁČEK, Dan. Právní povaha předpisů zájmové samosprávy. *Právní rozhledy*, 2006, roč. 14, č. 24, s. 882 – 887.

Informace k rozmístění rezervních talárů ČAK. *Bulletin advokacie*, 2011, č. 6, s. 4 – 9.

JISROUSEK, Vladimír. Taláry ano či ne? Diskutujme. *Bulletin advokacie*, 2007, č. 3, s. 3 - 5.

KNAPP, V. O právnických osobách. *Právník*, 1995, roč. CXXXIV., č. 10 – 11, s. 992 – 1001.

KOUDELKA, Zdeněk. Budoucnost profesní samosprávy. *Právní rádce*, 1997, roč. 5, č. 7, s. 29 – 31.

KOUDELKA, Zdeněk. Profesní samospráva. *Právní rádce*, 2003, roč. 11, č. 11, s. 44 - 50.

KOUDELKA, Zdeněk. Zájmová samospráva a její předpisy. *Bulletin advokacie*, 2001, č. 5, s. 8 – 18.

KOVÁŘOVÁ, Daniela. Etické hranice profese advokáta. *Právo a rodina*, 2006, roč. 8, č. 12, s. 5 - 8.

LIPERTOVÁ, Šárka. Některé otázky zájmové samosprávy a její činnosti. *Správní právo*, 2010, roč. XLIII., č. 3, s. 155 - 165.

MACH, Jan. Komora není nedobrovolným sdružením, ale veřejnoprávní korporací. *TEMPUS MEDICORUM*, 2007, roč. 16, č. 2, s. 3 – 4.

MOLÁK, Stanislav. Jaké jsou možnosti uplatnění mladého advokáta. *Bulletin advokacie*, 2000, č. 6 - 7, s. 62 – 78.

NYKODÝM, Jiří. Fungování advokáta – právní a morální závazky ke klientům. *Bulletin advokacie*, 2000, č. 6 - 7, s. 10 - 15.

PATERA, Jiří, JUSTOŇ, Johan. K přijaté novele zákona o advokacii. *Bulletin advokacie*, 2009, č. 7 – 8, s. 18 – 21.

RAČOK, Michal. Několik úvah nad poslední novelou zákona o advokacii. *Bulletin advokacie*, 2006, č. 2, s. 5 – 6.

RATAJOVÁ, D., BAIER, J. K problematice zápisu do seznamu advokátních koncipientů. *Bulletin advokacie*, 2010, č. 9, s. 76 – 78.

SCHULZ, J. Profesní komory – Povinné či nepovinné členství? *Právní rádce*, 1994, roč. 2, č. 2, s. 48 – 50.

SLÁDEČEK, Vladimír. Ještě k právním předpisům zájmové samosprávy. *Právní rozhledy*, 2008, roč. 16, č. 4, s. 130 - 138.

Stanovisko legislativního odboru ČAK k otázce splnění podmínky vysokoškolského vzdělání pro účely zápisu do seznamu advokátních koncipientů. *Bulletin advokacie*, 2010, č. 9, s. 79 – 80.

TICHÝ, Luboš. K rozlišování mezi tzv. subjektivní a objektivní odpovědností – rozsudek NS o povaze odpovědnosti advokáta za škodu. *Bulletin advokacie*, 2013, č. 1 – 2, s. 17 – 22.

ZÁŘECKÝ, P. O samosprávě. *Správní právo*, 1997, roč. XXX., č. 6, s. 321 – 338.

b) Zahraničí

JABLONKA, Branislav. Etická a právní zodpovědnost' advokáta v slovenskom právnom poriadku. *Bulletin advokacie*, 2004, č. 6, s. 86 – 94.

KERECMAN, Peter. Zodpovednosť advokáta za škodu. *Bulletin slovenskej advokácie*, 2011, roč. XVII, č. 10, s. 6 – 21.

FIAČAN, Peter. Je dôležité aby advokátskych koncipientov vychovávali advokáti, ktorí sú im vzorom. *Bulletin slovenskej advokácie*, 2011, roč. XVII, č. 10, s. 2 - 3.

11.3. SBORNÍKY

SLÁDEČEK, Vladimír. O (ne)územní samosprávě. In JIRÁSKOVÁ Věra, SUCHÁNEK, Radoslav (ed). *Pocta Prof. JUDr. Václavu Pavlíčkovi k 70. narozeninám*. Praha: Linde, 2004, s. 522 – 541.

BĚLOVSKÝ, Petr. Advokacie ve starověkém Římě. In BALÍK, Stanislav, MACHOVÁ, Jitka (ed). *Z minulosti advokacie*. Praha: Linde, 2005, s. 8 – 17.

11.4. JUDIKATURA

a) Česká republika

Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 23. května 2000, sp. zn. Pl. ÚS 24/99

Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 14. října 2008, sp. zn. Pl. ÚS 40/06

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 18. března 1935, sp. zn. Zm I. 1/32

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 2. února 2000, sp. zn. 16 Ca 157/99

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 2. dubna 2003, sp. zn. 28 Ca 152/2001

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 15. dubna 2008, sp. zn. 8 Ca 56/2007

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. ledna 2012, sp. zn. 35 Cdo 583/2010

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. září 2009, sp. zn. 25 Cdo 2533/2007

Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 20. prosince 2006, sp. zn. 2 As 28/2006

Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 24. října 2004, sp. zn. 7 As 60/2003

Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 31. března 2008, sp. zn. 8 As 55/2006

Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 31. května 2004, sp. zn. 5 As 34/2004

Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 4. května 2005, sp. zn. 1 As 21/2004

Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 6. března 2008, sp. zn. 3 Ads 98/2007

Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 8. ledna 2009, sp. zn. 3 Ans 10/2008

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 29. prosince 1997, sp. zn. A 6 208/95

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 19. února 2003, sp. zn. 11 Tdo 1107/2002

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. února 1999, sp. zn. 3 Tz 25/99

Usnesení Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 21. října 2003, sp. zn. 7 A 89/2001

Usnesení Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 25. února 2011, sp. zn. 5 Ao 1/2011

Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 5. listopadu 1998, sp. zn. I. ÚS 393/98

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. srpna 2007, sp. zn. Ncp 1865/2007

b) Zahraničí

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ze dne 3. října 2011, sp. zn. 3 Sžo 17/2011

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ze dne 8. října 2010, sp. zn. 3 Sžo 83/2010

11.5. PRÁVNÍ PŘEDPISY

A) ZÁKONY A PODZÁKONNÉ PŘEDPISY

a) Česká republika

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Usnesení předsednictva Česká národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 176/2010 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o identifikačních průkazech advokátů, usazených evropských advokátů a advokátních koncipientů, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 244/1996 Sb., kterou se podle zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, stanoví kárný řád (advokátní kárný řád), ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 487/2012 Sb., kterou se mění vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 197/1996 Sb., kterou se vydává zkušební řád pro advokátní zkoušky a uznávací zkoušky (advokátní zkušební řád), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 219/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Zákon č. 228/2002 Sb. kterým se mění zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích)

b) Zahraničí

Zákon č. 586/2003 Z.z., o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

B) OSTATNÍ PŘEDPISY

a) Česká republika

Usnesení představenstva ČAK č. 1/1997 Věst. ČAK, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky (etický kodex), ve znění pozdějších předpisů

Usnesení představenstva ČAK č. 1/1998 Věst. ČAK, o výchově advokátních koncipientů a dalším vzdělávání advokátů, ve znění pozdějších předpisů

Usnesení představenstva ČAK č. 4/2010 Věst. ČAK, kterým se stanoví vzhled stavovského oděvu advokáta, ve znění pozdějších předpisů

b) Zahraničí

Směrnice Rady č. 77/249/EHS ze dne 22. března 1977, o usnadnění účinného výkonu volného pohybu služeb advokátů. Úř. věst. L 078, 26. března 1977, s. 17 a násl.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 98/5/ES ze dne 16. února 1998, o usnadnění trvalého výkonu povolání advokáta v jiném členském státě než v tom, ve kterém byla získána kvalifikace. Úř. věst. L 077, 14. března 1998, s. 36 a násl.

11.6. INTERNETOVÉ ZDROJE

a) Česká republika

Advokátní zkoušky: Informace k advokátní zkoušce [online]. cak.cz, 2012 [cit. 26. února 2013]. Dostupné na < <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=852> >.

Česká advokátní komora [online]. wikipedia.org, 08. ledna 2013 [cit. 26. ledna 2013]. Dostupné na < http://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cesk%C3%A1_advok%C3%A1tn%C3%AD_komora >.

Důležité stavovské předpisy: Advokátní koncipient – práva a povinnosti [online]. cak.cz, 2012. [cit. 15. února 2013]. Dostupné na < <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=3104> >.

Historie [online]. wikiquote.org, 13. března 2013 [cit. 25. března 2013]. Dostupné na < <http://cs.wikiquote.org/wiki/Historie> >.

JÁNSKÁ, Zuzana. *Výkon právnických povolání v Evropské unii* [online]. epravo.cz, 20. května 2003 [cit. 13. dubna 2013]. Dostupné na < <http://www.epravo.cz/top/clanky/vykon-pravnickyh-povolani-v-evropske-unii-21696.html> >.

Nový občanský zákoník: Důvodová zpráva k NOZ [online]. 2012 [cit. 1. dubna 2013]. justice.cz. Dostupné na < <http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf> >.

Právníci v nesnázích. Méně tučných kostí, více psů [online]. cak.cz, 2012 [cit. 15. února 2013]. Dostupné na < <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=7152> >

Sněm ČAK [online]. cak.cz. 2012 [cit. 27. ledna 2013]. Dostupné na <<http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=9036>>.

Zápis z 33. schůze jednání představenstva ČAK, která se konala ve dnech 3. – 4. prosince 2012 v zasedací místnosti ČAK, Národní 16, Praha 1 [online]. cak.cz, 2012 [cit. 15. února 2013]. Dostupné na < http://www.cak.cz/assets/pro-advokaty/aktuality/zapis_predstavenstvo_2012_12_03.pdf >

b) Zahraničí

Doklady potřebné k zápisu advokátskeho koncipienta [online]. sak.sk, 2011 [cit. 10. března 2013]. Dostupné na < https://www.sak.sk/blox/cms/sk/sak/info/dotazy_matrika/koncipienti/doklady/_event/open >.

Profil Slovenskej advokátskej komory [online]. sak.sk, 2011 [cit. 3. března 2013]. Dostupné na < <https://www.sak.sk/blox/cms/sk/sak/sak/about> >.

Príprava budúcich advokátov bude prísnejšia [online]. sak.sk, 6. srpna 2012 [cit. 9. března 2013]. Dostupné na < https://www.sak.sk/blox/cms/sk/sak/media/z_medii/proxy/list/formular/rows/119/link/display/event >.

Skušobný poriadok na advokátske skúšky [online]. sak.sk, 2011 [cit. 11. března 2013]. Dostupné na < https://www.sak.sk/blox/cms/sk/sak/skusky/skusobny_poriadok >.

12. SHRNU TÍ/SUMMARY

12.1. SHRNU TÍ

Pro předkládanou rigorózní práci jsem po pečlivé úvaze zvolila téma *Aktuální otázky právního postavení advokátního koncipienta v ČR*. Hlavním kritériem při výběru tématu práce byla skutečnost, že se jedná se o problematiku, kterou znám nejen zprostředkovaně, tedy ze studia odborných monografií, časopisů a judikatury, ale která je mi známá i po praktické stránce, neboť já sama pracuji v současné době jako advokátní koncipientka v advokátní kanceláři.

Cíl mé rigorózní práce je představován především tvořivým a v rámci limitovaného rozsahu textu co nejkomplexnějším zpracováním dané problematiky z oblasti správního práva, konkrétně zájmové samosprávy, která je dle mých zjištění v dnešní době zpracována velmi sporadicky a nedostatečně. Neexistuje jediná odborná monografie, která by se tímto tématem zabývala a definovala jeho jednotlivé atributy. Hlavním cílem rigorózní práce je pak poskytnutí uceleného pohledu na tuto právní oblast a jejích jednotlivých aspektů, a to nejen budoucím a současným advokátním koncipientům, ale také široké právnické veřejnosti a především zhodnocení, zda stávající právní úprava představuje její dostatečný právní rámec a předestření úvah a návrhů *de lege ferenda*.

V předkládané rigorózní práci se po úvodu, jež plní metodologicko-koncepční funkci, zabývám v jednotlivých systematicky řazených kapitolách a podkapitolách nejprve vymezením základních pojmů tématu, jeho historickým vývojem a následně i jednotlivými otázkami, které s ním neodmyslitelně souvisejí. Těmito jsou zejména pojem advokátního koncipienta, jeho práva a povinnosti, právní praxe či advokátní zkouška. Poslední kapitola je pro komplexní pohled na předmětnou problematiku věnována komparaci se zahraniční právní úpravou. Práce je zakončena závěrem, v němž stručným a přehledným způsobem shrnuji poznatky získané během tvorby této rigorózní práce a předestírám úvahy *de lege ferenda*.

12.2. SUMMARY

For the present thesis after careful consideration I chose theme *Current issues of the legal status of an articulated clerk in the Czech Republic*. The main criterion for the selection of the work was the fact that this is a problem that I know only vicariously, that is, the study of monographs, journals and case law, but which is familiar and in a practical sense, because I myself am working currently as an articulated clerk in a law office.

The objective of my thesis is essentially attributable to the creative and within the limited range of text as the processing of the most complex issues in the field of administrative law, namely self-interest, which, according to my findings today handled very poorly and sporadically. There is no single professional monograph that would be addressed by the individual and define its attributes. The main aim of the thesis is to provide a comprehensive view of this area of law and its various aspects, not only to prospective and current law clerks, but also to the general legal community and particularly to assess whether the existing legislation constitutes the adequate legal framework and set out some considerations and suggestions de legal regulations.

In the present doctoral thesis after the introduction, which performs a methodological-conceptual function, dealing systematically arranged in individual chapters and subchapters definition of basic concepts of the topic, its development and subsequent individual issues with it inherently related. These are in particular the notion of an articulated clerk, his rights and obligations, legal practice or law exam. The last chapter is a comprehensive look at the specific issue devoted to the comparison with foreign legislation. The work ends with the conclusion, in which a brief and clear manner summarize the lessons learned during the development of this thesis and suggests considerations *de lege ferenda*.

13. KLÍČOVÁ SLOVA/KEY WORDS

13.1. KLÍČOVÁ SLOVA

Správní právo, samospráva, zájmová (profesní) samospráva, veřejnoprávní korporace, Česká advokátní komora, advokát, advokátní koncipient, advokacie, zákony a stavovské předpisy, pozice advokátního koncipienta, seznam advokátních koncipientů, identifikační průkaz, práva a povinnosti advokátního koncipienta, kárná odpovědnost, právní praxe, vzdělávání koncipientů, advokátní zkouška, slovenská právní úprava, komparace.

13.2. KEY WORDS

Administrative law, self-government, interest (professional) self-government, public corporation, the Czech Bar Association, lawyer, attorney, bar, laws and professional regulations, law clerk positions, list of law clerks, identification card, the rights and obligations of the law clerk, disciplinary responsibility, legal practice, training clerks, law exam, Slovak legislation, comparison.

14. PŘÍLOHY

14.1. ŽÁDOST O ZÁPIS DO SEZNAMU ADVOKÁTNÍCH KONCIPIENTŮ

Žádost o zápis do seznamu advokátních koncipientů České advokátní komory

jméno a příjmení, titul: .....

rodné číslo: .....

bydliště (včetně PSČ): .....

telekom. spoj. / mobil. tel.: .....

e-mail pro veškerou komunikaci s ČAK: .....

Přeji si uvést e-mailovou adresu na webových stránkách ČAK: **ano** / **ne**

Údaje o školiteli:

jméno a příjmení, titul: .....

evidenční číslo: .....

adresa sídla kanceláře: .....

e-mail: ..... telefon: .....

**(Advokátní koncipient je povinen nahlásit veškeré změny bez odkladu odboru matriky ČAK)
Zápis je možný nejdříve ke dni doručení této žádosti.**

Pokud žádáte provést zápis k pozdějšímu dni, uveďte datum: .....

Dne: ..... vlastnoruční podpis: .....

Nezbytné přílohy:

- ověřená kopie vysokoškolského diplomu a Dodatku k diplomu dle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách (dřívější absolventi vysvědčení o státní závěrečné zkoušce)
- ověřené kopie diplomů o udělení dalších titulů
- obyčejná kopie pracovní smlouvy s advokátem – pracovní poměr sjednaný na stanovenou týdenní pracovní dobu (40 hodin týdně)
- výpis z rejstříku trestů ne starší než tři měsíce
- vyplněný formulář Čestného prohlášení o bezúhonnosti (formulář ke stažení, RTF)

Česká advokátní komora provede zápis do jednoho týdne. Informace o školeních a seminářích naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu pod názvem „Pro koncipienty“.

Připojujeme informaci o tom, že od 1.1.2007 vybírá ČAK paušální částku na úhradu nákladů spojených s vyhotovením listin - výpisu ze seznamu advokátních koncipientů dle § 55d odst. 3 ZA či vystavení duplikátu průkazu - 300 Kč (600 Kč v případě, že úkon byl na žádost proveden do 48 hodin).

14.2. ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ O BEZÚHONNOSTI

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ O BEZÚHONNOSTI (§ 37 odst. 1 písm. c) zákona o advokacii)

k žádosti o zápis do seznamu advokátních koncipientů

Já, níže podepsaný(á): .....

rodné číslo: .....

trvale bytem: .....

prohlašuji na svou čest, že

- a) nejsem trestně stíhán(a) v tuzemsku ani v zahraničí,
- b) nejsem kárně stíhán(a) a ani v minulosti jsem nebyl(a) kárně stíhán(a) nebo postižen(a) podle tuzemských nebo zahraničních právních předpisů, upravujících výkon právních povolání,
- c) jsem se nedopustil(a) žádného jiného jednání, které by mohlo ohrozit důvěru veřejnosti v řádný výkon advokacie nebo snížit důstojnost a vážnost advokátního stavu.

Dne: .....

vlastnoruční podpis: .....

Poznámka:

V případě, že některý ze shora uvedených bodů neodpovídá skutečnosti, tento bod škrtněte a na druhou stranu tohoto prohlášení uveďte stručné zdůvodnění a přiložte příslušné dokumenty.

14.3. ŽÁDOST O UMOŽNĚNÍ VYKONAT ADVOKÁTNÍ ZKOUŠKU

Tuto žádost vyplňte, vytiskněte a doneste osobně nebo zašlete doporučeně spolu s příslušnými doklady nejpozději do dne uzávěrky přihlášek na adresu: Česká advokátní komora, Národní třída 16, 110 00, Praha 1. O přijetí žádosti a zařazení do zkušebních senátů s uvedením konkrétního dne písemné i ústní části zkoušky budete vyrozuměni písemně nejméně čtyři týdny přede dnem, kdy se zkouška koná (§ 5 vyhl.č. 197/1996 Sb., kterou se vydává zkušební řád pro advokátní zkoušky a uznávací zkoušky(advokátní zkušební řád), ve znění pozdějších předpisů.

Žádost o umožnění vykonat advokátní zkoušku v termínu: (doplňte)

UPOZORNĚNÍ: *Žádosti o umožnění vykonat advokátní zkoušku, doplněné o všechny požadované přílohy, budou přijímány do naplnění kapacity pro daný zkušební termín advokátní zkoušky, nejpozději pak doručené do dne uzávěrky k danému zkušebnímu termínu.*

Žadatel o složení advokátní zkoušky:

příjmení, jméno, titul(y) :	
rodné číslo :	místo narození : v
registrační číslo aktivního advokátního koncipienta:	//jsem vyškrtnutý advokátní koncipient :
adresa pro příjem doporučené pošty :	
adresa trvalého bydliště :	
telefon. kontakty v době přípravy na advokátní zkoušku:	
e-mail:	datovou schránku: MÁM NEMÁM

Školitel u něhož je doposud vykonávána praxe advokátního koncipienta:

jméno, příjmení, tituly:
název a adresa advokátní kanceláře:
telefon. kontakt(y) do advokátní kanceláře:
e-mail:

Uveďte :

Praxe podle § 5 písm. c) zákona o advokacii (dále ZA): praxe advokátního koncipienta - uveďte data od – do:
Viz legenda ¹⁾

--

b) Praxe, která se pokládá za praxi advokátního koncipienta ze zákona (viz § 6 odst. 2 zákona o advokacii), uveďte typ praxe a rozmezí od – do: ²⁾

--

c) Žádám o uznání jiné právní praxe vykonané po skončení vysokoškolského právnického vzdělání (viz § 6 odst. 2 poslední věta, odst. 3 věta za středníkem ZA), uveďte období od – do: ³⁾

--

Povinné přílohy:

1. Potvrzení školitele o koncipientické praxi ⁴⁾
2. Vyplněný výkaz o účasti na všech vzdělávacích akcích pro koncipienty (uveďte jedinou možnost): ⁵⁾
přikládám vyplněný výkaz (originál nebo jeho ověřenou fotokopii)
přikládám fotokopii výkazu (protože chybí účast na seminářích)
3. Záznamy o významnějších úkonech právních služeb, kterých se koncipient zúčastnil nebo při kterých zastupoval advokáta (viz usnesení představenstva ČAK č. 1/1998 Věstníku ČAK)

nebo v hotovosti do pokladny kanceláře ČAK : po - čt: 8.00 – 12:00 a 13:00 - 15.30 hod., pá: 8.00 - 12.00 hod.

Úhradu poplatku za zkoušku provedenou některým z výše uvedených způsobů potřebujeme doložit!

7) Uveďte označení zaměstnavatele, funkční zařazení a podrobný popis pracovní činnosti. Podle Sdělení představenstva ČAK ze dne 13.12.2005 může Komora uznat za právní praxi advokátního koncipienta i jinou právní praxi vykonávanou po získání předepsaného vzdělání, jestliže advokátní koncipient získal za jejího trvání zkušenosti a znalosti potřebné pro výkon advokátní činnosti u nás i v zahraničí. Takovou právní praxi lze však uznat v rozsahu nejvýše jednoho roku za podmínky, že v posledních třech letech před podáním žádosti žadatel vykonal alespoň dvouletou právní praxi advokátního koncipienta, v jejímž průběhu absolvoval veškeré povinné výchovné akce organizované Komorou.

Na uznání jiné právní praxe za právní praxi advokátního koncipienta nemá žadatel právní nárok.

Odbor výchovy a vzdělávání, 10.10.2012

14.4. STATISTIKA ÚSPĚŠNOSTI ADVOKÁTNÍCH ZKOUŠEK

V této příloze mé rigorózní práce jsem se rozhodla pro bližší představu o aktuální situaci na poli současné advokacie zařadit také mnou zpracovanou tabulku obsahující **aktuální údaje o úspěšnosti advokátních zkoušek za posledních 5 let.**

Z předložené tabulky je patrné, že každoročně se účastní konaných advokátních zkoušek okolo 600 osob, kdy tyto se konají na jaře a na podzim. Tento fakt z mého pohledu nedoznal v posledních letech výraznějších změn, což se však nedá říci o jejich výsledcích. Zde si nelze nevšimnout, že zatímco před pěti lety neúspěšnost uchazečů nedosahovala ani 1/3, v loňském roce se již dramaticky přiblížila k 1/2 z celkového počtu uchazečů.

Já osobně se domnívám, že vina tohoto poklesu úspěšnosti neleží pouze na bedrech advokátních koncipientů, kteří by se na zkoušky přestali adekvátně připravovat, nýbrž ji spatřuji také v postoji ČAK, která vykonání advokátních zkoušek ve strachu ze stoupajícího počtu mladých advokátů neustále zpřísňuje, a to ať už *právně* (novelizacemi legislativy) nebo *fakticky* (kladením větších nároků na advokátní koncipienty, jež ke zkouškám přicházejí).

Rok	Počet uchazečů Písemná část	Počet uchazečů Ústní část	Úspěšní	Neúspěšní	
I/2008	298	314	244	70	
II/2008	343	348	276	72	
I/2009	284	299	230	69	
II/2009	365	372	284	88	
I/2010	312	328	248	80	
II/2010	402	404	297	107	
I/2011	338	390	295	95	
II/2011	409	421	285	136	
I/2012	381	414	292	122 ²⁴⁹	
II/2012	-	-	-	-	

²⁴⁹ Statistika je zpracována za aktuálně uplynulých 5 let dle informací průběžně zveřejňovaných ČAK

14.5. AKTUÁLNÍ STATISTICKÉ ÚDAJE

Na tomto místě si dovoluji doplnit tabulku, jež obsahuje aktuální statistické údaje o stávajícím počtu advokátů a advokátních koncipientů. Tato je zpracována na základě podkladů a informací obsažených ve zdrojích ČAK, a to od roku 2005.

Po bližším prostudování zařazené tabulky je dle mého mínění na první pohled patrný prudký nárůst počtu nejen advokátů, ale zejména advokátních koncipientů, kdy je třeba zdůraznit, že u těchto je podle mého názoru stoupající počet značně radikálnější, než je tomu na straně advokátů. Byť u obou byl od roku 2005 zaznamenán nárůst o více jak 3000 osob, nelze si nevšimnout, že na straně advokátů, kde jich před osmi lety působilo několik tisíc, advokátních koncipientů bylo jen velmi málo, a to v řádech několika stovek. Trendem posledních let je však nevyvratitelně prudce rostoucí zájem o povolání advokáta u absolventů právnických fakult a s tím přímo úměrně stoupající počet advokátních koncipientů.

Domnívám se, že právě z těchto skutečností plynou aktuální obavy ČAK o budoucnost advokacie, kdy by nekoordinovaný nárůst počtu nových advokátních koncipientů a mladých advokátů teoreticky mohl v následujících letech znamenat destrukci dnes bez větších obtíží fungujícího systému.

Rok	Počet advokátů	Počet koncipientů	
2005	7.553	336	
2006	7.723	716	
2007	8.020	1.360	
2008	8.411	2.197	
2009	8.802	3.018	
2010	9.180	3.139	
2011	9.567	3.221 ²⁵⁰	
2012	10.984 ²⁵¹	3.664 ²⁵²	

²⁵⁰ *Právníci v nesnázích. Méně tučných kostí, více psů* [online]. cak.cz, 2012 [cit. 15. února 2013]. Dostupné na <<http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=7152>>

²⁵¹ Během roku 2013 přesáhne počet advokátů hranici 11.000 a existuje předpoklad, že počet advokátních koncipientů v tomto roce vzroste na 4.000

²⁵² *Zápis z 33. schůze jednání představenstva ČAK, která se konala ve dnech 3. – 4. prosince 2012 v zasedací místnosti ČAK, Národní 16, Praha 1* [online]. cak.cz, 2012 [cit. 15. února 2013]. Dostupné na <http://www.cak.cz/assets/pro-advokaty/aktuality/zapis_predstavenstvo_2012_12_03.pdf>